

Հրատարակութիւն՝
Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան
Լիբանան

Published by
The Hadjin Compatriotic Union, Lebanon

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան
ՀԱԾԸՆԻ ՈՐԲԱՆՈՑԸ (1919 - 1920)

**The Armenian General Benevolent Union
HADJIN ORPHANAGE (1919 - 1920)**

Ներածութիւն, թարգմանութիւն եւ ծանօթագրութիւն՝
Անդրանիկ Տազէսեան
Introduction, translation and annotation by
Antranik Dakessian

HAIGAZIAN UNIVERSITY PRESS
Beirut 2020

Original Title:

**Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան
Հանրնի Որբանոցը (1919 - 1920)**

Ներածութիւն, ծանօթագրութիւն եւ թարգմանութիւն՝
Անդրանիկ Տազէտեան

**The Armenian General Benevolent Union
Hadjin Orphanage (1919 - 1920)**

Introduction, annotation and translation by
Antranik Dakessian

First Edition 2020

© Copyright 2020 HAIGAZIAN UNIVERSITY PRESS
Beirut, Lebanon

All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, stored in or introduced into a retrieval system, or transmitted, in any form, or by any means (electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise) without the prior permission of the publisher.

www.haigazian.edu.lb

ISBN 978-9953-585-42-0



Հապորը լոյս կը տեսնէ մեկենասութեամբ
Տիար Կարապետ Պապահէքեանի,
իր ծնողաց՝
Տէօվլէթ եւ Էօժենի Պապահէքեաններու յիշատակին

The Volume is published through a gracious donation from
Garabed Babahekian
in memory of his parents,
Deuvlet and Eujenie Babahekians



Բովանդակություն Table of Contents

	Էջ / Page No.
Երկու խօսք	7
<i>A Few Words</i>	9
Լուսանկարներ	11
<i>Photos</i>	11
Որբանոցայիններու ծննդավայրի եւ արքայավայրի քարտեզ	11
<i>Map of the orphans' birthplaces and their exile locations</i>	11
Հաճնոյ հերոսամարտի դիրքերու քարտեզ	12
<i>Map of the Hadjin self-defense</i>	12
ՀԲԸՄի Հաճրնի Որբանոցը	17
<i>The AGBU Hadjin Orphanage</i>	45
ՀԲԸ Միութեան Հաճրնի Որբերը	69
<i>The AGBU Hadjin Orphans</i>	69
Այբբէնական ցանկ ՀԲԸՄ Հաճրնի որբանոցայիններու	283
<i>Alphabetical list of the AGBU Hadjin orphans</i>	286

Երկու Խօսք

Առաջին Համաշխարհային Պատերազմի ավարտին, Թուրքիոյ պարտութեամբ սկսաւ հայ գաղթականներու վերադարձը հայրենիք՝ Արեւմտահայաստան եւ Կիլիկիա: Արաբական անապատներուն մէջ հայասպանութեամբ տասանորդուած հայութիւնը վերադարձաւ պապենական ծննդավայր՝ Կիլիկիոյ կանգնելու իր անցեալին եւ կերտելու նոր ապագայ՝ հայկական պետականութեան երազով:

Փրկուած հաճրնցիներուն մեծամասնութիւնը վերադարձաւ՝ վերսկսելու ցեղասպանութեամբ ընդհատուած իր կեանքը:

Հայկական խլեակներու փրկութեան նոր պայմաններու յառաջացումը ուրիշ թափ հաղորդեց ՀԲԸՄ իրութեան, որ նոր լիցքով փարեցաւ հայ որբերու փրկութեան եւ անոնց վերընթացումին առաքելութեան: Իր այս ճիգին մէջ ան Դամասկոսի իր որբանոց-հիւանդանոցը տեղափոխեց Հաճրն, աւելի եւս ուժականութիւն հաղորդելու վերականգնող քաղաքին:

Սակայն, կարճատեւ խաղաղ կեանքէ մը ետք, Հաճրն պաշարուեցաւ եւ ութամսեայ ճակատամարտէ ետք, բնաւական զօրքերը գրաւեցին Հաճրնը, խողխողեցին քաղաքին բնակչութիւնը, նաեւ՝ Միութեան որբանոցին սաները:

Հայ ընթերցողին կը յանչնենք այդ որբանոցին ողիսականը, որ ողիսականն է նոյնիսքն Հաճրնին, պապենական մեր բոլոր քաղաքներուն, ասաններուն եւ գիւղերուն ու անոնց հայ բնակչութեան: Մարտանին մէջ քանի՜-քանի՜ կեանքեր, յոյսերով եւ երազներով աչքեր կը զրուցեն իրենց չտեսած վաղուան օրերուն մասին...:

Հաճույ հերոսամարտի հարիւրամեակի միջոցառումներուն շարքին, հրատարակելով այս մատենար, Հաճույ Հայրենակցական Միութիւնը յանուն պապենական Հաճրնին եւ համայն հաճրնցիութեան, իր

խորին երախտագիտությունը կը յայտնէ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության՝ պապենական Հաճրնին հանդէպ անոր ունեցած սիրոյն, աջակցութեան եւ անփոխարինելի նպաստին համար: Վարչութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ ՀԲԸՄ Գահիրէի Յանչնաժողովին՝ ՀԲԸՄ Հաճրնի Որբանոցի տոմարին հրապարակութիւնը արտօնելուն:

Մեր մաղթանքն է որ այս հատորով նորահաս մեր սերունդները աւելի եւս զօդուին հայութեան պայծառ քեալականին, աւելի եւս փարին հայ ժողովուրդի մարդկային առաքելութեան, սաքարեն մարդկութեան բարօր եւ ազնիւ վերելքին...

Փառք բոլոր անոնց, որոնք ինկան ու չելա՛ն ուրբի, անոնց՝ որոնք հերոսամարտ մղեցին: Եւ փառք՝ վերապրող հայ ժողովուրդին, որ արինով ու զէնքով կերպեց իր ազատութիւնը եւ անկախութիւնը:

**Հաճնոյ Հայրենակցական Միութիւն
Պէյրութ**

A Few Words

No sooner had Turkey lost WWI than the Armenian refugees started returning to their fatherland, Western Armenia and Cilicia. They, decimated by Armenocide, returned from the Arab deserts to their birthplace to embrace its past and fulfill the dream of Armenian statehood.

Most of the surviving Hadjentsis returned home, too, to restart their lives, which had been disrupted by the Genocide.

The end of WWI opened up new opportunities for the liberation of the surviving Armenians, and gave new impetus to the Armenian General Benevolent Union's relief and support efforts. Indeed, the AGBU, with new dynamism, continued its mission of liberating orphans and raising them. In this context it transferred its Damascus orphanage-hospice to Hadjin, to further energize the city, which was being reborn.

Yet, after a short-lived peaceful period, Hadjin was besieged, and after eight months of battles, Kemalist forces occupied the city and butchered its population, including the AGBU orphans.

This volume is the odyssey of both the orphanage and Hadjin. It reflects the odysseys of all our homeland cities, towns and villages and their native inhabitants. The photos and portraits in this book narrate stories of hopes and dreams of tomorrows that never came....

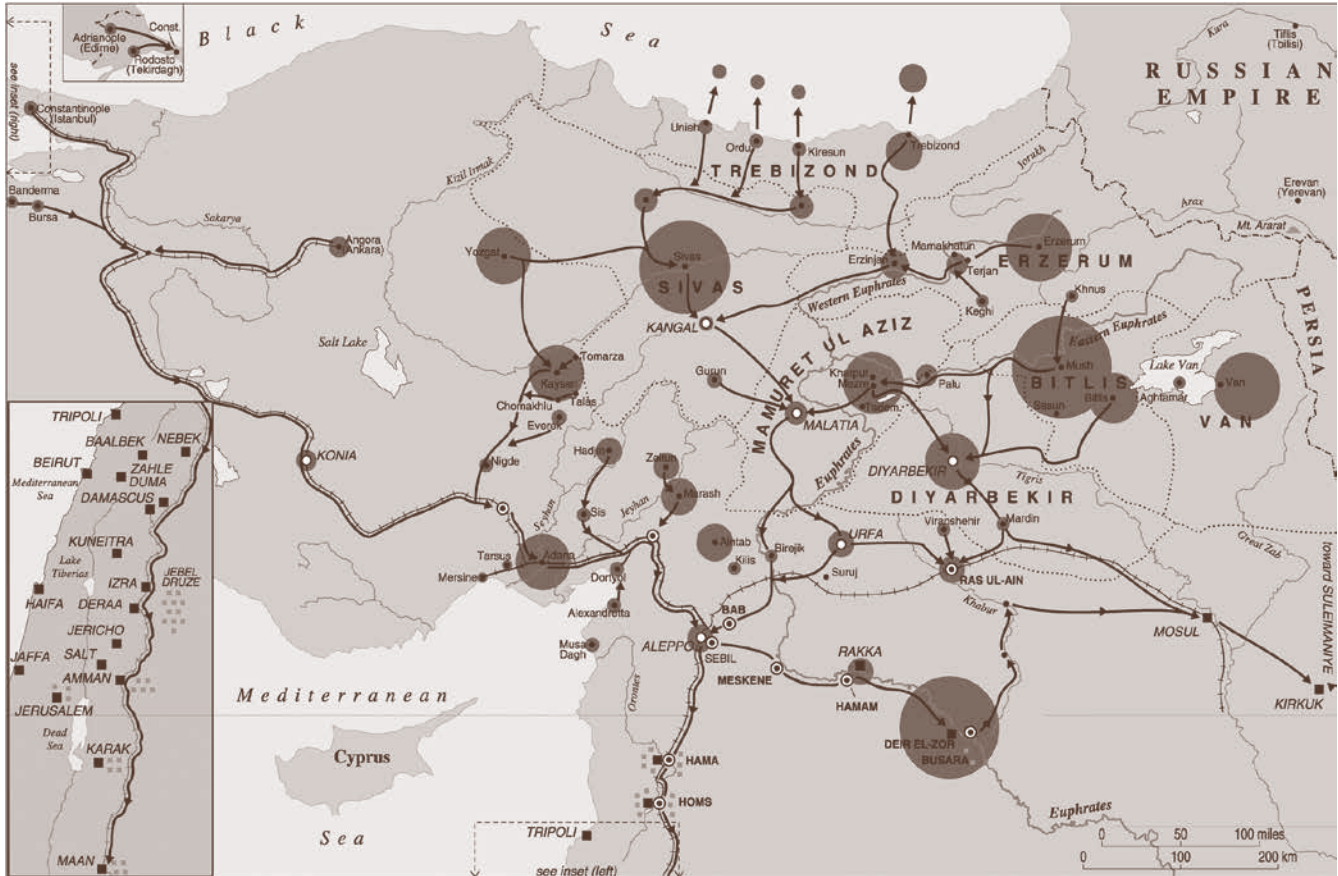
By this token, and on the occasion of the 100th anniversary of the heroic resistance of Hadjin, on behalf of Hadjin and Hadjentsis worldwide, the Hadjin Compatriotic Union expresses its deep gratitude to the AGBU for the love, support and far-reaching relief it offered to Hadjin. Likewise,

the Union expresses its gratitude to the AGBU Cairo Chapter Central Committee for allowing the publication of this document, preserved in its archives.

We hope this volume further binds our new generations to the bright vision of our nation and its human mission of elevating humankind and making the world a better place for all.

Glory to all those who fell and could not stand up again, to all those who fought a heroic war of resistance, and glory to the reborn Armenian nation, which shaped its freedom and independence with overwhelming sacrifice.

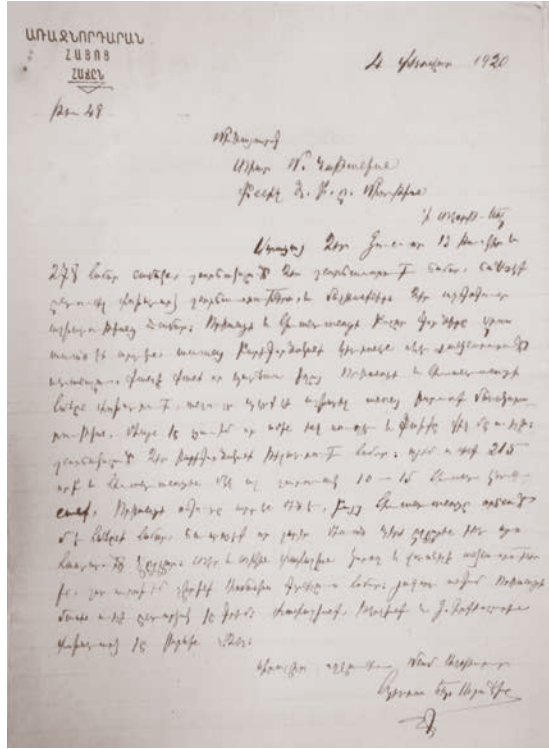
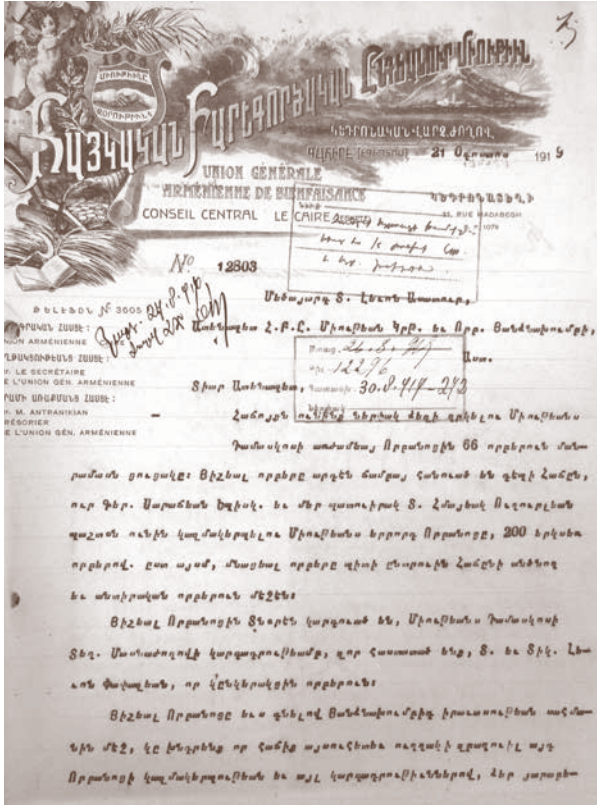
Hadjin Compatriotic Union
Beirut



Որբանոցայիններու ծննդավայրի եւ արքայավայրի բարդէս (վերամշակուած ANI հիմնարկի բարդէսէն)
 Modified map of the orphans' birthplaces and their exile locations (original copyright: ANI)



ՀԲԸՄ Հաճրնի որբանոցայիններ, նկարուած որբանոցին պարիսն
A group of the AGBU Hadjin orphans photographed in front of the orphanage



Նամակ՝ ՀԲԸՄ ԿԿԺԷՆ, որով կը հաղորդուի Դամասկոսի որբանոց-հիւանդանոցին փոխադրումը Հաճրն

A letter from the AGBU CAB stating its Damascus orphanage-hospice has been relocated to Hadjin

Պետրոս Եսյս. Սարաճեանի նամակը՝ ՀԲԸՄ Կիլիկիոյ կրթական վերապետուչ Միքայէլ Նաթանեանին, որբանոցին և հիւանդանոցին վիճակին մասին

Bishop Bedros Saradjian's letter updating Mikayel Natanian, the AGBU educational supervisor in Cilicia, about the status of the AGBU Hadjin orphanage and hospice

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՃԸՆԻ ՈՐԲԱՆՈՅԸ

Սիրուն Հաճընը իր պատմությունները եւ
ուրթամենայ հերոսամարտով
անջնջելի թեպէյուկ (աւանդ) մըն է:
Աղայլօ (յումպէյու) պէտք չէ՛ երթայ:

Զինադադար, Որբահաւաք, Տունդարձ եւ Կազմակերպում

Դաշնակիցներու արեւելեան Միջերկրականի ազատագրումով¹, արաբական արեւելքի անապատային եւ ներքին այլ շրջաններէ, փասանորդուած հայ փարագիրներու փունդարչի նախասկիզբը կը դրուի²: Կարճ ժամանակ ետք, 11 Նոյեմբեր 1918ին, Ա. Համաշխարհայինի Ձինադադարը³ նոր յոյսեր կը ներշնչէ հայրենադարչի: Դաշնակից ուժերը կը հասնին Կիլիկիոյ սահմաններուն, սակայն միայն 1919ի սկիզբները ֆրանսացիք կը գրաւեն Արանան ու Սիւր⁴: Ասով ազդանշանը կը փրուի զանգուածային վերադարչին,

¹ 5 Յունիս 1916ին հռչակուել էր արաբ ըմբոստութիւնը՝ Օսմանեան Կայսրութեան դէմ: Դաշնակից զօրքեր Դամասկոս կը մտնեն 30 Սեպտեմբեր 1918ին, ֆրանսացի ծովայիններ Պէյրութ ցամաք կ'ելլեն 7, իսկ բրիտանացիք՝ 8 Հոկտեմբերին, հայ կամաւորներ Պէյրութ կը մտնեն Նոյեմբերի սկիզբը: Արաբ ուժեր Դամասկոս կը մտնեն 1 Հոկտեմբեր 1918ին, Հոմսը կը գրաւուի 11, Համան՝ 17, Հալէպը՝ 29 Հոկտեմբերին (Pierre Rondot, *Cahiers de L'Afrique et de L'Asie, [Vol.] IV, Les Chrétiens d'Orient, J. Peyrennot & Cie, Editeurs, Paris, 1955, էջ 276. նաեւ՝ Stephen Longrigg, Syria and Lebanon Under French Mandate, Beirut, Oxford University Press/Lebanon Bookshop, 2nd ed., 1968, էջ 63, 65. նաեւ՝ Սարգիս Թորոսեան, Դարդանէլից Մինչեւ Պաղեստին, անգլ. թարգմ.՝ Լիլիթ Թութսալեան, հրատ.՝ ՀՀԳԱԱ Յեղասպանութեան Թանգարան-Ինստիտուտ, Երեւան, 2012):*

² Օրինակ, տարագիրներու Յորդանանէն տունդարձը կը սկսի 10 Նոյեմբեր 1918ին:

³ Մուտրոսի պայմանագիրը կնքուել էր 30 Հոկտեմբեր 1918ին: Ուշագրաւ է որ Դաշնակիցները Իսթանպուլը կը գրաւեն Մարտ 1920ին:

⁴ 1918ի աւարտին կը գրաւուին Անտիօք-Ալեքսանտրէթը. Այնթապ-Քիլիսը՝ 24 Դեկտեմբերին, Մարաշը՝ Փետրուար, Ուրֆան՝ Մարտ 1919ին:

մանաւանդ աջակցութեամբը հայկական կազմակերպութիւններու, առաւել եւս՝ գրաւող իշխանութեանց բաղաբաղանի եւ նիւթաբարոյական աջակցութեամբ: Պէյրութ եւ Հալէպ կը դառնան վերադարձի գլխաւոր կամրջագլուխներ⁵:

ՀԲԸՄ Գահիրէի ղեկավարութիւնը, որ արդէն փորձառութիւնը ունէր Փոր Սալիպի մուսալեռցիներու գաղթակայանի մէկ բաժինը վարելու, կը դիտարկէ հայ աքսորեալներու, առեւանգեալներու, որբերու մահուան ճիրաններէն ազատագրումին եւ ապաստարաններու, ապահով գաղթակայաններու մէջ հաւաքումին հրապարակութիւնը: Ասիկա քայլ մը կ'ըլլայ արմատախլում-աքսորէն՝ խլեակներուն ճակատագիրը բարեփոխելու աշխատանքի կազմակերպումին, որուն կը յաջորդեն ապահովումը, միջոցներու հայթայթումն ու տեղական եւ գրաւող իշխանութեանց հետ համադրումը անոնց վերադարձին՝ պապենական ծննդավայրեր, մանաւանդ՝ Կիլիկիա, յանուն սեփական կիլիկեան հայկական պետութեան գոյացման երազին:

Այդ ծիրին մէջ, Հոկտեմբեր 1918ի սկիզբը, առաւել եւս կազմակերպելու համար Փոր Սալիպի գաղթավայրի կրթական առօրեան, ՀԲԸՄ Կեդրոնական Վարչական Ժողովը (ԿՎԺ) կը կազմէ Կրթական եւ Որբախնամ Յանձնախումբը (ԿՈՅ)⁶, որուն կը յանձնարարէ վարել ՀԲԸՄ Փոր Սալիպի գաղթավայրի «Միտուան» վարժարանն ու որբանոցը, ուր կը գտնուէին 2200 երկու որբեր եւ աշակերպներ:

Հոկտեմբերի կէսերուն, Հայ Ազգային Միութեան (ՀԱՄ), Մերձաւոր Արեւելքի Նպաստամատոյցի եւ ԿՈՅի դիւաններուն միջեւ, Գահիրէի մէջ կը գումարուի ժողով մը՝ «նպատակ ունենալով նոր ազատագրուած շրջաններու հայ տարագրեալներու օգնութեան գործը լրջօրէն կազմակերպելու մասին համախոհութիւն

⁵ Յունուար 1919ին, վերադարձողներ կ'ըլլան Կիլիկիոյ արեւելեան եւ հարաւային ծայրամասեր: 8 Յունիս-15 Յուլիս 1919 շրջանին անլի քան 3000 տարագիրներ կը վերդարձան Պէյրութի վրայով (Անդրանիկ Տագետեան, «Երկու Փաստաթուղթ Լիբանահայ Կեանքէն. Ա.- Էջ Մը Պէյրութի 1918-20ի Հայկական Պատմութեան, Բ.- Լիբանահայութիւնը 1930ականներու Սկիզբին», Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս, Հտր. ԼԸ., 2018, էջ 705-730):

⁶ Յանձնախումբը կը նախագահէր Եգիպտոսի առաջնորդ Թորգոմ Եպս. Գուշակեան, անդամներ էին՝ Նազարէթ Աղազարմ, Լեւոն Ասատուր, Արտաշէս Հիւրմուզ, Արմենակ Մալումեան, Օր. Ս. Մանիսպեան, Արտաշէս Նետուրեան, Տոքթ. Մ. Շամլեան, Ճանիկ Չաքըր, Տոքթ. Պ. Սերովբեան, Տիկ. Յ. Սէթեան եւ Առաքել Փափագեան: ԿՈՅի առաջին նիստը կը գումարուի 18 Հոկտեմբեր 1918ին:

կացայնել»։ Ապարդիւն այս փորձէն ետք, ԿՎԺՆ 1 Յունուար 1919էն «անկախօրէն» (ԿՈՅԻ միջոցաւ) կը շարունակէ գործել, եւ վերամշակելով իր որբախնամի առաքելութիւնը, ՀԲԸՄ Կիլիկիոյ եւ Սուրիոյ քննիչ-պատուիրակ՝ Միքայէլ Նաթանեանի ջանքերով կը մէկտեղէ 162 որբեր ու կը վերաբանայ ՀԲԸՄ Տէօրթ Եոլի Քելէկեան որբանոցը՝ Օգոստոս 1919ին։ Որբանոցին խնամակալութիւնը կը վստահուի ԿՈՅԻն, որ ստանձնած էր արդէն ՀԲԸՄ Դամասկոսի եւ Մերսինի որբանոցներուն խնամակալութիւնը։

Վերադարձ. Նաեւ՝ Հաճրն

Որբերու, կարիքաւորներու, այրիներու եւ կարողագուրկներու ազատագրում-վերադարձը ապահովելու աշխատանքէն անկախ, գաղթականներու զանգուած մը, արդէն իսկ սկսեր էր փարեռայնօրէն վերադառնալ պապենական ծննդավայր։

25 Մարտ 1919ին կ'արձանագրուի հաճրնցիներու առաջին վերամուտը իրենց ծննդավայր, շուրջ չորսուկէս փարիներու բացակայութենէ ետք⁷։ Վերադարձողները - շուրջ 300 ընտանիք - կը փրկաւորուին Ս. Յակոբայ վանքը եւ դպրոցը։ Անոնք Հաճրնի մէջ կը գտնեն 850-1000ի մօտ հայ ծեր կիներ, հաշմանդամներ, կոյրեր, մանուկներ, բանակին մէջ գտնուող հայերու ընտանիքներ, թուրք գաղթականներ, իսկ քաղաքը կը նմանէր ամփիթատարոնի՝ աւերակուած, «մոխրակոյր դարձած» կեդրոնաշրջան մը, շրջապատուած կիսաւեր փուներով, մինչ թրքաց թաղը կանգուն կը մնար. Հաճնոյ 4500 փուներէն միայն 500ը կանգուն էր⁸։ Մայիսին՝ Թուրքիոյ մէջ միայն չիով հասանելի միսիոնարական միակ կայանը՝ Հաճրն, ժամանած միսիոնար Ալիս Քիսի Քլարք կը գրէ. «մարդ կրնայ գրեթէ երեւակայել որ ասիկա Պոմպէյն է... քաղաքին մէջ գնուելիք բան չէր մնացած ...քաղաքը մաքրուած էր այնպէս՝ ինչպէս ազուար պիտի մաքրէր... իսկ

⁷ 3 Յունիս 1915ին արձակուած էր Հաճնոյ տեղահանութեան հրամանը (Յարութիւն Գէորգեան, «Հաճրնի Տեղահանութիւնները 1915ին», Հաճնոյ Հերոսամարտի 90ամեակի Գիտաժողովի Նիւթեր Եւ Վաւերագրեր Ու Լուսանկարներ, կազմ. եւ խմբ.՝ Անդրանիկ Տազէտեան, Պէյրութ, Հայկագեան Համալսարանի Հրատ., 2013, էջ 17-36)։

⁸ Ալիս Քիսի Քլարք, *Նամակներ Կիլիկիայէն (Օրագրութիւն)*, թրգմ., ծնթ.՝ Անդրանիկ Տազէտեան, Հրատ.՝ Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան Լիբանան, Հայկագեան Համալսարանի Հրատ., Պէյրութ, 2020 [մամուլի տակ]։ Հաճրնի տուները 15 Սեպտեմբեր 1915ին թուրք կառավարութեան դիտումնաւոր ջանքերով հրդեհուած-քանդուած էին («Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», *Նիւթեր ՀՅԴաշնակցութեան Պատմութեան Համար*, Հրտ. Ա., Պէյրութ, Տպ. Համազգային, 1972, էջ 285)։

ժողովուրդը սարսափելի վիճակի մէջ է»: Անհրաժեշտ կարիքներ էին հաց, զգեստ, անկողին, փուն, դպրոց, հիւանդանոց: Արհեստավորներ չեն կրնար աշխատանքի լծուիլ՝ գործիքներու չգոյութեան պատճառով:

Մայիս 28ին կը նշուի Հայաստանի Հանրապետութեան հռչակման առաջին փարեդարչը, այդ առթիւ Սահակ Մեսրոպեան դպրոցաշէնքը կը զարդարուի եռագոյններով⁹:

Հաճրնի վերահայացումով մօտակայ գիւղեր եւ այլ փեղեր թաքնուած Հաճրնի եւ շրջակայ հայագիւղերու որբեր կ'ապաստանին Հաճրն՝ բարդացնելով ուրեստի եւ ընկերաբարեգործական փազնապար: Կը բարդանայ նաեւ բնակութեան խնդիրը. Մայիսին, միջին հաշուով, իւրաքանչիւր փան մէջ բաւան հոգի կը բնակէր, ներառեալ՝ մանուկներ, մինչ Յուլիսի սկիզբները քաղաքին բնակչութեան թիւը հասեր էր 6000ի (շրջակայ թրքութեան 60,000ին դիմաց)¹⁰: Երկրագործական աշխատանքներու լծուելով՝ չմտան մթերք ապահովելու ժամանակը անցեր էր արդէն, թուրքերը աւերեր էին գրեթէ բոլոր այգիները, եւ թէեւ 1919ին Հաճնոյ փասանորդը ամբողջութեամբ աքտորէն վերադարձողներուն յապկացնել որոշուած էր, անոր մէկ մասը միայն կը փոխադրուի Հաճրն, որով սննդատրման եւ պարսպարման փազնապար առաւել կը սրի¹¹: Առարկելով թէ «մինչ ակնկալելի էր որ ժամանակի ընթացքին Հաճրն բնակիլը աւելի կարելիութիւն պիտի դառնար, կարծես թէ հակառակը կ'ըլլայ ...այնքան աղփոտութիւն կայ եւ այնքան մարդիկ առնէպններու պէս կ'ապրին...»՝ Քլարք կը մեղադրէ ֆրանսական իշխանութիւնները:

Հոկտեմբերին ընտանեօք Հաճրն կը հասնի պարուելի Յարութիւն խաչապուրեան: Կու գան նաեւ հայ կամավորներ¹², որոնք կը բնակեցուին հինգ-յարկանի Սահակ Մեսրոպեան Վարժարանի յարկերէն մէկուն մէջ: 1919 Դեկտեմբերի վերջը Հաճրն կու գայ ինքնապաշտպանութեան յեղափոխական հրամանապար,

⁹ Մեսրոպ Շիրտըմեան, *Մոռցուած Դէպքեր եւ Դէմքեր Հաճնոյ 1920ի Հերոսամարտէն*, Նիկոսիա - [Պէլրոպ], Տպ. Արագ, 1974, էջ 8, 19:
¹⁰ Շիրտըմեան, էջ 16: Ըստ Քլարքի՝ Հաճրնի եւ շրջակայից գիւղերու հայութեան աւելի մեծ տոկոս մը կը վերադառնայ, բաղդատմամբ այլ շրջաններու:
¹¹ Շիրտըմեան, էջ 14. նաեւ՝ *Միութիւն*, Մայիս-Յունիս 1919, էջ 38:
¹² Ալիլիկէ Թաթոպեան, *Յուշեր Դիւզգանական Կեանքէ Մը (1915-1920)*, Տպարան Կաթողիկոսութեան Հայոց, Անթիլիաս-Լիբանան, 1953, էջ 50: Խումբ մը կու գայ Յուլիս 1919ին, իսկ ուրիշ մը՝ աւելի ետք, ընդհանուր թիւը հասցնելով 30ի: Սակայն կամավորներէն մաս մը կը լքէ Հաճրնը (Շիրտըմեան, էջ 10, 26):

Անդրանիկի զինուոր, Կովկասի մէջ վաշտապետ, կեսարացի Սարգիս Ճեպէճեան:

Կեանքի Վերընձիւումը Հաճրնի Մէջ, Հաճնոյ Որբանոցները եւ ՀԲԸՄ Որբանոցը

Հակառակ ներքին այս դժուարութեանց, հաճրնցիք կը լծուին վերականգնումի աշխատանքին. Մարտ 29ին կը կազմուի Հայ Ազգային Միութիւնը, 30ին՝ Հաճրնի Օգնութեան Յանձնախումբը, Ապրիլ 2ին՝ Հաշտարար Դատարանը, կառավարական պաշտօնէութեան մէկ մասը կը փոխարինուի հայերով¹³: Ապրիլ 27ին Հաճնոյ թուրք քայմաքամը կը փոխարինուի Արմենակ Բիրէճեանով, որ գործին կ'անցնի Մայիս 7ին: Մայիս 22ին վանք բնակեցուած հաճրնցիք կ'անցնին իրենց կիսանորոգուած տուները, մինչ վանքէն հատուածներ կ'ենթարկուին երկամետայ նորոգման՝ առ ի պատրաստութիւն Հաճրն գալիք ՀԲԸՄ Դամասկոսի որբանոցին ու որբերուն ընդունման¹⁴: 15 Յունիս 1919ին Կիլիկիոյ գրաման ուժերու վերին հրամանատար զօրավար Մաճ¹⁵, իսկ 8 Օգոստոս 1919ին գնդապետ Նորման կ'այցելեն Հաճրն՝ սահմանները քննելու յառաջադրութեամբ¹⁶: 19 Սեպտեմբեր 1919ին սգահանդէս կը սարքուի Հաճրնի նահապետներուն յիշատակին: Նոյն օրը հաճրնցիք կը դիտեն տեղական ֆութպոլի խաղ մը, աշխուժ գործունէութիւն կը ծաւալէ Երիտասարդաց Երկսեռ Միութիւնը. ան կը պատրաստուի ներկայացում տալու, որուն հասոյթով՝ կօշիկ բաժնելու յառաջապահ դիրքապահներուն: 6 Սեպտեմբերին ֆրանսական կառավարութեան Սիսի զինուորական կառավարիչ Զօր. Թայարտա եւ գնդապետ Փիէփաի (քաղաքային վարչութեան պետ) եռօրեայ այցելութիւն կու տան Հաճրն¹⁷, 1 Նոյեմբեր 1919ին բրիտանացիք ֆրանսացիներուն կը յանձնեն զինուորաքաղաքական վերահսկողութիւնը Կիլիկիոյ, որ ըստ Սայքս-Փիքօ Համաշայխութեան կ'իյնար ֆրանսական ազդեցութեան գօտիին մէջ¹⁸, մինչ 1920 Յունուարին՝ Թայարտայի օգնական Սուպի, Հաճրն

¹³ Շիրազմեան, էջ 8, 19:

¹⁴ Որբանոցին խոհանոցը, փուռը, արտաքնոցն ու բաղնիքը «գրեթէ ի նորոյ» կը շինուին, իսկ Դեկտեմբերին կ'անցնին գրասեղաններու շինութեան:

¹⁵ Զօրավար Մաճ, Հաճրն գալով 17 հոգինց զինուորական խումբով, կը յայտարարէ. «Հաճրնը էապէս գրաւուած է» (Քլարք):

¹⁶ Սոկրատ Յ. Թերզեան, Հաճրնի Ութամետայ Դիւցազնամարտը, Բ. տիպ, Պուենոս Այրէս, Տպ. Արարատ, 1956, էջ 196:

¹⁷ Նոյն, էջ 200:

¹⁸ Longrigg, էջ 94: Սեպտեմբերէն արդէն գրաւեալ Կիլիկիան կը նկատուի Սուրիոյ մաս (Քլարք):

կր մնայ 3 օր¹⁹:

Փետրուար 19ին Հաճրն կր հասնի տեղակալ Կարապետ Չալեան, որ կր փոխարինէ Քիրէճեանը²⁰:

Հաճրնի մէջ կր սկսին գործել երեք որբանոցներ.-

- 1) Նիր Իսթ Բիլիֆի (ՆԻԲ) երկբաժին որբանոցը.- ա) տղոց որբանոցը կր գտնուէր Սուրբ Սարգիսի մէջ եւ կր գործէր առնուազն Յունիս 1919էն, բ) աղջկանց որբանոցը կր գտնուէր Քրպէտի մէջ: Բարբ իր գիրքին մէջ յարակօրէն չի նշեր որբանոցայիններուն թիւը. իր միբանի կողմնակի ակնարկութիւններէն կր հետեւցնենք, որ որբուհիներուն թիւը շուրջ 200 էր, իսկ որբերունը՝ առնուազն 60²¹: Միսիոնարները որոշ թիւով որբեր յանձնած էին իրենց Հաճրնի հարազատներուն, որոնց գումար կր վճարէին:
- 2) Մենոնայթներու որբանոցը.- լեռնային դիրքերէն բաղաբ նահանջելով, Ապրիլ 1920ի սկիզբը հաճրնցիք այս որբանոցի համալիրին շէնքերէն մին իբրեւ դարմանատուն կր գործածեն, ուստի եւ որբանոցայիններն ու պաշտօնէութիւնը կր տեղափոխուին Քրպէտ, բացի 20 որբերէ, որոնք կր միանան ՆԻԲի տղոց մասնաշէնքի որբերուն:
- 3) ՀԲԸՄ Որբանոցը.- 1919 Սեպտեմբերի վերջ-Նոկտեմբերի սկիզբ Հաճրն կր հասնին ՀԲԸՄ Դամասկոսի²²

¹⁹ Սուպի, ֆրանսական բանակին ծառայող մարտքցի զինուորական էր: Ինք է որ կը յայտնէ թէ Մարաշն ու Այնթապը Կիլիկիոյ մէջ ընդգրկուած են եւ ամբողջ շրջանը նշանակուած է Ֆրանսայի: Ըստ Քլարքի՝ ան հայերուն հանդէպ «հակադիր թուեցաւ»:

²⁰ Յակոբ Պողոսեան, Հաճրնի Ընդհանուր Պարմութիւնը եւ Շրջակայ Գօգան-Տաղի Հայ Գիւղերը, Լոս Անճելէս, Տպ. Պոզաճեան, 1942, էջ 630: Կարճ ժամանակ ետք ճամփաները փակուելով Չալեանի ընտանիքը չի կրնար գալ Հաճրն:

²¹ Ըստ յուշերու, Քրտէտի որբանոցը պատսպարուած էին 209 որբեր. Շխտըմեան անոնց ընդհանուր թիւը կը հասցնէ 400ի, Ուղուրեան՝ 210ի:

²² Դամասկոսի ապաստարանն ու դարմանատուն-դեղարանը «հիմնուած էին 16 Նոյեմբեր 1918ին ...նախածեռնութեամբ Բժշկական եւ Դեղագործական Միութեան եւ օժանդակութեամբ Կարմիր Էսաչի Տիկնանց»: Դարմանատունը նախապէս հաստատուած էր Դամասկոսի եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ, սակայն գործի ծաւալումով, 14 Ապրիլ 1919ին կը փոխադրուի ՀԲԸՄ հիանդանոցին շէնքը, ուր կը շարունակէ գործել մինչեւ Հաճրն փոխադրումը՝ 14 Օգոստոս 1919: Հիանդանոցը սկսուած էր 10 անկողինով, ապա կարիքի յաւելմամբ՝ հասցուած 25ի: Հիանդանոցի ու դարմանատան գլխաւոր պաշտօնեաներն էին.- տնօրէն-բժիշկ Տոքթ. Խ. Գաբամաճեան (սիրայօժար) եւ օգնական՝ Տոքթ. Գառնիկ Քիրքճեան, դեղագործ-մատակարարն էր Հմայեակ Փափագեան: Հաստատութիւնը ունէր 3 հիանդապահուի եւ մէկական վիրափոխ, դեղագործի օգնական, դռնապան, խոհարարուի եւ օգնականուի: Մինչեւ տեղափոխումը, այնտեղ դարմանուած էին 4175 հիանդներ

66 որբանոցայինները, հիւանդանոցը եւ պաշտօնէութիւնը²³: Զոյգ հասարարութիւնները, ճամփայ ելած ըլլալով 21 Օգոստոսին, 5 Սեպտեմբերին հասցուած էին Տարսոն, ապա՝ Արանա եւ Սիւ: Արանայի եւ Սիւի մէջ կարաւանը կը հարկադրուի մնալ «բաւական օրեր»՝ հասարարութեան զանազան պիտոյքները ապահովելու, «մանաւանդ չմեռնային եղանակին համար կարելոր բանակութեամբ պաշար հայթայթելու համար»: 25 Սեպտեմբեր 1919ին որբանոցն ու հիւանդանոցը ճամփայ կ'ելլէն Սիւէն Հաճըն, իսկ Փափագեան²⁴ 15 օր եւս կը մնայ Սիւ՝ գոյքերու փոխադրութեան համար եւ կը յաջողի – բացի հիւանդանոցի դեղօրայքէն ու մահճակալներէն – մնացեալ գոյքերը փոխադրել կառավարութեան հաշուոյն. միւսներն ալ կը հասնին ամբողջութեամբ ամիս մը ետք²⁵: Սիւէն Հաճըն ճամփաները «յուժ վրանգաւոր» ըլլալուն՝ փոխադրութիւնը կը կարարուի նորիկաններու ընկերակցութեամբ²⁶:

(ներառեալ 32 վիրաբուժութիւն), մեծամասնութեամբ կանայք («Հ.Բ.Ը.Միութիւնը Երկրին Մէջ. Հ.Բ.Ը.Միութեան Դամասկոսի Հիւանդանոցը», *Միութիւն*, Յունտար-Փետրուար 1920, էջ 9): Յաւելեալ լուսաբանութիւններու համար տես՝ Vahram L. Shemmajian, “Armenian Genocide Survivors in Damascus at the End of World War I,” *Haigazian Armenological Review*, Vol. 40 (2020).

²³ Կը թուի թէ 1919 Յուլիսին արդէն իսկ որոշուած էր անոնց փոխադրումը Հաճըն: Հաճըն ժամանողներուն շարքին են բժիշկ Եսայի Կարապետեան, Հմայեակ Փափագեան եւ վեց հիւանդապահուիչներ (Թերզեան, էջ 202): Կարելի չեղաւ, առայժմ, պարզել ՀԲԸՄ Դամասկոսի որբանոցին սկզբնատրումին մանրամասնութիւնները: ՀԲԸՄ Գահիրէի արխիւին մէջ շատ քիչ բան գտանք որբանոցին մասին: «Հաճընի որբանոցն» վերնագրուած եւ 310 փաստաթուղթ ընդգրկող թիւ 41 տոմարը շատ քիչ բան կը պարունակէ Դամասկոս/Հաճընի որբանոցին մասին: Անկէ օգտուած ենք շարադրելու համար ԿՈՅԻ կազմութիւնն ու գործունէութիւնը: Այնկալելի է սակայն, որ ՀԲԸՄ արխիւներուն մէջ այս մասին եղած ըլլան այլ մանրամասնութիւններ: Կցկտուր եւ կողմնակի տուեալներ ու հատուկեւտ նամակներ կը հաւաստեն որ որբանոցին 66 որբանոցայինները «ճամփայ հանուած են դէպի Հաճըն», ուր Գեր. Սարաճեան եւ ՀԲԸՄ պատուիրակ Հմայեակ Ուղուրեան «պաշտօն ունին կազմակերպելու Միութեան երրորդ որբանոցը, 200 երկսեռ որբերով. ըստ այսմ, մնացեալ որբերը պիտի ընտրուին Հաճընի անձնող եւ անտիրական որբերուն մէջէն» (*Միութիւն*, Նոյ.-Դեկտ 1919, էջ 85):

²⁴ Որբանոցին տեղափոխութեան, վերանորոգումին, բանումին, ներքին կեանքին տուեալներուն մէկ մասը քաղած ենք Նաթանեանի ուղղուած Փափագեանի (9 Դեկտ. 1919, 16 Յունր. եւ 4 Փետր. 1920), Ուղուրեանի (17 եւ 30 Դեկտ. 1919), եւ Սարաճեան սրբազանի (30 Դեկտ. 1919) թուակիր նամակներէն, որոնք գտած ենք *Ջաղթօնքի* արխիւի Նաթանեանին վերաբերող թղթապանակին մէջ:

²⁵ «Հաճըն Նահատակ...», *Միութիւն*, Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր 1920, էջ 87: ՀԲԸՄի մեծագոյն ձեռնարկն էր ասիկա Հաճընի մէջ: Միութիւնը 1909ի Կիլիկիոյ աղէտէն ետք Հաճընի մէջ բացած էր աշխատանոց մը, իսկ 1911ին ձեռնարկած արհեստանոցի մը հիմնումին, սակայն ծրագիրը տապալած էր՝ Պալքանեան Պատերազմին բռնկումով (Պօղոսեան, էջ 457):

²⁶ «Քաղաածք Քննիչ Տ. Հ. Ուղուրեանի Տեղեկագրէն», *Միութիւն*, Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր 1920, էջ 91:

Որբանոցին համար ընտրուած էր Հաճընի հարաւ արեւմուտքը, քաղաքէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ, 5000 ուրբ բարչրութեամբ Ս. Յակոբայ լեռան ստորոտը կառուցուած Ս. Յակոբայ վանքի նախկին որբանոցը, իսկ հիւանդանոցին համար՝ միախոնարներուն Քրտէպի աղջկանց վարժարանին շէնքերէն մին: Երկուքն ալ բաւարար չափով կը վերանորոգուին՝ ԿՎԺի 1700 Ե.Ո. յարկացումով²⁷: Սեպտեմբեր 26ին որբանոց կ'ընդգրկուին Ազիզիէն բերուած 50 որբեր²⁸: Հաճընի նախկին առաջնորդ Պետրոս Եպս. Սարաճեան եւ Հմայեակ Ողորդեան Հաճըն կը հասնին Դեկտեմբեր 1ին²⁹: Դասաւանդութիւնները կը սկսին Դեկտեմբերի սկիզբը եւ որբանոցը կը գործէ 190 որբով, մինչ Պոլսոյ խնամապարտութիւնը որբանոցին կը նուիրէ դասագիրքերը: Լեւոն Փապիազեան ամուր, Գէորգ Պաղպոյեան (Պաղպօ), երեք վարժուհիներ.- Նարդուհի (խարբերոցի), Աննա Պերպէրեան եւ Ակիլինէ Խանճեան (հաճընցիներ), մաքաւարար (Յակոբ Պաղպուտարեան), մարանապետ մը, երեք գիշերապահ (2 ներքին, 1 արտաքին), երկու խոհարարուհի, մէկ սեղանապետ, մէկ կարկերան - «ամէնն ալ շար համեստ ամսաթոշակով» - կը գոյացնեն որբանոցին պաշտօնէութիւնը³⁰: Իրենց կ'օգնեն շուրջ 15 որբանոցայիններ, որոնք փարիքով մեծեր են եւ որոնք «թէ՛ մանր մունր գործեր կը կատարեն եւ թէ՛ կ'ուսանին ու կը պատասխարուին»:

Որբանոցի եւ հիւանդանոցի գործերը կարգադրուած էին. չմտան պաշարը, գրենական պիպոյքը, փայտ եւ ածուխ ըստ կարիքի հոգացուած, հիւանդանոց-որբանոցի բնակչութեան «հագուստ ու կապուստ»ը զիրենք լաւ կը պաշարպանէին լեռներու վրայ թառող շինին դէմ, ու որբերու առողջական վիճակը՝ «լաւագոյն» էր. Թալարպայի՝ Հաճըն այցելութեան ատեն որբանոցին խոստացած ամսական 1600 թրքական ոսկին արդէն իսկ ստացուած էր, եւ կ'ակնկալուէր որ ան կարգադրութիւններ ընէր՝ հիւանդանոցին յարկացումի համար: Կիրակի, 14 Դեկտեմբերին, որբանոցին եւ հիւանդանոցին պաշտօնական բացման ներկայ կը գտնուին Արմենակ Քիրէճեան ամուր, ամերիկեան որբանոցի պատասխանատուներ՝ Միս Բոլոյ եւ Իպի ամուր,

²⁷ Միութիւն, Սեպտ.-Հոկտ. 1919, էջ 33, 73 եւ՝ Յունր.-Փետր. 1920, էջ 85:
²⁸ Ազիզիէն = պատմական Ծամողմը, կը գտնուէր Հաճընէն 18 ժամ հիւսիս, Սեբաստիա/Սվազ նահանգը:
²⁹ Ողորդեան Հաճըն կը մնայ մինչեւ 20 Յունուար 1920 («Քաղոածք, էջ 92):
³⁰ Գործակատար՝ Յովսէփ Քէօսէեան, հիւանդանոցին մատակարարը՝ Յակոբոս Սեքսէնեան (Թաթուլեան, էջ 51):

պատուելի խաչապուրեան, ոստիկանութեան հրամանատար Յովհաննէս Ժամկոչեան, ՀԲԸՄ պատուոյ անդամ Յ. Գրգեաշարեան: Որբերը կ'արտասանեն ու կ'երգեն «խինդ ու ինծիդ ճառագայթելով ներկայներու դէմքին»: Խօսք կ'առնեն Սարաձեան արքազան, Պար. խաչապուրեան, Մարթր Իպի եւ Ուղուրեան³¹:

Նոր Տարուան առթիւ որբերը իրենց կաղանդչէքերը կը սրանան՝ «Ճոխ մրգեղէններու, նարինջի ու կարկանդակի տեսակներով», մինչ շար մը մարդիկ քարայրներուն եւ փոսերու մէջ կը բնակէին, իսկ բնակչութիւնը հասած էր 7000ի: Որբերը «անբաժան մասը ... [կը դառնան] Հաճընի ընկերամշակութային կեանքին: Անոնց կողմէ խմբովին հնչեցուած ազգային երգերը ... կատարած փողանցքներն ու ներկայացուցած թատերերգութիւնները նոր փայլք [կու տան] Հաճընի մէջ վերապին ծայր առած հայկական կեանքին»³²: Աւելի ետք, որբերու չափահասները «արհաբար» կը մասնակցին ինքնապաշտպանութեան կռիւին, եւ մեծ ծառայութիւն կը մատուցեն իբրեւ սուրհանդակ կամ պարէն եւ ուզմամբերք փոխադրողներ³³, որբանոցի ուսուցիչներէն Պաղտոյեան կը մարզէ չափահաս որբերը, կը սորվեցնէ դրօշակի գաղտնալեզու: Յիրաւի, Հաճընի ՀԲԸՄի հասարակութիւնները «կը լրացնեն խիստ էական պակասներ», քաղաքին համար օրհնութիւն մը կը դառնայ հիւանդանոցը, ուր «շարունակ 10-15 հիւանդ կը բուժուէր»: Ըստ Սարաձեանի՝ «շարեր մեռած պիտի ըլլային եթէ այս հասարակութիւնը չըլլար»³⁴:

29 Յունուար 1920ին կը կատարուի Հաճոյ աւանդական ջրօրհնէքը, Մարտին կը խմբագրուի Նոր Հաճըն թերթի առաջին թիւը, բայց Թայարթա չ'արտօներ անոր տպագրումը: Հաճընի վերաշինութեան հանդէպ խանդավառութիւնը կ'աճի. Պուենոս Այրէսէն Ազնիւ Տարեան, ՀԲԸՄին կը կրակէ իր ունեցումը,

³¹ «Հ.Բ.Ը. Միութիւնը Կիլիկիոյ Մէջ. Հաճընի Որբանոցին եւ Հիւանդանոցին Բացումը», *Միութիւն*, Նոյ.-Դեկտ. 1919, էջ 93:

³² Վահէ Թաշճեան, «Դամասկոսէն Հաճըն Վերադարձի, Վերականգնումի Ու Նահատակութեան Ուղին (1919-1921)», *Հաճոյ Հերոսամարտի*, էջ 57. նաեւ՝ «Քաղոածք», էջ 91:

³³ Որբանոցի տասնեակ մը որբերու յանձնուած էր թոռցիկ-սուրհանդակի պաշտօնը՝ Ճեպէճեանի կողմէ: Անոնք մինչեւ 500 փամփուշտ կը փոխադրէին: Որբանոցայիններէն Քիլահճեան իբրեւ սուրհանդակ կը նահատակուի դիմադրութեան չորրորդ ամիսը, Քանլը Փագարի մէջ, իսկ Աւետիս Երէցեան՝ Կեիկի մէջ (Թերզեան, էջ 28, 306. նաեւ՝ *Գործապատում Հայկական Բարեգործ. Ընդհ. Միութեան* (Դ. Յաւերած), Գահիրէ, 7 Յունուար 1921, էջ 3):

³⁴ «Քաղոածք», էջ 91:

որպէսզի յեւրմահու վարժարան մը կառուցուի Հաճնոյ մէջ, ի յիշատակ իր նահապտակ ամուսինին՝ Տէօվլէթ Տապրեանի³⁵: Հաճընի մէջ, եօթ ամիսներու ընթացքին կ'արշահագրուին աւելի քան 100 ամուսնութիւն եւ 200է աւելի ծնունդ:

Նկարի առնելով մեծաթիւ անպապապար որբերու ներկայութիւնը, ԿՎԺն կ'որոշէ ընդարշակել իր առաքելութիւնը եւ յաւելեալ շէնք մը կառուցել՝ հասարակելու համար ՀԲԸՄ չորրորդ որբանոցը, ուր պիտի ընդունուէին Հաճընի, Սիսի, Վահկայի եւ Կարս Պազարի «անպիրական ու հէք որբերը»³⁶: Յունուար-Փետրուար 1920ին, ԿՎԺն 9000 Օսմ. ոսկիի վարկ մը կը բուխարկէ «Հաճընի եւ Տէօրթ-Եոլի մէջ անմիջապէս մասնատր շէնքերու կառուցման շեռնարկելու»³⁷, Մերսինի մասնաճիւղին միջոցաւ Հաճըն կը փութացուին

³⁵ «Հայկ. Բարեգ. Ընդի. Միութեան Կեանքն ու Գործը. Միութիւնը Երեք Որբանոց Եւ Կը Բանայ», *Միութիւն*, Յունր.-Փետր. 1920, էջ 2:

³⁶ Նոյն: Ատենապետութեամբ Լեւոն Ասատուրի, ԿՈՅը քննելով իր խնամակալութեան տակ գտնուող որբանոցներուն վիճակը, անհրաժեշտ կը տեսնէ 14 եւ աւելի մեծ տարիքի որբերը մէկտեղել գատ որբանոցի մը մէջ: Անոնց թիւը «արիւմարիւն» չէր. Մերսինի որբանոցը կը հաշուէր 85, Տէօրթ Եոլի՝ 53, իսկ Հաճընի՝ 58 որբեր: Յանձնախումբը 24 Դեկտեմբեր 1919 թուակիրով ԿՎԺի ատենադպիր Վահան Մալեգեանին կը յայտնէ թէ վերոյիշեալները «հակառակ որ անյարմար նկատուած են որբանոցի կեանքին, որբանոց ընդունուած են պարզապէս դատարկապորտ եւ անտիրական վիճակի մէջ չձգելու համար փողոցները եւ իրական կորուստէ մը զանոնք խնայելու մտահոգութեամբ»: ԿՈՅը անոնց ներկայութիւնը որբանոցներուն մէջ «օգտակար» չի նկատեր, եւ կ'առաջարկէ - զանց ընելով որբուհիները - անոնց համար «յարմար կեդրոնի մը մէջ կազմակերպել յատուկ հաստատութիւն մը, ...ուր անոնք պիտի կրնան պատսպարուիլ եւ ստանալ սահմանափակ չափով ուսում, խիստ կարգապահութեան մը տակ ...[նաեւ՝ իրենց] բնակարանի մէջ օգտագործող արհեստ մը, որպէսզի տղան իր ուսման հետ արհեստի մը տիրացած մտնէ կեանքի մէջ...»: Այս նախաձեռնութիւնը, որ «մեծապէս պիտի դիւրացնէր» որբանոցներուն վարչական գործը եւ «իրականապէս պատրաստած պիտի ըլլար որբերուն ապագան» կ'ընդունուի ԿՎԺին կողմէ, որ 9 Փետրուար 1920 թուակիրով, կը յայտնէ թէ «համախոհաբար որոշում կայացուց Ատանայի մէջ եւ կամ ուրիշ յարմար տեղ մը (Հաճըն այլընտրանք մըն էր - Ա.Տ.) մասնաւոր որբանոց մը եւս բանայ, ուր պիտի ընդունուին Միութեանս 13-16 տարեկան չափահաս որբերը միայն, եւ ուր գործնական պարզ ուսումէ մը գատ արհեստներ պիտի սորվին, առաջաւելն մինչեւ 18 տարեկան», եւ կը լծուի պաշտօնական դիմումներով յարմարագոյն տեղը եւ շէնքը ճշտելու աշխատանքին: Այսպէսով, ԿՎԺն կը պատրաստուի կազմել ՀԲԸՄ չորրորդ որբանոցը: Միաժամանակ, կը յառաջացնէ իր որբանոցներուն «Հրահանգ-Կանոնագիր»ը, առաւել կանոնադրելու համար անոնց ընթացքը եւ համադրելու գործունէութեանց միատարրութիւնը, հետեւողականութիւնը: Կազմակերպական յաջորդ քայլը կ'ըլլայ որբանոցները խնամակալ մարմիններով օժտելը: 24 Մարտ 1920 թուակիր նամակով ԿՎԺն կը դիմէ Ասատուրին, թէ՛ կազմուած են ՀԲԸՄ Մերսինի եւ Տէօրթ Եոլի որբանոցներուն խնամակալութիւնները (համապատասխանաբար վեց եւ հինգ անդամներով), բայց Հաճընին «դեռ չէ հաղորդուած...»: 9 Ապրիլ 1920 թուակիրով ԿՈՅը կը պատասխանէ իմիջիայլոց, թէ Հաճընի որբանոցին խնամակալութեան կազմութեան խնդիրներով կարելի չէ զբաղիլ «երկրին մէջ տիրող քաղաքական վիճակին պատճառով»: Աւելի ուշ, 18 Յունիս 1920 թուակիրով, ԿՈՅը Մալեգեանին կը յայտնէ թէ «շատոնց է տեղեկութիւն չեն կարող ստանալ» Հաճընի որբանոցէն, որուն խնդրով հաւանական է որ անոնք Ատանա տեղափոխուին:

³⁷ Նոյն, էջ 1:

բժշկական առաքելություն մը եւ անմիջական պէտքերու իրեղէններ, կը ծրագրուի նաեւ այրիանոց-արհեստարանոց մը հիմնել Հաճրն: Հաճրնի որբանոցն ու հիւանդանոցը կ'ապահովուին «բաւականաչափ պաշար եւ դրամ»ով: Որբանոցը կը գործէ իր ուժերուն համարժէք. ոչ մէկ մահացութեան պարագայ կ'արշանագրուի հոն մինչեւ 15 Մարտ 1920: Մայիս-Յունիս 1920ին ԿՎԺն 8 սնտուկ հանդերձեղէն կը դրկէ Հաճրնի որբանոցին, ապա՝ 15 հակ ու 3 սնտուկ եւս³⁸:

Սակայն ի տես զարգացող վրանգաւոր կացութեան եւ շեշտուող անորոշութեան՝ Հաճրնէն բարչրաստիճան պատուիրակություն մը (Սարաճեան Եպս., Պատ. Խաչատուրեան, Շմաւոն Փոստոյեան եւ թիկնապահներ³⁹) Փետրուար 22ին կ'ուղղուի Սիս ու Արանա՝ բարչրաշայնելու Հաճրնի կարիքները եւ ճշտելու յետագայ բայերը: Ծառալելու եւ առաւել աճելու ՀԲԸՄի ծրագրերը կը կասեցուին Մարաշի աղէտին, Կիլիկիոյ անապահովութեան ու «պաշարման վիճակին հետեւանքով, Հաճրնի որբանոցին մասին նորագոյն տեղեկություն ունենալ կարելի եղած» չըլլալուն պատճառով⁴⁰: ԿՎԺն հետեւեալ հեռագիրը կը յղէ Պէյրութ՝ Ֆրանսայի Բարչր Յանչնակապար Զօրավար Կուրոյի եւ Արանա՝ Ընդհ. Վարիշ, գնդապետ Պրեմոնի. «Տեսնելով Կիլիկիոյ մեր հայրենակիցներուն տագնապալի կացութիւնը՝ զոր նորագոյն յուժ մտահոգիչ տեղեկություններ կու գան հաստատել, կը խնդրենք հրամայել պաշտպանութեան ազդեցիկ միջոցներ, մասնաւորապէս Միութեանս Մերսինի, Տէօրթ-Եոյի եւ Հաճրնի որբանոցներուն եւ հիւանդանոցներուն համար»⁴¹:

³⁸ Միութիւն, Մայիս-Յունիս 1920, էջ 39, 87: Ըստ տուեալներու՝ առաջին 8 հակերը կը հասնին, կարելի չեղաւ հաստատել միւս հակերուն տեղ հասած ըլլալը:

³⁹ Թիկնապահութեամբ Յարութիւն Յովակիմեանի (ծնեալ Տագեւեան՝ Հաճրն, 1882-Չախլէ, 1954):

⁴⁰ «Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան Կեանքն ու Գործը. Կիլիկիոյ Ահազանգը», Միութիւն, Մարտ-Ապրիլ 1920, էջ 18: Հաճրնէն՝ ՀԲԸՄին յղած վերջին հեռագիրը կը կրէ 6 Մարտ 1920 թուականը (Պօղոսեան, էջ 458-61):

⁴¹ «Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան Կեանքն ու Գործը. Կիլիկիոյ Ահազանգը», էջ 1. Նաեւ՝ «Կիլիկիոյ սահմաններուն մէջ տիրող ներկայ անապահովութեան ու հաղորդակցութեան խզման պատճառաւ», կը յայտարարէ թէ բարերարներուն չի կրնար դրկել որբերու լուսանկար-վիճակացոյցները, բայց կը խոստանայ՝ առաջին իսկ առիթով փութալ գոհացում տալու (Միութիւն, Մայիս-Յունիս 1920, էջ 75):

Հաճրնի Պաշարումը և Հերոսամարտը

Վերադարձի, տեղաւորումի, վերաջինութեան և խաղաղ կեանքի վերսկսումի դժուարին միամեայ շրջանը (Մարտ 1919-Մարտ 1920) կը կասի Մարաշի աղէփին լուրով: Ան Հաճրնէն չորս օրուան հեռաւորութիւն ունէր - շուրջ 120 մղոն - և հաճրնցիք կը հաշուեն որ յաջորդ թիրախը իրենք են: Մարտ 1920ին Հաճրն կ'անցնի զինուորական կարգապահութեան: Շաբոնց արդէն, Էրզրումի մէջ, 23 Յուլիս 1919ի ժողովին⁴², Քեմալի ազգայնական շարժումը ոչնչացնող որոշում առեր էր փոքրամասնութիւններուն և պասանորդուած հայութեան դէմ:

3 Մարտ 1920ին քաղաքը կը վերածուի դժուարանցանելի տարածքի, կ'ընդհատի երթելեկը Սիսի հետ, Մարտ 13-15ին հեռագրաթելերը կը խզուին, տեղի կ'ունենայ Հաճրնի վրայ թրքական առաջին յարձակումը⁴³:

Կը կազմուին Հաճրնի Ինքնապաշտպանութեան Բարչրագոյն ժողովը (ՀԻԲԺ) և Վերին Հրամանադատութիւնը⁴⁴. վերջինիս կեդրոնը կը հաստատուի Հաճնոյ կեդրոնական Ս. Աստուածածին եկեղեցիին և կից Սահակ Մեսրոպեան Վարժարանին մէջ, ուր կը ծածանի ֆրանսական դրօշակը: Վարժարանի վարի յարկի նախկին թափերասրահ կը փոխադրուի ՀԲԸՄ հիւանդանոց-դեղարանը⁴⁵: Մարտ 8ին կը կատարուի զինուորական տողանցք: ՀԻԲԺն Հաճրնը կը բաժնէ լեռնային 4 գլխաւոր

⁴² Այնուհետեւ նաեւ 13 Սեպտեմբեր 1919ին, Սվազի մէջ:

⁴³ «Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 270, 286: Մինչեւ այդ նամակային հաղորդակցութիւնը կը գործէր երկշաբաթեայ դրութեամբ:

⁴⁴ Պողոսեան, էջ 624: Ինքնապաշտպանութեան մարմնին անդամներն էին Միհրան Մանիսաճեան, Յակոբ Չայճեան, Տիգրան Ճեւրտեան (այլ տեղ՝ Ճիւրճեան), Մեսրոպ Շիրտըմեան, Միհրան Գայեան, Ռուբէն Երկաթագործեան, Հաճի Տրդատեան, Գրիգոր Սըղընեան, Կարապետ Օղլուգեան, Պետրոս Թերզեան. զայն կը նախագահէր Սարաճեան սրբազան («Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 285. նաեւ՝ Շիրտըմեան, էջ 24):

⁴⁵ Տոքթ. Տիրան Թերզեան հիւանդապահութեան դասեր կ'աւանդէ հիւանդապահուիներուն, «նոյնիսկ կարելի եղած դեղերն ալ ինք կը պատրաստէ»: Հիւանդանոցի աշխատողներն էին Տիկ. Աննա (սեբաստացի, գլխաւոր հիւանդապահուի), Տիկ. Սիրուն Գրգեաշարեան, Օր. Եղիսաբէթ, Տիկ. Սարի Թերզեան, Տիկ. Կասիա, Վերգինէ և Թագուի Շիրտըմեան, Օր. Աննա Պերպերեան, Օր. Ազապի Պորճագեան Օր. Տիգրանուի, Տիկ. Պայճառ Գթթեան՝ դայեակ, (Թերզեան, էջ 292, 296): Հիւանդանոցին մէջ միաժամանակ կը խնամուէին 30 հիւանդներ: Ինքնապաշտպանութեան օրերուն հիւանդանոց բերուած վիրաւորներէն 130ը կը բուժուին, իսկ 30ը կը մահանայ (Թերզեան, էջ 300. նաեւ՝ Թաթուլեան, էջ 16):

դիրքերու.- ա) Տոլամաճ/Իժ (Քիրազ) Օլուք (հիւսիս-արեւելեան), Ա. վաշտ, բ) Տոնուզ-Սեքի (հիւսիս-արեւմտեան), Բ. վաշտ, գ) Ղորշուղազ/Չայրթ Պելէն/Կէօյնիկ (հարաւ-արեւելեան), Գ. վաշտ, դ) Չալղան (հարաւ-արեւմտեան), Դ. վաշտ: Կը կազմուի նաեւ շիաուր վաշտ մը՝ 60 շիաուրով, Պեպրոս Թերզեանի հրամանատարութեամբ⁴⁶: Կը կազմուին պարենատրման⁴⁷ եւ գրամման յանձնախումբեր, կը հաստատուի կրակմարի դրութիւն: Քաղաքի բնակչութիւնը կը բաժնուի երեք խումբի.- ա) երիտասարդութիւնը՝ 16-50 տարեկան տղամարդիկ (շուրջ 600 հոգի, մինչ Հաճընի մէջ պատրաստ զէնքերուն թիւը 500ը չէր անցներ) զօրակոչի կ'ենթարկուին եւ կը լծուին ինքնապաշտպանութեան, կը կազմուին յառաջապահ եւ պահեստի խումբեր, բ) երկրորդ խումբը՝ 8-12 տարեկան փոքրեր, զինամթերք փոխադրողներն եւ սուրհանդակներն էին, գ) երրորդ խումբը երէցներն էին, որոնք խրամներ կը փորէին եւ յարչակումներու արեւն «հոռոտա՛, հոռոտա՛» կը պոռային, իրենց կ'ընկերանային նաեւ զէնք չունեցող պարանիներ: Իգական սեռը կը բաժնուի չորս խումբի.- ա) դիրքերուն վրայ մարտնչողներ, բ) դեռապի հարսեր եւ օրիորդներ, որոնք կիւկիմներով ջուր կը մաքակարարէին դիրքերուն, գ) երրորդ խումբը հիւանդանոցին կը ծառայէր, դ) չորրորդ խումբը երէցներն էին, որոնք արցունքոյ աղօթքներով հաց կը թխէին⁴⁸:

Հրամանատարական կեդրոնատեղիին խուցերէն մին կը վերածուի դերչակապան, ուրիշ մը՝ զինարանի, ուր կը նորոգուէին զէնքերը, չայայթած ոռմբերուն նիւթերը կ'օգտագործուէին եւ օրական 5-600 փամփուշտ կը պատրաստուէր⁴⁹: Կը պատրաստուէր նաեւ վառօդ: Ջինարանի մարդիկ՝ գլխատրութեամբ ուսուցիչ, խարբերդցի քիմագէտ Պաղտոյեանի, Համարշում Ապրեանի եւ Տիգրան Աճէմեանի, թնդանօթ շինելու անյաջող փորչէ մը ետք, կը յաջողին ականներ ու պայթուցիկներ սարքել⁵⁰:

⁴⁶ Շիրտըմեան, էջ 26:
⁴⁷ Պարենատրման յանձնախումբը կ'աշխատցնէ երկու փուռ, գիշերանց: Ան վերահսկողութեան տակ առած էր Կերթմէնեանի, Սօղնալեանի, Էփիսանեանի եւ Թերզեանի ցորենի ամբարները եւ մինչեւ Յունիսի վերջ՝ պահեստի պաշարներուն սպառումը, կը տնօրինէ պարենատրումը Հաճընին, որմէ ետք «ամէն մարդ իր բախտին ձգուեցաւ» ու ծայր կ'առնէ սովը (Թերզեան, էջ 290-1):
⁴⁸ «Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 269. նաեւ՝ Թերզեան, էջ 217, 295-6. նաեւ՝ Պօղոսեան, էջ 625, 628, 653:
⁴⁹ Մէզի չորցուքը կը գործածուէր աղ-վառօղի համար, թութէն կը պատրաստուէր արուեստական ալքոլ, իսկ անկողիներուն վերմակները կ'օգտագործուէին իբրեւ բամպակ:
⁵⁰ Փորձերէն մէկուն ընթացքին Պաղտոյեան ծանրօրէն կը վիրատրուի եւ կը կորսնցնէ աչքերէն մին, իսկ առողջանալէ ետք կը շարունակէ

Մարտի կէսերուն կը վճռուի դիմադրութեան քան թէ նահանջի դիմելու որոշումը: Մարտ 16ին Հաճնոյ երկնակամարին կ'երեւի ֆրանսական առաջին սաւառնակը, իսկ յաջորդ օրը թուրքեր վերջնագիր կու տան Հաճընի: Ֆրանսական երկրորդ սաւառնակը Հաճնոյ երկնակամարին կ'երեւի Մարտ 28ին, որուն կը յաջորդեն ծանր մարտերը: Ապրիլ 6-7ին մեծ յարշակումի կ'ենթարկուի Հաճընը. միառժամանակ ետք կը լքուին լեռնային դիրքերը: Նիժի որբանոցին շրջանը կ'անցնի թրքական հակակշռի տակ: Չափահաս 20-40 որբանոցայիններ, իրենց ուսուցիչ Պաղտոյեանի հրամանատարութեամբ ամիս մը պաշտպանուելէ ետք, Քիրազ լեռան վրայ զերեզուած թնդանօթին ումբակոծումներուն եւ զօրքի յարշակումներուն դիմաց, Ապրիլի կէսերուն կը լքեն լեռնային դիրքերէն վերջինը՝ Ս. Յակոբայ վանքը, ՀԲԼՄի իրենց որբանոցը ու կ'անցնին քաղաքամէջ⁵¹, մինչ կրտսեր որբանոցայինները արդէն հեռացուած էին անկէ:

Դիմադրականները կը խրամատուին քաղաքի մերձակայ դիրքերուն: Արեւմուտք, Քանլը Փագարի հրամանատար կը նշանակուի կամաւոր Վահան Աթունեան, Կելիկի՝ կամաւոր Արշակ Սահակեան⁵², Քոփուշ թաղի՝ Կարապետ Օղլուգեան, հարաւ՝ Եագը թաղի՝ Մկրտիչ (Մկր) Մանասէեան, Ս. Յակոբայ կամուրջի՝ Կիրակոս Տէր Կիրակոսեան, Մանրսիսանէէն մինչեւ Ս. Սարգիսի կամուրջ՝ Մեսրոպ Շիրտըմեան⁵³: Պաշարման շղթան հազիւ 20 քայլ հեռու էր հայկական կարգ մը դիրքերէն⁵⁴:

Ապրիլ 15ին՝ թուրքեր հաշտութեան առաջարկ կը ներկայացնեն⁵⁵, իսկ Ապրիլ 30ին ծանր կը ումբակոծեն

զինարանի իր գործունէութիւնը (Թերզեան, էջ 301-3):

⁵¹ Որոնց շարքին Գեորգ Կիզիրեան, Աբրահամ Տագէտեան: Անոնք ամրացած էին վանքի երեք դիրքերու մէջ՝ դպրոցը, վերնատունը, եւ հիսսային դիրքերը: Անոնք ոչ միայն կը դիմադրէին, այլեւ Կելիկի թէ Քանլը Փագարի վրայ յարձակումի պարագային թիկունքէն կրակ կը բանային թուրքերուն վրայ («Հաճընի Մեր Կտրիճ Որբերը», *Միութիւն*, Նոյ.-Դեկտ. 1920, էջ 93. նաեւ՝ Թերզեան, էջ 283, 284, 286. նաեւ՝ Պողոսեան, էջ 659):

⁵² Շիրտըմեան կը միացնէ այս երկուքը իբրեւ՝ «հիսսի եւ հիսսի-արեւելք (Քոփուշ թաղ)» նշելով երկու վաշտապետ՝ Կարապետ Օղլուգեան եւ Արշակ Սահակեան (Շիրտըմեան, էջ 24):

⁵³ Թերզեան, էջ 274. նաեւ՝ Շիրտըմեան, էջ 24-26:

⁵⁴ Ասիկա անկարելի կը դարձնէ անցքը՝ դէպի քաղաքի շրջակայ պարտէզներն ու այգիները՝ խոտ հաւաքելու:

⁵⁵ Որ անելի համազօր էր զինաթափում-յանձնուելու պահանջքի: Նման առաջարկ մը եղած էր Մարտ 12ին (Շիրտըմեան, էջ 39-40): Յունիսին, մետասաներորդ ժամուն, կը ձախողի նաեւ Տորթ. Տատի խաղաղութիւն հաստատելու փորձը:

Կելիկ թաղամասը: Մայիս 8ին հաճընցիք կը գործեն առաջին հակայարչակույմը՝ 300 դիմադրականներով⁵⁶: Թուրքերը նոր թարմ ուժեր բերելով Մայիս 10ին 105մլ. թնդանօթով կը սկսին աւերել արդէն իսկ աւերակուած Հաճընը: Ռամապանի սկսնաւորումով խլրպում կը սկսի պաշարողներուն մէջ. պարզ ու Կրէպ գիւղացիք, որ զօրքին մեծամասնութիւնը կը կազմէին, կ'ուզեն պայրամը Կրունը Կրունը եւ այդ պարճառով ալ բաղաքին վրայ գիշերային յարչակումները կը շարունան: Սակայն Մայիսի աւարտին թուրքերու 16 ծանր յարչակումները ապարդիւն կ'անցնին⁵⁷: Քլարք՝ Հաճընը «մեռեալ բաղաքի» կը նմանցնէ. «երբեմն ծուխ մը կը բարչրանայ Կրունիքէ մը, բայց պարզ աչքով կամ հեռադիտակով շարժող մարդ չենք տեսներ: Կը տեսնենք խրամապանները եւ կ'ենթադրենք որ մարդիկ խլուրդի պէս, ընդյապակ անցած են»:

25 Մայիսին Սիւէն Հաճըն հասած լրաբեր Ասապուր Սաչեան, Սիս վերադարչին սկանապես կ'ըլլայ բաղաքի հայութեան պարպումին⁵⁸: 1 Յունիսին կը ջարդուի Վահկայի հայութիւնը: 8-9 Յունիսին դիմադրականները մասնակի յարչակողականով կը գրաւեն Քրպէպի որբանոցը, եւ միքանի օր դիմադրելէ ետք որբանոցայինները կը փոխադրեն Մանրսիսանէ, նաեւ՝ ուրեպարի պաշարը⁵⁹: 18 Յունիսին Ճեպէճեան կը վիրաւորուի եւ այնուհետեւ կը գամուի անկողնին. Արամ Կայծակ կը նշմանակուի գործադիր հրամանապար: Յուլիս 1920ի սկիզբները միլլի չեթէական խումբեր կը սկսին երելիլ Հաճընի լեռները, մինչ Յուլիսին ինկած էր Շարը⁶⁰: Ասոր կը յաջորդէ Հաճընի վրայ ամէնաբառուն յարչակումը որ ետ կը

⁵⁶ Թերզեան, էջ 330:

⁵⁷ 1920ի առաջին հինգ ամիսներուն ֆրանսացիք կորսնցուցեր էին Մարաշը, Պոզանթըն, Ուրֆան, իսկ Այնթապը պաշարուած էր:

⁵⁸ Սիսի պարպումով Հաճընի նահանջը գրեթէ անկարելի կը դառնար: Ֆրանսացիք՝ քեմալականներու յարճակումներուն հետեանքով ծանր, դժուարին պայմաններու մատնուած, ենթարկուելով քեմալական ճնշումներու, անոնց հետ 30 Մայիս 1920ին կը ստորագրեն զինադադար, որով 2 Յունիս 1920ին կը պարպեն Սիսը՝ ֆրանսացի զինորդներէն եւ հայութենէն: Ատկէ ընդամէնը ամիս մը առաջ, 28 Ապրիլին, Սուրիոյ եւ Լիբանանի հոգատարումը պաշտօնապէս յանձնուած էր Ֆրանսայի...: 14 Սեպտեմբերին պաշտօնափոխութեան ենթարկուելով Գնդ. Պրեմոն պիտի կանչուէր Ֆրանսա («Հաճընի հնքանապտպանութիւնը», էջ 282): Աելի ետք, 20 Հոկտեմբեր 1921ի թուրք-ֆրանսական համաձայնութեամբ պիտի կասէր Կիլիկեան հայկական պետութեան երազը:

⁵⁹ Պողոսեան, էջ 671: Թրքական վերագրաւումէն ետք (13 Յունիս), որբանոց մնացած միսիոնարական անձնակազմը (վեց հոգի՝ Էպի ամուր, Էտիք Քոլոյ, Ալիս Քլարք, Սիս Պրետըմաս, Միս Սուփըր), կը տարուի Թալաս, ու Սվազի եւ Թոքաթի վրայով՝ Սամսոն, եւ Պոլիս կը հասնի 3 Յուլիսին, իսկ Քրտէտի մէջ ասոնց վստահուած երկու թուրք պարմանուիները ճամկան կը յանձնուին իրենց ազգականներուն («Հաճընի հնքանապտպանութիւնը», էջ 277. նաեւ՝ Շիրտըմեան, էջ 62, 70, 71. նաեւ՝ Քլարք):

մղուի: Յուլիսի վերջաւորութեան անհամերաշխութիւնը կը շեշտուի Հաճնոյ քաղաքական եւ զինուորական հրամանաւարութեանց միջեւ: Չալեան իզուր կը ջանայ փարհամոզել զինուորական հրամանաւարութիւնը՝ Հաճրնի բնակչութիւնը տեղափոխելու Արանա⁶¹: Օգոստոս 5-6ին տեղի կ'ունենայ դիմադրականներու երկրորդ հակայարշակողականը⁶²: Օգոստոս 20ին Հաճրն կը հասնին 3 սուրհանդակներ որոնք կ'աւելնէն շուրջ 1500 կամաւորներու Ախարձայի (Արանայի մօտ) մէջ հաւաքուիլը՝ Հաճրնի օգնութեան հասնելու⁶³: Օգոստոսի երրորդ փասնօրեակին Չալեան դարչեալ կ'առաջարկէ նահանջել Արանա, մինչ զինուորական թելը կը հակառակի⁶⁴: Սեպտեմբեր 18ի գիշերը՝ դիմադրականներու երրորդ հակայարշակողականը՝ Ռումլու եւ Կիւզելլիմ գիւղերուն վրայ, դարչեալ կ'արդիւնաւորուի ուրեւորի պաշարի աւարով, որ նոյնպէս կը սպառի⁶⁵: Ճիշդ է, որ պաշարուածները ջուրի փազնապ չունէին, բայց Յուլիսին արդէն մորթուած էին

⁶⁰ Ծարը պաշարման տակ առնուած էր Փետրուար 23ին («Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 277, 286):

⁶¹ Զինակիր երիտասարդներ պիտի պաշարէին երկու լեռները, իսկ միւս կողմէ պիտի պաշտպանէին ժողովուրդը եւ թնդանօթը (Թաթուլեան, էջ 17): Աւելի առաջ եւս, Մարտ 10ի շուրջ, մշակուած էր ծրագիր՝ Հաճնոյ բնակչութիւնը Սիս փոխադրելու: Հաճնոյ զինաւորներու պաշտպանութեամբ բնակչութիւնը պիտի հասցուէր Աք Քայա, ուր ֆրանսացի զինուորներ պիտի հասնէին Սիսէն եւ ժողովուրդը ապահով հասցուէր Սիս: Հաճրնէն Սիս այս երթը կ'ընար երկու-երեք օր տեւել (Շխրտըմեան, էջ 34-35): Նահանջի նման ծրագիր մըն էր Հաճրնէն զինաւորներու խումբով մը Ֆեքէ-Վահկան գրաւելէ ետք Հաճրնի մնացեալ զինաւորներն ու ժողովուրդը դուրս բերելով հասցնել Վահկա, ապա եւ զերեկարեալ՝ թուրք ֆէքեցիք նահանջող ժողովուրդին մէջ իբրեւ պատանդ առնելով յառաջանալ մինչեւ Ատանայի եզերքը, ուր ազատ արձակուէին պատանդ թուրքերը (Շխրտըմեան, էջ 146):

⁶² Չեչպէկի (Տոնուզ Սեքի) ուղղութեամբ յարձակելով, դիմադրականները կը գրաւեն թնդանօթ մը եւ 450 արկ, որոնք կը բերուին հրամանատարական կեդրոն: Կը բերուի նաեւ ութ օրուան պաշար («Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 270-71):

⁶³ Իրականութեան մէջ, այս թիւին միայն մէկ-երրորդը կը հաւաքուի հոն: Ծրագիրը ամբողջութեամբ կը ձախողի: 22 Սեպտեմբերին կամաւորները կը պաշարուին ֆրանսական զօրքին կողմէ, կը զինաթափուին ու ոմանք կ'աքսորուին Իզմիր (Թերզեան, էջ 391. նաեւ՝ «Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 279): Ասիկա երկրորդ փորձն էր՝ Հաճրնի օգնութեան փոյթալու: Արդարեւ 16-30 Մարտին, 200 մարտիկներու առաջին խումբ մը (հրամանատարութեամբ Ճիմ Չանգալեանի եւ Արմաղաւեանի), ապա երկրորդ խումբ մը (առաջնորդութեամբ Պօղոս Թուրսարգիսեանի), երրորդ խումբ մը (հրամանատարութեամբ Կարապետ Կէտեղիքեանի, խումբին միացած էր նաեւ Ռուբէն Հերեան), եւ հուսկ չորրորդ խումբ մը (Մկրտիչ Եփրեմեանի եւ Վահան Փորթուգալեանի առաջնորդութեամբ) կը մեկնի Սիսիս, բայց անաւարտ կը մնայ այս ծրագիրը («Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 270-71):

⁶⁴ 27 Օգոստոսին Ատանա կ'իմացուի Սեւրի Դաշնագրին ստորագրման մասին («Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 281):

⁶⁵ Րումլուն քաղաքին հիպիսային ամէնամօտ գիւղն էր: Աւարը՝ 25 կառք ցորեն, 500 այծ ու ոչխար եւ 60 ձի, Հաճրն կը բերուի, բայց Կիւզելլիմի 1000 զոմէշ աւարը Հաճրն բերուելու առեւն կը պաշարուի եւ հաճրնցիք կը ստիպուին լքել զայն: Դարձեալ փորձեր կ'ըլլան՝ դէպի հարաւ, Կիւրլէշէի վրայ յարձակելու, բայց անձրեւը կը խանգարէ («Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 270-71, 288):

Հաճրնի բոլոր կենդանիները՝ գրասպաններ, չիեր-էշեր-ջորիներ, շուն ու կապուներ, նոյնիսկ հիւանդներուն կաթ հայթայթելու վերապահուած միքանի կովերը...: Սովը շարունակ վարիս դարձուցած էր պաշարուածները. «սովահար ժողովուրդը խաշած խոտ ուրելէն դակիացած էր ...Սովը յառաջ կը փանէր բնաջնջումի դիւային ծրագիրը», կերուած էին կենդանիներուն մորթերն ու կաշիները, ծառերու փերետներն ու կեղեւները. յիրաւի «միջոցները սպառած էին»⁶⁶, բայց - զարմանալիօրէն, ըստ յուշերու - զոհերուն թիւը չէր անցած 200ը:

Հաճրնի Անկումը եւ Կոտորածը. Վերապրողներ, Սգահանդէսներ, Վերականգնում

Հոկտեմբեր 14ին, փարբեր կողմերէ երկօրեայ հետախուզումէ վերադարձող հաճրնցիներ կը հաւասարեն հակառակորդին մեծ պարտաւարութիւնը: Առաջը առնելու եւ խանգարելու համար թրքական յարձակումը՝ կը կազմուին յարձակման ջոկատներ, որոնք սակայն առաջին իսկ իրենց բայլերուն նկատուելով՝ կը ստիպուին նահանջել: Ասոր կը յաջորդէ Ռուբաթ, 15 Հոկտեմբերի թրքական ծանր, անընդհար ումբակոծումը որ կը սկսի կանուխ եւ կ'երկարի ամբողջ օրը: Աւելի քան 200 ումբերէն առաջինները կ'իյնան հրամանադատական կեդրոնին վրայ, կը սպանուին յառաջապահ դիրքերու մարտիկները, կը նահապարակուի 175 մարտիկ, «Մուկի ճամփաներ»ը՝ ռազմական հաղորդակցման խրամները, կը քանդուին եւ հաղորդակցութեան ցանցը կը փափալի: Թուրքեր կը խուժեն Բանլը Փագարէն, բայց առանձնակի եւ կարգ մը ներքին դիրքերու դիմադրութիւնը կը շարունակուի:

Խուճապահար ժողովուրդը կը դիմէ փախուստի դէպի հարաւ՝ Արանայի ուղղութեամբ, բայց քաղաքին այդ ելքին դիրքաւորուած թրքական արագահարուածները կը հնչեն զանոնք, այն աստիճան որ ճամփան անանցանելի կը դառնայ: Շարքեր ինքնասպանութիւն կը գործեն: Գիշերը թուրքերը կը հասնին Ս. Աստուածածնի հրամանադատական կեդրոնը, ուր հասարակուած հիւանդանոցին 140 վիրաւորները եւ հոն ապաստանած փոքր որբերը կը ներեն անդունդը: Ժողովուրդէն մաս մը - շուրջ հազար հոգի - հետելելով Արամ Կայծակի մարտիկներուն, կ'ելլէ Տոնուզ Աքի, որ կը պաշարուի Հոկտեմբեր 16ին: Այդ օր, ամբողջ ցերեկը հեղեղանման կ'անչրելէ: Գիշերը կը սկսի հաճրնցի մնացորդացին, անզէն զանգուածին նախճիրը, լեռներու վրայ փախստականներու հայրորութիւնը: Կը ջարդուին նաեւ ՀԲՄԻ Հաճրնի

⁶⁶ «Հաճրնի Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 288. նաեւ՝ Թաթուկեան, էջ 17, 18:

որբանոցայինները, հիւանդանոցին պաշտօնէութիւնը, Լեւոն Փափազեան եւ Կրիկինն ու աղջիկը⁶⁷: Տոնուզ Սեքի բարչրացած Արամ Կայծակի խումբէն մաս մը կը ճեղքէ պաշարման շրթան եւ 16 օր անհաւասար կռիւներէ ետք - ընդամենը 370 հոգի - կը հասնին Ճիհան, ուր կը զինաթափուին, հիւանդները ամիս մը կը դարմանուին, մաս մը կը դրկուի Տէօրթ Եոլ, իսկ ուրիշ մաս մը՝ Արանա⁶⁸:

Յաջորդող օրերուն շար փոքրաթիւ մազապուրծներ կը հասնին ֆրանսական իշխանութեան շրջաններ, վերապրողներու ընդհանուր թիւը հասցնելով շուրջ 400ի⁶⁹: Հերոսական Հաճընէն վերապրողներու շարքին են ՀԲԼՄ որբանոցէն ինն որբեր.- Եղիա Գրպըրբեան, Գէորգ Կիզիրեան, Սեդրակ Ղազարեան(?), Աղասի Ղարապաղեան, Կարապետ եւ Սարգիս Չոքաբլեաններ, Միսաք Վայէճեան, Գէորգ Տելանեան(?), Եղիա Տէօլլէթեան եւ վեց պաշտօնեաներ.- հիւանդանոցի խոհարարուհի Տիգրանուհի Աղազարեան, հիւանդապահուհիներ Աննա Ճնկրբեան եւ Եղիաբէթ Վարդերեսեան, ուսուցչուհի Ակիլիէ Տրդատեան, գործակապար Յակոբոս Սեքսէնեան եւ Յովսէփ Բէօսէնեան (որբանոցի գործակապար): Կը վերապրին նաեւ Քրպէտի որբանոցէն «երկու-երեք հոգի»⁷⁰:

Տրանսական եւ բեմալական իշխանութեան սահմանագլուխ Հաճընի կորուստի գուժը սրացած ՀԲԼՄ Գահիրէի ղեկավարութիւնը 7 Յունուար 1921ը կը հռչակէ «Սուգի Օր»՝ ՀԲԼՄ «բոլոր մարմիններուն եւ հասարակութեանց համար»: Այդ օր սգահանդէսներ կը կազմակերպուին «վայրագօրէն ողջակիզուած

⁶⁷ Հաճընցի գերեզմաններու մաս մը կը տարուի Չեչպէկի պարտէզները, մաս մը՝ Մեմիշի արտը, մաս մըն ալ Ս. Յակոբայ վանքը: Բոլորին ալ ճակատագիրը կ'ըլլայ սեւ (Թաթուլեան, էջ 30. նաեւ՝ «Հաճըն Նահատակ...», էջ 87. նաեւ՝ Գործապատում, էջ 3):

⁶⁸ Երկու ուրիշ խումբեր եւս կը ճեղքեն պաշարման շրթան. կամաւոր Արշակի՝ Թափանլը, իսկ Խասապ Հաճիի՝ Քէօթին ուղղուած խումբերը կը պաշարուին եւ կը նահատակուին (Արշակին խումբը կը նահատակուի Հոկտ. 18-19ին, խումբէն կը փրկուի երեք հոգի՝ Թաթուլեան, էջ 25, 29. նաեւ՝ Շիրտըմեան, էջ 174. նաեւ՝ Յ. Ալթունեան, «Վերջին Գիշերը», Ազրակ, 18 Հոկտեմբեր 1953. նաեւ՝ «Հաճնոյ Ինքնապաշտպանութիւնը», էջ 289):

⁶⁹ Հաճընցիներէն 17 հոգինոց խումբ մը (որ տակաւ կը վերածուի 50ի), 15 Հոկտեմբերի գիշերը կ'ապաստանի Ս. Աստուածածնայ տակ քարայր մը, ուրկէ յաջորդ գիշեր կ'ուղղուի խաղախորդարան, ապա՝ Ս. Եղիայի բարձունքը եւ կ'աներեւութանայ ծառախիտ անտառին մէջ: Խումբէն մաս մը կ'երթայ Ղարս Պազարի ուղղութեամբ եւ - ըստ երեւոյթին - կը նահատակուի, իսկ միւս մասը կ'ուղղուի Աթմա դաշտը, ուր կը միանայ Արամ Կայծակի փախստականներուն եւ կը փրկուի (Թաթուլեան, էջ 24-26): Ուրիշ խումբ մը - շուրջ 110 հոգի - հասնելով Սաղըր Սեքի կը միանայ Կայծակի խումբին. բոլորը - հանգրուանելէ ետք Եաղպասան - կ'անցնին Թլան, հոսկ՝ Ճիհան (Շիրտըմեան, էջ 86-97):

⁷⁰ «Հաճըն Նահատակ...», էջ 88:

Հաճրնի... պաշտելի որբերու յիշատակին»⁷¹: Ագահանդէսէն ետք ԿՎԺն կը հրապարակէ հետեւեալ հեռագիրը. «ՀԲԸՄիութեան Կեդր. Վարչ. Ժողովը եւ Կրթական ու Որբախնամ Յանչնախումբը հոգեհանգստեան հանդիսատար սգահանդէսի մը մէջ, որ տեղի ունեցաւ այսօր միաժամանակ Գահիրէ, ինչպէս եւ ամէնուրեք, Միութեան հաստատութիւններուն եւ մասնաճիւղերուն կողմէ, ի յիշատակ Հաճրնի Որբանոցին նահատակումին, կ'ողբան, ազգակիցներու խուռն բազմութեան մը հետ, եղերական վախճանը իրենց սիրելի որբերուն, որոնք վայրագօրէն ջարդուեցան թուրքերու կողմէ, եւ կը համարեն այս բարբարոս ոճիրը արհամարհանք մը ուղղուած քաղաքակիրթ աշխարհին, որ, անտարբեր՝ պաշարուած Հաճրնի անդոհի կոչերուն, անկարեկիր հանդիսատար եղաւ 10000 որբերու, կիներու եւ ծերերու բնաջնջումին, ուրնամետայ դիւցազնական դիմադրութենէ մը վերջ»⁷²:

Պապենական Հաճրնի յիշատակը վառ պահելու մտասուեռումով, վերապրող հաճրնցիներ եւ անոնք, որոնք գինադադարին չէին վերադարձած ծննդավայր (շուրջ 1000 ընտանիք)⁷³, 1928ին Մարտէյի մէջ կը հիմնեն Հաճրն պարբերաթերթը, 1931ին՝ Պէյրութի հիւսիսային մուտքին Նոր Հաճրն բնակավայրը, Երեւանի կից Նուպարաշէնի մէջ Նոր Հաճրն թաղամասը (1930-31), իսկ Նոյեմբեր 1958ին հայրենի պետութիւնը Նոր Հաճրն կը վերանուանէ Արզնի Գէսի թիւ 3 տեղամասը⁷⁴:

Հաճրնի նահատակութեան յիշատակը վառ կը պահուի նաեւ այսօր՝ Հաճրն ծնած եւ այնուհետեւ նորահաս յետնորդներուն եւ Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան զանազան մասնաճիւղերու ջանքերով կատարուող ամէնամետայ մատարող, Հայրենի Նոր Հաճրնի մէջ կանգնեցուած յուշարձան թանգարանով եւ այնտեղ կատարուող ճիւղատար-մատարողով⁷⁵, չեռնարկներով, գիրքերու հրատարակութեամբ:

⁷¹ 10 Դեկտեմբեր 1920 թուականի բացիկ մը շրջաբերուած էր արդէն վերոյիշեալ երկու մարմիններուն կողմէ, որով իմիջիպալոց «դառն կակճանքով» կը ծանուցուէր «նահատակումը Միութեան Հաճրնի երկսեռ որբանոցին»:

⁷² «Յունուար 7 Սուգի Օր», *Միութիւն*, Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր 1920, էջ 86:

⁷³ Ա., «Հաճնոյ Ութամետայ Գոյամարտը», *Ազդակ*, 23 Հոկտեմբեր 1953:

⁷⁴ Raymond Kévorkian, Vahé Tachjian (eds.), *The Armenian General Benevolent Union, One Hundred years of History, Vol. I: 1906-1940*, Cairo-Paris-New York, 2006, էջ 190. նաեւ՝ Անդրանիկ Տագեւեան, «Ժողովրդագրական Քաղաւածքներ Նոր Հաճնոյ Սուրբ Գէորգ Եկեղեցոյ Պսակի, Մկրտութեան ու Մահուան Տոմարներէն (1930-2009)», *Հաճնոյ Հերոսամարտի*, էջ 106, 184:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՃՐՆԻ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՏՈՄԱՐԸ

ՀԲԸՄ Հաճրնի որբանոցին փոմարը յայտնաբերեցինք ՀԲԸՄ Գահիրէի արխիւէն: Տոմարը բաղկացած է թուագրուած աւելի քան 200 էջերէ: Անոր, շրդ էջին չեռագրուած է Օննիկ Մահրեսեանի ծանօթագրական հետեւեալ բացատրութիւնը.-

- Հաճրնի որբանոցը բացուած է 1919 Հոկտեմբերին, երբ հոն հասած են Դամասկոսէն փոխադրուած 66⁷⁶ որբեր, ընկերակցութեամբ փնօրէն Տ. Լեւոն Փափազեանի: Որբերու թիւը տեղւոյն վրայ բարձրացած է 212ի:
- Հաճրնի պաշարումը վրայ հասաւ 1920ի սկիզբներուն եւ տեղացոց հերոսական պաշտպանութիւնը խորտակուեցաւ Հոկտեմբեր 15ին: Բաղաքս քանդուեցաւ եւ ժողովուրդը մատնուեցաւ բնաջնջումի, որմէ քիչեր բախարն ունեցան ազատելու: Ասոնց կարգին գտնուեցան նաեւ քանի մը որբեր, որոնք Տէօթթ-Յոլ հասնելով որբանոց ընդունուեցան:

Տոմարին 1-181 էջերը կը վերաբերին ՀԲԸՄի Հաճրնի որբանոցին եւ որբանոցայիններուն: Տոմարի 3-108 էջերուն վրայ արչանագրուած են Հաճրնի 212 որբանոցայիններուն տուեալները: Յաջորդող էջերուն կը գտնենք որբանոցայիններուն տարբեր բնոյթի անունանացանկեր: 130-168 էջերուն մէջ, տրուած են 537էն մինչեւ 599 թուագրուած Մերսինի որբանոցայիններու նմանատիպ տուեալները:

Իւրաքանչիւր էջի վրայ չեռագրուած են երկու որբանոցայինի տուեալներ.- անուն-ազգանուն, տարիք,

⁷⁵ Հաճրնի ճիտապարհի պատրաստութիւնը կը կատարուի հետեւեալ ձեւով՝ ըստ երեց հաճընցիներու հաւաստիացումին.- մէկ քիլօ ոչխարի (կամ կովի) վիզի միտը լաւապէս խաշելէ ետք, մսաջուրը առանձնացնել, իսկ միտը փետտել-վերածել շատ փոքր կտորներու: Կովի ոսկոր խաշել եւ ջուրը խառնել մէկ քիլօ կորկոտին: Նուազ քան մէկ քիլօ տոխ մանրել փոքրագոյն չափի եւ գայն, փետտուած միսն ու մէկ քիլօ կորկոտը լաւապէս շաղել իրարու, դնել կաթսայի մէջ, աւելցնել մսաջուրը եւ խառնելով եփել: Մսաջուրի հատնումին՝ եփող մատաղին տաքութեան համապատասխան տաքութեամբ պարբերաբար ջուր աւելցնել ու շարունակել խառնել: Երբ նկատուի եփին թանձրացումը՝ աւելցնել տաք ջուր, մինչեւ որ նկատուի որ այլեւս կորկոտը նոր ջուր չի ներծծեր, իսկ միսն ու կորկոտը հալած են: Խառնելը պէտք է տեւէ առնուազն երեք ժամ: Ամէնէն վերջը աւելցնել աղ, ըստ քիմիայի հաճութեան: Կրակը մարելէ ետք, կաթսան փակել, քիչ մը տաք ջուր աւելցնելէ ետք: Պէտք է թողու որ մատաղը հանգչի, իսկ սպասարկելու առեւն, պնակներուն վրայ կարելի է աւելցնել շերտ մը կարագ, եւ կարմիր պղպեղ:

⁷⁶ Այլ տուեալներու համաձայն՝ 59 («Հաճըն Նահատակ...», էջ 87):

հայրանուն, մայրանուն, որբանոց մուտքի թուական, յարանուանություն, ծննդավայր, աքսորավայր, փուռալներ ծնողաց եւ հարազատներուն մասին, բարերարին անունը եւ բարերարութեան սկիզբը, եւ որբանոցէն մեկնումը կամ այլ ծանօթագրութիւններ (պարագայաբար): Այս փուռալներուն կցուած է ենթակային սեւ-ճերմակ, 3x4 սմ. լուսանկարը⁷⁷: Որբանոցայինները նկարուած են կողք-կողքի՝ երեք կամ աւելի, եռաշարք կանգնած, ապա իւրաքանչիւրի լուսանկար առանջնացուած է “խմբանկար”էն:

Ի փարբերութիւն փոմարին արշանագրութեան շարքին, այսփեղ որբանոցայինները ներկայացուցած ենք այբբէնական կարգով, վերականգնած ենք յապատումները եւ կապարած փեղագրական ուղղումներ: Մեկնելով փոմարին մանրամասնութիւններէն, կը ներկայացնենք ՀԲԸՄի Հաճրնի որբանոցին եւ որբանոցայիններուն դիմանկարը:

Որբերուն Տարիքը՝ Որբանոց Մուտքին

Որբանոցայիններուն կորիզը կը կազմէին 10-14 փարեկան որբերը, որոնց թիւը 148 էր եւ կը գոյացնէին որբանոցին 73%ը:

Որբերուն տարիքը՝ որբանոց մուտքին (5 Յունուար 1918-20 Գեկտեմբեր 1919)											
Տարիք	Քնկ.	Տոկոս	Տարիք	Քնկ.	Տոկոս	Տարիք	Քնկ.	Տոկոս	Տարիք	Քնկ.	Տոկոս
3 փ.	1	0.47%	8 փ.	14	6.66%	12 փ.	37	17.6%	15 փ.	19	9.047%
5 փ.	3	1.42%	9 փ.	19	9.047%	13 փ.	29	13.8%	16 փ.	8	3.809%
6 փ.	7	3.33%	10 փ.	21	10%	14 փ.	25	11.9%	17 փ.	3	1.42%
7 փ.	7	3.33%	11 փ.	17	8.09%						
Ընդհ.											210

⁷⁷ Կարգ մը որբանոցայիններ ունին տարբեր ժամանակներու նկարուած լուսանկարներ, որոնց խնդրով բացատրութիւն չունինք: Ոչ-բոլոր որբանոցայիններուն տուեալները ամբողջական են (ոմանց ծննդավայրը չէ նշուած, ոմանց՝ աքսորավայրը, ոմանք լուսանկար չունին): Կարգ մը աքսորավայրերու՝ տրուած բացատրութիւնները ճիշտ չեն, ինչպէս՝ Չահլի (Լիբանան, Պեքայի շրջան), Քունէյրայի (Կոլանի բարձունքներուն մօտ) եւ Ճուֆէնի (Ամմանի մէջ) պարագային. կան նաեւ սխալագրութիւններ:

Որբերուն Պատասպարման Թուական և Որբանոցի Բնակչության Աճի Ժամանակագրություն

Կարելի չէրաւ ճշգրտել որբանոցի սկսնաւորումին թուականը: Մեկնելով պոմարին պուեայներէն, հաւանաբար անոր ծնունդը ունեցած է պարերային բնոյթ. առաջին արչանագրուողները եղած են 5 Յունուար 1918ին, տակաւին՝ օսմանեան տիրակալ բանակի ներկայութեան: Այնուհետեւ՝ 1918 Փետրուար-Օգոստոս, նաեւ՝ 1918 Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր ամիսներուն նոր որբեր չեն բերուիր որբանոց, ի պարբերութիւն 3 Յունուար - 20 Դեկտեմբեր 1919 շրջանին:

Որբերու որբանոց մուտքի թուական և քանակ

ՏՏ.	Թուական	Քնկ.	Թուական	Քնկ.	Թուական	Քնկ.	Թուական	Քնկ.
1918	5 Յունուար	3	10 Սեպտեմբեր	1	5 Հոկտեմբեր	1		
1919	3 Յունուար	1	1 Սեպտեմբեր	1	17 Հոկտեմբեր	1	13 Նոյեմբեր	2
	5 Յունուար	14	2 Սեպտեմբեր	1	20 Հոկտեմբեր	6	14 Նոյեմբեր	1
	6 Յունուար	1	13 Սեպտեմբեր	3	24 Հոկտեմբեր	1	17 Նոյեմբեր	19
	10 Յունուար	2	15 Սեպտեմբեր	9	25 Հոկտեմբեր	5	24 Նոյեմբեր	19
	20 Յունուար	1	25 Սեպտեմբեր	1	28 Հոկտեմբեր	7	30 Նոյեմբեր	1
	5 Փետրուար	4	2 Հոկտեմբեր	2	30 Հոկտեմբեր	3	8 Դեկտեմբեր	1
	5 Ապրիլ	1	4 Հոկտեմբեր	2	3 Նոյեմբեր	9	10 Դեկտեմբեր	5
	15 Յունիս	1	5 Հոկտեմբեր	3	5 Նոյեմբեր	8	11 Դեկտեմբեր	16
	5 Օգոստոս	2	9 Հոկտեմբեր	1	8 Նոյեմբեր	1	12 Դեկտեմբեր	5
	10 Օգոստոս	1	10 Հոկտեմբեր	8	10 Նոյեմբեր	4	17 Դեկտեմբեր	2
	15 Օգոստոս	7	11 Հոկտեմբեր	1	11 Նոյեմբեր	2	20 Դեկտեմբեր	1
	20 Օգոստոս	2	15 Հոկտեմբեր	8				

Որբանոցայիններու Ծննդավայրը՝ Համապատասխան Աքսորավայրով եւ Աքսորեալներու Թիւով

Որբանոցայիններու Ծննդավայրը՝ Համապատասխան Աքսորավայրով եւ Աքսորեալներու Թիւով			
Ծննդավայր	Աքսորավայր	Ծննդավայր	Աքսորավայր
Աքշեհիր	Աքրա, Դամասկոս՝ 3	Կոկիսոն	Տէր Զօր
Ազիզիյէ	Գայնար, Կիւմիւշ Բէօյ՝ 2, Համա, Բաս-Ըլ-Այն	Հաճրն	Ազիզիյէ՝ 2, Ամման՝ 3, Անեզէ ⁷⁸ , Արանա, Հարասպա՝ 2, Գայնար, Դամասկոս՝ 7, Դամասկոս (Թսիլ), Թաֆիլէ՝ 4, Հալէպ՝ 10, Համա՝ 4, Հաւրան՝ 2, Հոմս՝ 18, Մեսքենէ, Մերսին՝ 2, Մուսուլ՝ 5, Նեսիպէն [Նուսայպին], Պաղտատ՝ 2, Պասպ՝ 2, Պէյրութ՝ 2, Պիրեճիկ՝ 3, (Դամասկոս) Համամ՝ 2, Սարր Բըշլա, Ուրֆա/Սուրուճ՝ 3, Վերան Շեհիր, Տէր Զօր՝ 5, Բաքբա՝ 11, Բաս-Ըլ-Այն՝ 6, ոչ-գաղթական՝ 4, Բերքուք
Այնթապ	Աճլուն, Խրպէթ Դեզալի (Հաւրան), Համա, Հիւսն, Սոֆ	Հոռմկլա	Հաւրան
Արանա	Դամասկոս	Մերսին	Մուսուլ՝ 2
Գարաման (Գոնիա)	Հաւրան	Նիկիտէ	Դամասկոս
Գարաքէօյ	Հաւրան	Շար	Հալէպ
Ենիճի Գալէ (Մարաշ)	Հաւրան՝ 5, Հաւրան (Խապապ), Սուրուճ, Տերա	Չանաքբալէ	Ջապպանի (Դամասկոս)
Զարա Գարապողազ	ոչ-գաղթական	Չոմաքլու	Դամասկոս, Մասն, Շէօպէկ

⁷⁸ Արաբական ցեղախումբի անուն. մեծաթիւ այս ցեղախումբը տարածուած էր Սորիոյ անապատներէն մինչեւ Սէուտական Արաբիա:

Էներձկ	Դամասկոս` 2	Պալըքեսիր	Դամասկոս
Թաշ Օլուք	Տէր Զօր	Սիս	Հալէպ` 2, Հոմս, Ճուֆէն/Հաւրան` 2, Մուսուլ, Տերա, Բաքքա, ոչ-գաղթական
Թեքիրպաղ	Դամասկոս	Սիփան Տերէ	ոչ-գաղթական
Թոմարգա	Հալէպ, Հաւրան	Տարսոն	Դամասկոս
Իսկենպէրուն	Հաւրան	Տէօրթ Եոլ	Հաւրան
Լափաշ	Հաւրան (Տերա)	Տրապիզոն	Ուրֆա, Սարը Քըշա
Խնուս	Պէյրուք	Բումլու	Մուսուլ
Կարին	Մերպին	Քիլիս	Դամասկոս
Կարս Պազար	Հոմս	Քեսապ	Դամասկոս, Խապսապ, Հաւրան` 2, Նեպէք
Կեսարիա	Ազիզիյէ, Դամասկոս, Շէյխ-Սալիպ/Հաւրան` 3	Տեքէ	Հալէպ, Հոմս, Մուսուլ, Բաքքա` 3
Կիւրին	Դամասկոս` 2, Ճիզզին, Նեպէք, Շէյխ Միսքին/Պուսէյրի/Հաւրան` 4, Քունէյթրա		

Որբի Համառօտ Բնութագիր

Ըստ Կրօնարի Կրօնալներուն, որբանոցայիններէն 123ին ծնողքը սպանուած էր, մնացեալներէն 46ին հայրը միայն սպանուած էր, 9ին` միայն մայրը: Որբանոցայիններէն 11ը ունէր վերամուսնացած մայր, 5ը` առեւանգուած/թրքացած մայր, իսկ 6ին հայրերը կը գտնուէին Ամերիկա:

Որբանոցայիններէն 47ը ոչ մէկ հարազատ ունէր, 48ը ունէր քոյր եւ կամ եղբայր, 24ը ունէր հօրենական հարազատ, 13ը` մօրենական հարազատ, 10ը գաղափար չունէր իր հարազատներու գոյութենէն, իսկ 23ը ունէր անկար հարազատներ: Որբանոցայիններէն 5ը չէր գիտեր իր ծննդավայրը...:

Որբերու ընտանեկան պարագաներուն ճակատագիրը

Հայրը մեռ.	Մայրը մեռ.	Ծնողք մեռ.	Հրգտ. չունի	Հօր. հրգտ.	Եղբայր/քույր	Մօր. հրգտ.	Անկար հրգտ.	Անյյտ. հրգտ.
46	9	123	47	24	48	13	23	10

Որբանոցայիններուն Հոգածու Քարերարներ

ՀԲԸՄ յաջողած էր զօրաշարժի ենթարկել նիւթապէս բարեկեցիկ արտասահմանցի հայերէն ուշագրաւ խումբ մը. ասոնք ստանչունքով նիւթական բարերարութիւնը որբերուն, կը սատարէին ՀԲԸՄ որբախնամի առաքելութեան: ՀԲԸՄ Հաճընի որբանոցայիններէն 138ը ունէր բարերարներ: 69 որբանոցայիններ նիւթապէս կը հոգացուէին միութիւններու կողմէ, իսկ 69 որբանոցայիններ՝ անհատներէ:

Որբերուն հոգապարտութեան համար բարերարները կը նուիրէին փարեկան 20 անգլիական ոսկի, կամ 60 ամերիկեան փողար (1200 ֆրանք, Նոյ.-Դեկտ. 1920ի փուեալներով): Այս գումարը կը կրկնապատկուի յաջորդ փարի⁷⁹:

Անուանացանկ որբերու բարերարներու

Կազմակերպութիւններ	Քնկ.	Կազմակերպութիւններ	Քնկ.
Գահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստարարներ	12	ՀԲԸՄ Ծիլապելֆիոյ Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութիւն	5
Երիտ. Զանից Ընկերութիւն, Փարլիքը	1	Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմին, Նիւ Եորք ⁸⁰	20

⁷⁹ Կարելի չեղաւ ձեռք անցընել *Կոչնակ Հայաստանի* 22 Նոյեմբեր 1919ի թիւը, ուր տրուած է ցանկը որբեր որդեգրող ամերիկահայ կազմակերպութեանց եւ անհատներու:

⁸⁰ Կազմուած էր 1918ին: Կը ճանչցուէր իբրեւ «ՀԲԸՄիութեան Կեդրոնական Որբախնամ Յանձնախումբ Ամերիկայի, եւ իրեն նպատակ դրած է մայրիկը ըլլալ հայ որբերուն եւ անոնց շտտով հաց ջամբել որ ապրին»: Անոր ջանքերով որդեգրուած էին 350 որբեր («Խմբագրականներ. Որբախնամ Գործը», *Կոչնակ Հայաստանի*, 15 Նոյեմբեր 1919, էջ 1370):

ՀԲԸՄ Պրիճիորթի Տիկնանց Օժանդակ Մասնաժողով	3	Ուսարի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութիւն ⁸¹	6
ՀԲԸՄ Վունսաբէթի Մասնաժողով	4	Պոսպոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութիւն	10
ՀԲԸՄ Տիթրոյթի Մասնաժողով	3	Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութիւն, Տիթրոյթ	2
ՀԲԸՄ Բոննելզվիլի Մասնաժողով	2	Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութիւն, Բինկզպուրկ	1
Անհատներ			
Տոքթ. Բարնակ Ադամեան, Ուսար	1	Յակոբ Ճերահեան, Սենկրր	1
Տէր եւ տիկին Մանուկ Այթունճեան, Շիքակօ	2	Մինաս Մալխասեան	1
Յակոբոս Ե. Արսլանեան, Փարլիր	1	Ռոզա Մեսճեան, Շիքակօ	2
Տիկնայք Լ. Ամիրեան եւ Մ. Կիւրճեան, Բինկզպուրկ	1	Միսաք Մարրլեան եւ Որդիք, Պրիքսէլ ⁸²	10
Սմբատ Բարեջանեան, Բիպլի	1	Տիկին Այթուն Միակեան, Լոքէն	1
Ա. Գէորգեան, Պոսպոն	6	Պար. Յ. Միքայէլեան, Եղէմ	1
Ալեքսան Գրիգորեան, Փարլիր	1	Մուրապ Մուրապեան, Պրուքլին	2
Տէր եւ տիկին Մեսրոպ Դաւիթեան, Փարլիր	1	Աննա Յովհաննէսեան, Եղէմ	1
Յարութիւն Դաւիթեան, Բիպլի	1	Անահիտ Յովսէփեան, Բիպլի	1
Վահան Փ. Եագուպեան, Տիլպարելֆիա	1	Նազարէթ Շահպազեան, Տաուլրր	2
Տիկին Մ. Երամեան, Բինկզպուրկ	2	Սարգիս Պալախեան, Փարլիր	1
Սամուէլ Էժուրեան, Փարլիր	1	Յակոբ Պեզազեան, Շիքակօ	3

⁸¹ 1919ին ան կը գործէր ատենապետութեամբ Չապէլ Ռատիկեանի:

⁸² Միսաք Մարրլեան եւ որդիք տարեկան 30,000 ֆրանք կը յատկացնէին այս նպատակին (*Միութիւն*, Մարտ-Ապրիլ 1919, էջ 22):

Եղիա Էքիզեան, Փարլիրը	1	Պեպրոս Պորանեան, Տաուլըր	3
Յակոբ Թաշճեան, Սենկըր	1	Կարապետ Սոպաճեան, Ֆրեգո	1
Պեպրոս Թովմասեան, Սելմա	3	Մարիամ Սրապեան, Բիլլի	1
Մարգար Թորոսեան, Քինկզպուրկ	2	Ասլան Սրիմեան, Սելմա	3
Նշան Թորշեան, Քինկզպուրկ	1	Պաղպասար Վարդապետեան, Պար. Ե. Խ. Ռշտունի, Լուկաս Թահմազեան, Գասպար Թումանեան, Քինկզպուրկ	1
Մարիամ Մ. Խալոսեան, Լոքէն	1	Արուսեակ Տարագ, Քինկզպուրկ	1
Թորոս Խնկեան, Փարլիրը	2	Մկրտիչ Տէր-Աթանասեան, Մարսէյ	1
Փոքրիկն Մարիամ Կիրիսեան, Շիքակօ	1	Գէորգ Տէր-Մաղաքեան, Վունսաքէթ	1
Ընդհանուր գումար			138

Որբանոցայիններուն ծննդավայրը, Այբբէնական Կարգով

Որբանոցայիններէն 5ր ծնած էր Ազիզիյէ, 5ր՝ Այնթապ, 2ր՝ Արանա, 4ր՝ Աքշեհիր, մէկական՝ Գարաման (Գոնիա), Գարաքէօյ, Ենիճի Գալէ (Մարաշ) եւ Գարապողազ (Ջարա), 2ր՝ Էւերէկ, մէկական՝ Թաշ Օլուք եւ Թեքիրտաղ, 2ր՝ Թոմարգա, մէկական՝ Իսկենդերուն, Լափաշ, Խնուս, Կարին եւ Կարս Պազար, 5ր՝ Կեսարիա, 8ր՝ Կիրին, մէկը՝ Կոկիսոն, 116ր՝ Հաճրն, մէկը՝ Հոռմկլա, 8ր՝ Մարաշ, 2ր՝ Մերսին, մէկական՝ Նիկիտէ, Շար եւ Չանսքքալէ, 4ր՝ Չոմաքլու, մէկը՝ Պալրքեսիր, 11ր՝ Սիս, մէկական՝ Տարսոն, Սիփան Տերէ եւ Տէօրթ Եոլ, 2ր՝ Տրապիզոն, մէկը՝ Բումլու (Հաճնոյ գիւղերէն), 5ր՝ Քեսապ, մէկը՝ Քիլիս, 6ր՝ Ֆեքէ/Վահկա:

Վերջաբան

Տասանորդուած հաճրնցիութեան վերադարձը Հաճրն, Հաճրնի վերակենդանացումի միամեայ հերոսական ճիգերը, ՀԲԼՄ Որբանոցին համար կատարուած ներդրումը, Հաճնոյ Հերոսամարտը, կարճ՝ անբախտաբար Հաճրնի յետեղեցեան թեւաբեկ յառնումը, մէկ երեսակին է փազնապի փարիներուն իսկ վերականգնումի

հսկայ ջանքին, զոր ակերակուած եւ անապատուած հայ ժողովուրդը ի գործ դրաւ հաւատարմով իր յարութեան փեսիլքին եւ ուսանելի շատ բան կը հայթայթէ հայութեան:

THE AGBU HADJIN ORPHANAGE

*The history of beloved Hadjin and its
eight-month-long heroic defense
is a cherished tebeyug (legacy).
It can not go aghaylo (missing)*

Armistice, Sheltering the Orphans, Return to the Birthplace and Rearranging

The liberation of the Eastern Mediterranean by the Allied forces¹ ushered in the return to their homes of the decimated Armenians exiled to the Arab deserts and hinterland.² On November 11, 1918 the signing of the Armistice of WWI³ inspired new hopes of returning home. The Allied forces reached the borders of Cilicia, although it was only in⁴ early 1919 that the French occupied Adana and Sis.⁴ This, touched off a massive inflow of the uprooted Armenians, with the support of Armenian organizations as well as the political, financial and moral support of the occupying

¹ On June 5, 1916 the Arab Revolt was proclaimed against the Ottoman Empire. Allied forces entered Damascus on September 30, 1918, French marines disembarked in Beirut on October 7, the British on the 8th, and Armenian legionnaires in early November. Arab rebels entered Damascus on October 1, 1918. Homs was occupied on the 11th, Hama on the 17th and Aleppo on October 29th (Stephen Longrigg, *Syria and Lebanon Under French Mandate*, Beirut, Oxford University Press/Lebanon Bookshop, 2nd ed., pp. 63, 65; Pierre Rondot, *Cahiers de L'Afrique et de L'Asie, [Vol.] IV, Les Chrétiens d'Orient*, J. Peyrennot & Cie, Editeurs, Paris, 1955, p. 276; Սարգիս Թորոսեան, *Դարդաննէլից Մինչև Պաղեստին*, [Sarkis Torossian, *From Dardanelles to Palestine*], transl. from English by Lilit Toutkhalian, The Republic of Armenia National Academy of Sciences/Armenian Genocide Museum-Institute Press, Yerevan, 2012).

² For instance the return of deportees from Jordan starts on November 10, 1918.

³ The Moudross armistice was signed on October 30, 1918. The Allies occupied the Ottoman capital, Istanbul, in March 1920.

⁴ Antioche and Alexandretta were occupied in late-1918, Aintab and Kilis in December 24, Marash on February 19 and Ourfa in March 1919.

authorities. Both Beirut and Aleppo become the bridgeheads for return.⁵

The AGBU Cairo leadership, who had already experienced running a section of the Port Said refugee camp for the Musa Daghtsis, recognized the urgency of the liberation of the kidnapped, exiled, orphaned Armenian remnants and the need to gather and place them in safe shelters and refugee camps. This step taken towards changing their destiny from uprooting and exile was followed by efforts to secure provisions for survival and cooperation with the occupying authorities for their return to their homeland, particularly Cilicia, with the dream of proclaiming Armenian statehood. In this context, and in order to better address the educational concerns of the Port Said refugee camp, the AGBU Central Administrative Board (CAB) formed the Education and Orphan care Committee (EOCC)⁶, entitling it to run the “Sisvan” school and orphanage with its 2200 orphans and students, which was located in the refugee camp.

In mid-October a meeting was convened in Cairo between the Armenian National Union (ANU), Near East Relief (NER) and EOCC representatives with the objective of seriously arriving to a consensus on organizing the aid work of the Armenian deportees in the newly liberated areas. The meeting, however, bears no fruit and the CAB works independently through the EOCC. As a result, after reshaping its orphan care mission, through the efforts of its supervisor-delegate Mikayel Natanian, the AGBU gathers 162 orphans and reopens the AGBU Kelegian Orphanage in Dort Yol in August 1919. The EOCC, as it already has under its supervision the AGBU Damascus and Mersin orphanages, takes control of the orphanage.

⁵ As early as January 1919 some refugees return to the eastern and southern outskirts of Cilicia. Between June 8 and July 15, 1919 more than 3000 deportees return through Beirut (Antranik Dakessian, “Two Documents on the Life of the Lebanese Armenians: A.- A page on Armenians in Beirut, 1918-20, B.- Lebanese Armenians in the early 1930s,” *Haigazian Armenological Review*, Vol. 38, 2018, pp. 705-730).

⁶ It was headed by the Armenian Prelate of Egypt, Bishop Torkom Koushagian. Its members were: Nazareth Aghazarm, Levon Asadour, Ardashes Hurmuz, Armenag Maloumian, Ms. S. Manisalian, Ardashes Nedourian, Arakel Papazian, Drs. M. Shamlian and B. Seropian, Mrs. H. Sethian, and Djanig Tchaker. It held its first meeting on October 18, 1918.

Home Return, to Hadjin Too

Irrespective of the effort for the liberation and return home of orphans, widows, the needy and the disabled, a mass of refugees had already started impulsively to return home.

The first group of Hadjentsis returned to their birthplace on March 25, 1919 after an absence of some four and a half years.⁷ These – some 300 families – settle in the Surp Hagop monastery and the school next to it. The returnees find some 850-1000 old Armenian women, disabled, blind Handjentsis and children, families of Armenian conscripts, and Turkish refugees in the city. The city looks like an amphitheatre: a central area that is ruined, “turned to ashes”, surrounded by semi-destroyed homes, while the Turkish quarter stands on its feet. Out of the 4500 homes of Hadjin only 500 are standing.⁸ Alice Keep Clarke who in May had arrived in Hadjin, the only missionary station in Turkey that could be reached only by horse, notes: “One could imagine that this was Pompei... there is nothing to buy ... the city has been picked clean, as if by crows... the residents are in a terrible state.” Bread, outfits, beds, homes, school, hospital were most needed. Craftsmen could not work because of the lack of tools.

On May 28, the first anniversary of the proclamation of the Republic of Armenia was celebrated. On the occasion the Sahag-Mesrobian school building was decorated with the Armenian flag.⁹

⁷ On June 3, 1915 the deportation order for Hadjin was announced (Յարութիւն Գէորգեան, «Հաճընի Տեղահանութիւնները 1915ին», Հաճնոյ Հերոսամարտի 90ամեակի Գիտաժողովի Նիւթեր Եւ Վաւերագրեր Ու Լուսանկարներ, [Haroutiouan Kevorkian, “The Deportations of Hadjin,” *Proceedings of the Conference of the 90th Anniversary of the Heroic Defense of Hadjin, and Other Documents and Photographs*], compiled and edited by Antranik Dakessian, published by the Hadjin Compatriotic Union, Beirut, HU Press, 2013, pp. 17-36):

⁸ Ալիս Քիփ Քլարք, *Նամակներ Կիլիկիայէն (Օրագրութիւն)*, [Alice Keep Clarke, *Letters from Cilicia*], translated and annotated by Antranik Dakessian], published by the Hadjin Compatriotic Union, Beirut, HU Press, 2020 (under publication). On September 15, 1915, upon the order of the Turkish authorities the houses of Hadjin were burnt down («Հաճնոյ Ինքսանապշտպանութիւնը», *Նիւթեր ՀՅԴաշնակցութեան Պարմութեան Համար, Հտր. Ա.* [“The Self Defense of Hadjin”, *Materials for the History of the Armenian Revolutionary Federation, Vol. 1*], Beirut, Hamazkayin V. Sethian Press, 1972, p. 285).

⁹ Մեսրոպ Գ. Շխրտըմեան, *Մոռցուած Դէպքեր Եւ Դէմքեր Հաճնոյ 1920ի Հրոսամարտէն* (Mesrob K. Shekherdeman, *Forgotten Events and Figures from the Hadjin 1920 Self Defense*), Nicosia, Araz Press [Beirut], 1974, pp. 8, 19.

With the repopling of Hadjin, orphans who had taken shelter in nearby villages and other places took refuge in Hadjin, further complicating its socioeconomic, food and housing crisis. In May, on average some 20 people, including children, lived in every available home. The population of the city reached 6000 in July while there were some 60,000 Turks living in the region.¹⁰ The agricultural season was over, and there was no chance of preserving food for the winter season, while the Turks had destroyed almost all the surrounding vineyards. Though a tenth of the crop taxed for 1919 was allocated to the Hadjin refugees, only a part of this was transported to the city, further aggravating shortages of food and shelter for the winter.¹¹ Clarke argued that “though it was expected that in time living conditions in Hadjin would improve, it is as if the opposite is happening... there is so much filth and people are living like mice...” Clarke blamed the French for the prevailing condition.

In October Rev. Haroutioun Khachadourian and his family arrive and settle in Hadjin. A number of volunteer fighters cross to Hadjin too.¹² These are allocated a floor in the five-storey Sahag Mesrobian school. In late December 1919 Sarkis Djebedjian, who was from Cesaria originally and had fought with General Antranik in the Caucasus heading a battalion and was to become the commander of the Hadjin Defense forces later on, arrives in Hadjin.

Revival in Hadjin, the Orphanages and the AGBU Orphanage

Notwithstanding the domestic challenges the refugees do their utmost to revitalize their city. On March 29, March 30 and April 2 respectively the Armenian National Union, the Hadjin Relief Committee and the Conciliatory Court are formed, a number of local government officials are replaced by Armenians,¹³ and on April 27 the Turkish governor of Hadjin is replaced by Armenag Kiredjian, who starts his job on May 7. On May 22 those settled in the monastery move to their partly restored homes, while sections of the monastery are renovated in anticipation of the arrival of

¹⁰ Shekherdeman, p. 16. Clarke notes a larger number of Hadjin and neighboring area Armenian residents returned compared to other places.

¹¹ Shekherdeman, p. 14; *Mioutioun*, May-June 1919, p. 38.

¹² Ակիլինէ Թաթուլեան, *Յուշեր Դիցազնական Կեանքէ Մը (1915-1920)* [Aguliné Tatoulian, *Memoires from an Epic Life (1915-1920)*], the Catholicosate Press, Antilias-Lebanon, 1953, p. 50. A group arrives in July 1919, and another later, bringing the total number to 30. However, some of them leave Hadjin (Shekherdeman, pp. 10, 26).

¹³ Shekherdeman, pp. 8, 19.

the AGBU Damascus orphanage.¹⁴ On June 15, 1919 General Mudge,¹⁵ the supreme commander of the occupying forces in Cilicia, visits Hadjin to check its borders, and Colonel Normand visits on August 8, 1919 to do the same.¹⁶ On September 19 the martyrs of Hadjin during the deportation are commemorated. That same day the refugees watch a football game, and the Hadjin Mixed Youth Society organizes activities, including a theater performance, with profits to buy shoes for the frontline defendants. On September 6, the French governor of Sis, General Taillardat, and Colonel Piépape, head of the civil administration, visit Hadjin for three days.¹⁷ On November 1, 1919 the British transfer the military and political supervision of Cilicia to the French in accordance with the Sykes-Picot agreement,¹⁸ while in January Taillardat's assistant, Colonel Soubi, stays in Hadjin for three days.¹⁹

On February 19, Garabed Chalian arrives in Hadjin and replaces Kiredjian²⁰ as governor; by this time three orphanages have already started functioning in Hadjin:

- 1) *The Near East Relief (NER) orphanage: Its boys' section was located in Surp Sarkis and functioned as of June. The girls' section was located in the Qerded region. Clarke does not clearly specify the number of orphans in these two sections. However, from her few indirect comments we may infer that there were around 200 female and at least 60 male orphans living in the orphanage.*²¹ *The missionaries had placed a number of orphans with*

¹⁴ The kitchen, bakery, toilets and shower rooms were totally reconstructed. In November classroom desks were made too.

¹⁵ Gen. Mudge arrives in Hadjin with a group of 17 soldiers and announces that "Hadjin is now occupied" (Clarke).

¹⁶ Սոկրատ Թերզյան, Հաճընի Ութամսեայ Դիցազնամարտը [Sograd Terzian, *The Eight-Month-Long Epic Battle of Hadjin*], 2nd ed., Buenos Aires, Ararad Press, 1956, p. 196.

¹⁷ *Ibid.*, p. 200.

¹⁸ Longrigg, p. 94. As of September, Cilicia was considered a part of Syria.

¹⁹ Soubi was a Moroccan who served in the French army. He states that Marash and Aintab are included in Cilicia and the whole region is assigned to France. According to Clarke he was antagonistic towards the Armenians.

²⁰ Յակոբ Պողոսեան, Հաճընի Ընդհանուր Պատմությունը Եւ Շրջակայ Գոգան-Տաղի Հայ Գիւղերը [Hagop Boghossian, *General History of Hadjin and Its Neighboring Kozan Dagh Armenian Villages*], Los Angeles, Bozadjian Press, 1942, p. 630. After a short period the routes are blocked, and Chalian's family cannot arrive in Hadjin.

²¹ According to memoirs, the NER orphanage sheltered 209 orphans. Shekherdemian puts the number at 400, Oughourlian at 210.

their relatives and paid for their services.

2) *The orphanage of the Mennonites: After retreating from their mountainous positions to the outskirts of Hadjin in April 1920, the defendants occupied one of the buildings of this orphanage, which made the complex insecure, and the administration relocated the orphans to the NER girls' orphanage, except some 20 orphans who were mixed with the NER boys' section.*

3) *The AGBU orphanage:*

In late September-early October 1919 the sixty-six orphans of the AGBU Damascus orphanage,²² the hospital and the infirmary and staff arrive in Hadjin.²³ They had set off on August 21, and arrived in Tarsus on September 5. In both Adana and Sis the caravan stops for several days to buy various supplies and equipment for the institution, particularly provisions for the winter season. On September 25, 1919 both the orphanage and the hospital move on from Sis to Hadjin, while Papazian²⁴ stays in Sis for a fortnight for the transportation of the goods. He succeeds in transporting all but the hospital beds and medicine at the expense of the occupying

²² The Damascus shelter-home and infirmary were “founded in November 16, 1918 .. on the initiative of the Medical and Pharmaceutical Union and the support of the Red Cross women.” The infirmary was relocated from the church premises to the AGBU hospital building on April 14, 1919, due to an increase in the number of patients. The hospital started with ten beds and reached 25. Its chief officers were: Director, Dr. Kh. Kapamadjian (unsalaried), Dr. Karnig Kurkdjian (assistant), Hmayag Papazian (pharmacist-provisioner). It had three nurses, one first aider, an assistant pharmacist, a doorkeeper, a cook and an assistant. Prior to its relocation to Hadjin, on August 14, 1919, it had served 4175 patients (including 32 operations), mostly women («Հ.Բ.Ը.Միութենը Երևրին Մէջ. Հ.Բ.Ը.Միութեան Դամասկոսի Հիաստանոցը», [“The AGBU in the Homeland. The AGBU Damascus Hospital”], *Mioutioun*, January-February 1920, p. 9). For further insight on the initial stages of the orphanage in Damascus, see: Vahram L. Shemmassian, “Armenian Genocide Survivors in Damascus at the End of World War I,” *Haigazian Armenological Review*, Vol. 40 (2020), forthcoming.

²³ *Mioutioun*, Nov.-Dec. 1919, p. 85. It seems already the decision was taken by July 1919 to relocate these institutions to Hadjin. Among those arriving in Hadjin, were Dr. Yesayi Garabedian, Papazian and six nurses (Terzian, p. 202):

We could not clarify the details of the beginnings of the AGBU Damascus orphanage. We could find very little on the subject in the AGBU Cairo archive. Through bits and pieces, indirect information and a few letters we can confirm that the 66 orphans of the Damascus orphanage were sent off to Hadjin, where Bishop Saradjian and AGBU delegate Haig Oughourlian had the task of organizing the third AGBU orphanage with 200 mixed orphans. As such “the remaining orphans were to be selected from among the parentless and abandoned orphans” (*Mioutioun*, Nov.-Dec. 1919, p. 85).

²⁴ Some details of the relocation of the orphanage, its renovation, functioning and inner life have been gathered from letters addressed to Natanian by Papazian (December 9, 1919, January 16 & February 4, 1920), Oughourlian (December 17 & 30, 1919), Bishop Saradjian (December 30, 1919). These are found in the portfolio of Natanian in the *Zartok* daily archives.

authorities.²⁵ As the roads from Sis to Hadjin were extremely dangerous transportation was accompanied by a police force.²⁶

The orphanage was to be located in Surp Hagop monastery, which was to the southwest of, and some 30 minutes away from Hadjin, at the foot of a 5000-foot-high mountain. The premises had been an orphanage prior to the WWI deportation. The hospital was to be located in one of the buildings of the NER missionaries. Both buildings were renovated as the AGBU allocated 1700 Egyptian Pounds.²⁷ On September 26 some 50 orphans from Aziziyé join the orphanage. Bishop Saradjian, the ex-prelate of Hadjin, arrives in the city with Hmayag Oughourlian on December 1st by which time the orphanage has already started functioning with 190 mixed orphans. The Constantinople Relief Board had provided the school textbooks. Levon Papazian and his wife, Kevork Baghdoyan (Baghdo), three female instructors, a steward, a stock keeper, three night watchmen (two indoors and one outdoors), two cooks, one dining room manager, one stitcher (mender), all with very modest salaries, constituted the staff of the orphanage.³⁰ Some 15 orphans who were older helped the staff. These were taught, fed and sheltered and did minor menial work.

On Sunday, December 14 the official opening of both the AGBU orphanage and hospital is conducted in the presence of Kiredjian and his wife, NER orphanage missionaries, Ms. Edith Colde, Mr. and Mrs. Eby, Rev. Khachadourian, police Chief Hovhannes Jamgotchian, AGBU honorary member Hagop Kerkiasharian and others. The orphans recite and sing, reflecting joy and happiness. Bishop Saradjian, Rev. Khachadourian, Mr. Eby, and Oughourlian speak.³¹

²⁵ «Հաճըն Նահատակ...» [“Hadjin Martyred”], *Mioutioun*, Nov.-December 1920, p. 87. This was the biggest undertaking of the AGBU in Hadjin. After the 1909 Adana massacres, the AGBU had launched a workshop in Hadjin and in 1911 initiated the founding of a crafts workshop. The outbreak of the Balkan war, however, had put an end to the project (Boghossian, p. 457).

²⁶ «Քարղաածք Քննիչ Տ. Հ. Ուղորլեանի Տեղեկագրէն» [“A Briefing from Superintendent H. Oughourlian’s Report”], *Mioutioun*, Nov.-Dec. 1920, p. 91.

²⁷ *Mioutioun*, Sept.-Oct. 1919, pp. 33, 73; January-February 1920, p. 85.

²⁸ Aziziyé (historical Dzamentav?), at a distance of 18 hours north of Hadjin, it was located in the Vilayet of Sebastia/Sevaz.

²⁹ Oughourlian stays in Hadjin till January 20, 1920 (“A Briefing”, p. 92).

³⁰ The teachers were: Ms. Nartouhi (from Kharpert), Anna Berberian & Aguliné Khandjian (from Hadjin); the provisioner was Hagop Baghboudarian; the middle-man was Hovsep Keoseyan; the hospital provisioner was Hagopos Seksenian (Tatouliau, p. 51).

³¹ «Հ.Բ.Ը. Միութենէն Կիլիկիոյ Մէջ. Հաճընի Որբանոցին Եւ Հիանդանոցին Բացումը» [“AGBU in Cilicia. The Inauguration of the Hadjin Orphanage

The needs of the hospital and orphanage, winter stock, stationery, wood and coal were secured. This prepared them against the snow sitting on the mountains, and the health of the orphans was at its best. Col. Taillardat's promise of a monthly allocation of 1600 Turkish pounds to the orphanage materialized in December, and there was hope that he would allocate an amount to the hospital as well. On New Year's Eve the orphans received their gifts rich with dried fruit, oranges and an assortment of cakes, at a time when a part of the population, which had become 7000, had to live in caves and ditches.

Eventually the orphans become an inseparable part of the sociocultural weave of Hadjin. They sang national songs, paraded the streets, and staged performances, which added to the efforts to revive Hadjin.³² Later on, the older orphans courageously participated in the defense of the city, carried ammunition and provision to the trenches, functioned as messengers,³³ while Baghdoyan, the school teacher, trained and taught them flag semaphore. Indeed, the AGBU Hadjin institutions addressed very essential needs, and the hospital was a blessing as some 10-15 patients were admitted daily. Bishop Saradjian confirmed that thanks to the hospital a great many lives were saved.³⁴

Observing the presence of a large number of unsheltered orphans, the CAB considers enlarging its mission and constructing a new building, another AGBU orphanage that is to cater to the unattended and poor orphans of Hadjin, Sis, Vahga and Gars Bazar.³⁵ During January and February the CAB votes 9000 Eg. Pounds to start the construction

and Hospital], *Mioutioun*, Nov.-Dec., 1919, p. 93.

³² Վահէ Թաշճեան, «Դամասկոսէն Հաճըն Վերադարձի, Վերականգնումի Ու Նահատակութեան Ուղին (1919-1921)» [Vahe Tachjian, "From Damascus to Hadjin (1919-1921): The Road of Repatriation, Rebuilding and Martyrdom"] *Proceedings of the Conference*, p. 57; "A Briefing," p. 91.

³³ Djebedjian delegated some tens of orphans the task of carrying news and transporting bullets. At least two of the orphans, Kulahdjian and Avedis Yeretsian were martyred in action in Qanle Pazar and Gelig respectively (Terzian, pp. 28, 306; *Գործապատում Հայկական Բարեգործ. Ընդհ. Միութեան* (Դ. Յանելուած) [Work Narrative of the AGBU, 4th issue], Cairo, January 7, 1921, p. 3):

³⁴ "A Briefing," p. 91.

³⁵ «Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան Կեանքն ու Գործը. Միութիւնը Երեք Որբանոց Եւ Կը Բանայ» [Life and Work of the AGBU. The Union Inaugurates Three More Orphanages"], *Mioutioun*, January-February 1920, p. 2. Chaired by Levon Asadour, the EOCC examined the condition of the orphanages under its control and found it necessary to gather orphans 14 and above in a separate orphanage. The number was not negligible: the Mersin orphanage had 85, the Dort Yol orphanage had 53 and the Hadjin orphanage had 58 such orphans. In a letter dated December 24, 1919 addressed to CAB

of new purpose-built buildings in Hadjin and Dort Yol immediately.³⁶ Through the AGBU Mersin chapter urgent medical equipment is rushed to Hadjin and a shelter-workshop is planned there as well. Thus, the Hadjin orphanage and hospital were secured with sufficient money and supplies. The orphanage functioned adequately and no cases of death were registered until March 15, 1920. During May and June 1920 the AGBU CAB sends 8 chests of outfits to the orphanage, and then another 15 bales and 3 chests.³⁷

On January 29, 1920 the traditional blessing of the water is conducted in Hadjin; in March the printing of the first issue of the newspaper Nor Hadjin is stopped by an order from Taillardat. During a seven-month period more than 100 weddings and over 200 births were registered in Hadjin. In the growing excitement of rebuilding Hadjin, Azniv Dadrian, from Buenos Aires, bequeathes her fortune for the building of a school in memory of her husband Deovlet, who died during the deportation.³⁸ Nonetheless, due to the deteriorating conditions and growing uncertainty, a high ranking delegation (prelate Saradjian, Rev. Khachadourian, Shmavon Posdoyan) accompanied by a few bodyguards³⁹

secretary Vahan Malezian, the EOCC notes that though these young people were considered to be inappropriate for orphanage life, they were accepted simply so as not to leave them to become rogues abandoned on the streets and very likely to rescue them from perdition. The EOCC considered their presence in the orphanages “not beneficial” and suggested they should exclude the female orphans, come up with a separate institution for them in a center ...where they could be sheltered, educated under strict discipline...and taught a craft relevant to their milieu, so that they could enter life with a craft in hand.” This initiative, which would greatly ease the administrative tasks of the orphanages and at the same time would prepare the orphans for their future, was welcomed by the CAB. The latter, in a letter dated February 9, 1920, noted that it came to a consensus to inaugurate in Adana or in some other appropriate location (Hadjin was an option) another special orphanage, where only the Union’s orphans who were between 13 and 16 were to be accepted, and alongside the usual education they were to be taught crafts, until a maximum age of 18. The CAB starts to look for an appropriate location and buildings through official petitions. Thus, the CAB started working on its fourth orphanage. In parallel it devised the “Order & by-laws” of the orphanages, to further regulate and coordinate their governance and functioning and secure their consistency. Next it created a board of managers for the orphanages. Already by March 24, 1920 the boards of the AGBU Mersin and Dort Yol orphanages were formed, but there was no news from Hadjin yet. Indeed, there was no chance to call for a board for the Hadjin orphanage “due to the political situation in the country.” Later on, an EOCC letter dated June 18, 1920 underlined that “for quite some time” there was no news from Hadjin, and there was a chance to relocate its orphanage to Adana.

³⁶ “Life and Works of the AGBU. The Union,” p. 1.

³⁷ *Mioutioun*, May-June 1920, pp. 39, 87. The first 8 bales arrive safely. There is no information on the remaining ones.

³⁸ “Life and Works of the AGBU. The Union,” p. 4.

³⁹ Headed by Haroutioun Hovagimian (born Dakessian in Hadjin in 1882, died in Zahlé in 1954).

head for Sis and Adana on February 22 to raise concerns related to Hadjin and decide on the next steps.

The AGBU's growing plans are halted due to the Marash catastrophe, insecurity and the lack of any news about the orphanage due to the blockade imposed on Hadjin.⁴⁰ The CAB sends the following telegram to the French High Commissioner in Beirut, General Gouraud, and to the general director in Adana, Col. Brémond: "Considering the critical situation of our compatriots, which are confirmed by the latest worrying news, we ask you to order effective defensive measures, regarding particularly the AGBU Mersin, Dort Yol and Hadjin orphanages and hospitals."⁴¹

The Siege of Hadjin and the Heroic Defense

Indeed, a difficult year of return, settlement, rebuilding and peaceful life (March 1919-March 1920) abruptly ends with news of the Marash catastrophe. Marash was at some 120 miles distance from Hadjin, a four-day walk, and the Hadjentsis considered themselves the next target. Soon Hadjin embraced military discipline. Already on July 23, 1919 the Kemalist nationalist movement had taken decisions about annihilating the minorities and the decimated Armenians.⁴²

As of March 3, 1920 the city was transformed into a difficult-to-cross zone. Transportation to and from Sis stopped, telegram communications were cut on March 13-15, and the Turks conduct their first attack on Hadjin.⁴³

The Hadjin Self-defense Supreme Council (HSSC) and the Supreme Command (SC) took control.⁴⁴ Their headquarters,

⁴⁰ «Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան Կեանքն ու Գործը. Կիլիկիոյ Ահազանգը», [“Life and Tasks of the AGBU. The Alarm of Cilicia”], p. 18. The last telegram from Hadjin sent to the AGBU was dated March 6, 1920 (Boghossian, pp. 458-61).

⁴¹ “Life and Works of the AGBU. The Alarm of Cilicia”, p. 18. “Due to insecurity prevailing in Cilicia and the disruption of communications” *Mioutioun* announced that it could not post the photos and transcripts of the orphans to the financial sponsors and promised to do so at the first opportunity (*Mioutioun*, May-June 1920, p. 75).

⁴² And again in Sevaz on September 13, 1919.

⁴³ “The Self Defense of Hadjin”, pp. 270, 286. Until then postal communication functioned on a biweekly basis.

⁴⁴ Boghossian, p. 624. HSSC members were Hadji Dertadian, Dikran Djedidian (Djerdjian), Mihran Kayian, Mihran Manisadjian, Garabed Oghloulkian, Krikor Sevghenian, Mesrob Shekherdeman, Hagop Tchaydjian, and Roupen Yergatakordzian, headed by bishop Saradjian (“The Self Defense of Hadjin”, p. 285; Shekherdeman, p. 24).

with the French flag hoisted, was at the center of the city in the Sahag Mesrobian School next to Surp Asdvadzadzin Church. The AGBU hospital/pharmacy was relocated to the the lower floor of the school, which had previously been used as a theater hall.⁴⁵ On March 8 a military parade was conducted. The HSCC divided the mountain positions of Hadjin into four: a) Dolamadj/Ij (Kiraz) Oluk (northeast), first battalion, b) Donuz-Seki (northwest), second battalion, c) Ghorchughaz/Chayir Belen/Geoyinig (southeast), third battalion, d) Chalghan (south-west). A 60-member-strong cavalry was formed under the command of Bedros Terzian.⁴⁶ Other groups were formed, too, to help with provisions and to carry on essential occupations⁴⁷ and a night curfew was ordered. The inhabitants were divided into three groups: a) All able males aged between 16 and 50 (some 600, in contrast to the available 500 rifles) were called to arms and allocated to defensive positions, alongside offensive and reserve forces, b) Those between 8 and 12 were to transport ammunition and messages, c) Old people were to dig trenches and shout “hurray” during attacks and critical moments. They were accompanied by unarmed youngsters. The Hadjin women and girls were divided into four groups: a) those fighting on the battlefield, b) young brides and teenage girls who carried water to the defendants in gugums, c) those serving in the hospital, d) elderly women who baked bread with tears in their eyes and said prayers.⁴⁸

One of the rooms of the headquarters was transformed into a tailors’ workshop, another had become an ammunition producing workshop, where rifles were repaired, constituents of unexploded shells were used for preparing ammunition, and some 500-600 bullets were produced daily.⁴⁹ The “experts”, headed by the chemist Baghdoyan

⁴⁵ Dr. Diran Terzian taught first aid to the nurses and even prepared medications. The hospital staff were: Mrs. Anna (head nurse from Sevaz), Ms. Anna Berberian, Ms. Akaby Bourdjakian, Ms. Dikranouhi, Mrs. Gasia, Mrs. Siroun Kerkiasharian, Mrs. Baydzar Ketefian (midwife), Verkiné & Takouhi Shekherdemians, Mrs. Mary Terzian, Ms. Yeghisapet (Terzian, pp. 292, 296). 30 patients were treated in the hospital simultaneously. Of the 160 casualties brought to the hospital during the fighting only 30 died (Terzian, p. 300; Tatouljan, p. 16).

⁴⁶ Shekherdemian, p. 26.

⁴⁷ The committee managed two bakeries at night. It controlled the wheat stock of the Gertmenians, Soghalianians, Evikhanians and Terzians and supplied provisions to all until late June, when the stock was consumed and “all were left to their own luck” (Terzian, pp. 290-1).

⁴⁸ “The Self Defense of Hadjin”, p. 269; Terzian, pp. 217, 295-6; Boghossian, pp. 625, 628, 653.

⁴⁹ Urine was dried and used as salt-gunpowder, artificial alcohol was produced from mulberries, and mattresses were used for cotton.

from Kharpert, Hampartsum Abdian and Dikran Adjemian produced gunpowder and even tried to make a cannon, but failed and instead produced mines and explosives.⁵⁰

In mid-March the decision was made to take up self-defense rather than retreat. On March 17, a day after the first French plane flew over Hadjin, a Turkish ultimatum was received. The second French plane flew over Hadjin on March 28 and was followed by heavy fighting. On April 6 and 7 the city pushed back the largest attack yet. Eventually the defendants quit their mountain positions. The NER orphanage district fell under Turkish control. In mid-April, some 20 to 40 teenaged orphans, who defended their positions under the leadership of their teacher Baghdoyan, evacuated the last of the mountain-range trenches, the AGBU orphanage of Surp Hagop monastery, which had come under heavy shelling from the cannon situated on mount Kiraz and the Turkish forces, and moved to the city trenches. The younger orphans had been relocated much earlier.⁵¹

The defendants entrenched themselves at the very edge of Hadjin. Legionnaire Vahan Altounian was appointed commander of the western frontline, Qanle Pazar area; the Gelig quarter was commanded by legionnaire Arshag Sahagian;⁵² Qopush Quarter was commanded by Garabed Oghloulkian; Megerdich (Meger) Manaseyan commanded Yaze Quarter in the south; Giragos Der Giragosian took control of Surp Hagop bridge; and Mesrob Shekherdeman commanded the area between Maneskhane and the Surp Sarkis bridge.⁵³ In certain places the fronts were barely 20 feet apart.⁵⁴

On April 15, the Turks propose reconciliation,⁵⁵ and on April 30 heavily shell the Gelig Quarter. On May 8 the

⁵⁰ During an experiment Baghdoyan was heavily wounded and lost one of his eyes. He resumed, however, after recovery (Terzian, pp. 301-3).

⁵¹ Among these were Kevork Gizirian and Apraham Dakessian. Entrenched in three positions in the monastery, the school, the gallery and the northern section, the orphans both defended themselves and fired at the Turkish assailants who attacked Gelig and Qanle Pazar («Հանրնի Մեր Կտրիճ Որբերը» [“Our Valiant Orphans of Hadjin”], *Mioutioun*, Nov.-Dec. 1920, p. 93; Boghossian, p. 659; Terzian, pp. 283, 284, 286.

⁵² Shekherdeman combines these two as “north and north-east (Qopush Quarter)” and names two heads: Garabed Oghloulkian and Arshag Sahagian (Shekherdeman, p. 24).

⁵³ Terzian, p. 274; Shekherdeman, pp. 24-26.

⁵⁴ It made collecting grass and vegetables from the suburban gardens and vineyards of the city impossible.

Hadjentsis counterattack with 300 defendants.⁵⁶ With the newly acquired 105 mm. cannon the Turks resume shelling the city, which has already been destroyed. The feast of Ramadan creates havoc among the assailants as the peasants, who are the majority of the soldiers, want to celebrate the feast at home. However, the extensive attempts to overrun the city through night attacks fail and by the end of May, the 16 large offensives of the Turks have all failed.⁵⁷ Clarke described Hadjin, as “a dead city... sometimes smoke climbs from a roof but with the naked eye and even binoculars, you cannot see anything moving. We see the trenches and suppose that people have gone underground like moles”. On May 25 a messenger, Asadur Sachian, who has miraculously crossed the blockade and reached Hadjin, returns to Sis and witnesses its desertion.⁵⁸ On June 1 the Vahga Armenians are massacred. On June 8-9 in a partial counteroffensive the defendants occupy the Qerded orphanage and vacate it after defending it for a few days; they transport all the young orphans to Maneskhané as well as the stock.⁵⁹ On June 18 Djebedjian is injured and cannot leave bed anymore. Aram Gaydzag is appointed acting commander. In early July milli chetes appear on the mountains surrounding Hadjin. This coincides with the fall of Shar⁶⁰ and is followed by the fiercest offensive on Hadjin, which is repelled. In late July disagreement between the military and civil authorities in Hadjin has resurfaced. Chalian fails to dissuade the military command to transport the population to Adana.⁶¹ On August 5-6 the defendants launch their second counteroffensive.⁶²

⁵⁵ It was more like a demand to disarm and surrender, similar to the previous demand of March 12 (Shekherdeman, pp. 39-40). In June, a reconciliation attempt by Dr. Dudd at the eleventh hour fails as well.

⁵⁶ Terzian, p. 330.

⁵⁷ In the first five months of 1920 the French had lost Bozanti, Marash and Ourfa, while Aintab was besieged.

⁵⁸ The Hadjin population could be brought to Sis in 2-3 days. But with the evacuation of Sis the retreat from Hadjin becomes almost impossible. The French give in to Kemalist attacks and pressure and sign on May 30, 1920 thereby evacuating both French soldiers and the Armenian population from Sis. Only a month earlier, on April 28, France had been entrusted with the mandate of Syria and Lebanon... Later on, on September 14, Col. Brémont was recalled to France (“The Self Defense of Hadjin”, p. 282), and eventually, on October 20, 1921, the Turko-French agreement was to put an end to the dream of the Armenians for Cilician statehood.

⁵⁹ Boghossian, p. 671. After its Turkish reoccupation (June 13), the missionary staff who had remained in the orphanage (Mr. & Mrs. Eby, Edith Colde, Alice Clarke, Ms. Bredemus, Ms. Super) are taken to Talas, and through Sevaz, Tokat and Samsun arrive in Istanbul on July 3. On their way, they hand over to their relatives the two Turkish girls entrusted to them at the orphanage (“The Self Defense of Hadjin”, p. 277; Shekherdeman, pp. 62, 70, 71; Clarke).

⁶⁰ Shar was besieged on February 23 (“The Self Defense of Hadjin”, pp. 277, 286).

On August 20, 3 messengers arrive in Hadjin carrying the news that some 1500 volunteers are converging at Akhardja (near Adana) to come to the aid of Hadjin.⁶³ In mid-August Chalian once more proposes a retreat to Adana, to no avail.⁶⁴ On the night of September 18, the third counteroffensive of the defendants on Roumlou and Guzellim villages results in their obtaining a significant stock of food, which, however, is consumed eventually.⁶⁵ To be sure, the Hadjentsis had no shortage of water, but already in July all animals of Hadjin had been butchered and not a single mule, horse, donkey, hen, cat or dog was left. Even the few cows left to provide milk for the casualties were butchered. Famine had weakened the besieged: “due to eating cooked grass the famished population had lost strength... famine was implementing the devilish plan of annihilation.” Even the skins and leather of the animals had been devoured as well as the bark of the trees and their leaves too. Indeed, “the means of survival had been exhausted,”⁶⁶ but strangely enough, according to memoirs not more than 200 Hadjentsis had been killed.

⁶¹ Armed defendants would besiege the two mountains, while others would safely transport the population and the cannon (Tatoulian, p. 17). Earlier, around March 10, a plan was prepared to transport the Hadjin population to Sis: armed defendants would safely transport the population to Ak Kaya, where they were to meet the French military arriving from Sis (Shekherdeman, pp. 34-35).

Another plan for retreat considered the occupation of Feke/Vahga and embedding its Turkish population among the retreating Armenians of Hadjin, then, after reaching Adana, setting the Turks free (Shekherdeman, p. 146).

⁶² The defendants attacked towards Cheshbeg (Donouz Seki) and seized a cannon and 450 shells, all brought to the military headquarters of Hadjin. A food stock for 8 days was brought too (“The Self Defense of Hadjin”, pp. 270-71).

⁶³ In fact only one third of this number gather there. The project completely collapses. On September 22 the volunteers are besieged by French forces, disarmed and some are exiled to Izmir (Terzian, p. 391; “The Self Defense of Hadjin”, p. 279).

This was the second attempt to reach out to Hadjin. During March 16 to 30, a first battalion of 200 legionnaires (commanded by Jim Chankalian and Armaghonian), then a second battalion (commanded by Boghos Toursarkissian), a third battalion (commanded by Garabed Geodelekian, including Roupen Herian), and a fourth battalion (led by Megerdich Yepremian and Vahan Portoukalian) move to Misis. This project, however, does not materialize (“The Self Defense of Hadjin”, pp. 270-71).

⁶⁴ On August 27, news arrives from Paris about the signing of the Treaty of Sévres (“The Self Defense of Hadjin”, p. 281).

⁶⁵ Roumlou was located to the north of the city and was closest. The pillage from this village, consisting of 25 full cart-loads of wheat, 500 goats and sheep and 60 horses, was brought to Hadjin. But they failed to bring the herd of 1000 oxen from Guzellim to Hadjin. Other attempts at such pillaging towards the south, to Gurlshen village, did not materialize due to rain (“The Self Defense of Hadjin”, pp. 270-71, 288).

⁶⁶ “The Self Defense of Hadjin”, p. 288; Tatoulian, pp. 17, 18.

The Fall of Hadjin and the Massacre. Survivors, Commemorations and Starting Anew

On October 14, scouts coming back from two-day fact finding tours in different places confirm that the assailants are preparing for something big. Troops sent to preempt and disrupt the Turkish offensive are uncovered and forced to retreat. On Friday, October 15, heavy shelling of the city starts in the morning and continues throughout the day. Some of the 200 shells hit the military headquarters; others hit the frontlines, where some 175 defendants are killed. The “mouse tunnels” used for military messages are destroyed; the communication network collapses. The assailants break through the defensive lines at Qanle Pazar, yet other positions continue fighting.

The panic-stricken population tries to escape towards the south in the direction of Adana, but at the entrance of the city machineguns kill in such large numbers that the road becomes unpassable. Some commit suicide. At night the Turks reach Surp Asdvadzadzin and throw into the valley the 140 patients of the hospital and the orphans who have taken refuge there. Around 1000 Hadjentsis follow Aram Gaydzag’s battalion and head for mount Donouz Seki, which is besieged on October 16. Throughout that day it rains non-stop, while at night the butchering of the unarmed population and the hunting down of those who ran away to the mountains starts. The AGBU orphans are among those killed in Hadjin, as well as the administration of the hospital, Levon Papazian, his wife and daughter.⁶⁷ Aram Gaydzag’s fighters break through the blockade, and after 16 days of skirmishes and fighting some fugitives - 370 in total – arrive in Djihan, where they are disarmed. The casualties are taken care of for a month and then sent to Dort Yol or Adana.⁶⁸

In the following days very few survivors arrive in the areas under French control; they raise the total number of survivors from Hadjin to some 400.⁶⁹ Among the survivors are nine orphans from the AGBU orphanage, Garabed and

⁶⁷ A group of Hadjentsi captives are driven to the gardens of Cheshbeg, another group to the Memish field, and a third group to the Surp Hagop Monastery. All face the same black destiny (Tatoulian, p. 30; “Hadjin Martyred,” p. 87; *Work Narrative of the AGBU*, p. 3).

⁶⁸ Two other groups break through the besieging chain. A group led by legionnaire Arshag is surrounded again at Tapanle and are killed on October 18-19 (only 3 survive). The other group, led by Khasab Hadji heading for Keotun, is surrounded and martyred (Tatoulian, pp. 25, 29; Shekherdemian, p. 174; H. Altounian, «Կերջին Գիշերը» [“The Last Night”], *Aztag*, October 18, 1953; “The Self Defense of Hadjin”, p. 289).

⁶⁹ On the night of October 15, a group of 17 Hadjentsis (that eventually becomes 50) takes refuge in a cave beneath Surp Asdvadzadzin and heads for

*Sarkis Chokaklian, Kevork Delanian(?), Yeghia Deovletian, Setrak Ghazarian(?), Aghasi Gharadaghlian, Kevork Gizirian, Yeghia Kerbeyekian, Misak Vayedjian, and six staff members, the hospital cook Dikranouhi Aghazarian, teacher Aguliné Dertadian, nurses Anna Djengerian and Yeghisapet Varteresian, provisioners Hovsep Keoseyan and Hagopos Sexenian. Two or three orphans from the NER orphanage survive too.*⁷⁰

In response to the fall of the Cilician Armenian outpost Hadjin the AGBU Cairo leadership declared January 7, 1921 a day of mourning for all AGBU units and institutions. That day memorial services are conducted in memory of “brutally slaughtered Hadjin and its adored orphans”.⁷¹ After the mourning service the AGBU CAB issues the following telegram: “The AGBU Central Committee Meeting and the Education and Orphancare Committee in an official requiem mass, which took place today simultaneously in Cairo and everywhere in the institutions and chapters of the Union in memory of the martyrdom of the Hadjin orphanage, mourn the tragic end of their beloved orphans and a large number of conationals, who were brutally massacred by Turks, and consider this barbaric crime a sign of contempt thrown in the face of the civilized world, which was indifferent to the sorrowful calls of besieged Hadjin and became the merciless witness of the annihilation of 10,000 orphans, women and old people after an eight-month-long epic defense.”⁷²

In order to preserve the memory of ancestral Hadjin, the surviving Hadjentsis, as well as those who had not returned to their birthplace after the armistice (some 1000 families in total),⁷³ launched the Hadjin periodical in Marseille in 1928. In 1931 they founded the Nor Hadjin residential quarter at the northern outlet of Beirut, in 1930-31 they established the Nor Hadjin quarter in Noubarashen, a suburb of Yerevan, and in November 1958 the Armenian

Maneskhané the next night, then to the Surp Yeghia summit and disappears in the forest. A part of the group moves towards Kars Pazar and is martyred, while the other group heads for the Atma area, joins Aram Gaydzag's group and survives (Tatouljian, pp. 24-26). Another group of some 110 escapees reaches Sagher Seki and joins Gaydzag's group. All take refuge in Yaghbasan then cross to Talan and eventually to Djihan (Shekherdemanian, pp. 86-97).

⁷⁰ “Hadjin Martyred,” p. 88; Clarke.

⁷¹ A circular dated December 10, 1920 announced “with deep grief” the martyrdom of the AGBU mixed orphanage.

⁷² «Յո՛ւնուար 7 Սուրբ Ծր» [“January 7 A Day of Mourning”], *Mioutioun*, November–December 1920, p. 86.

⁷³ Ա., «Հանճոյ Ութամսեայ Գոյամարտը» [A., “The Eight-Month-Long Survival Struggle of Hadjin”], *Aztag*, October 23, 1953.

authorities renamed the 3rd district of Arzni Kes, Nor Hadjin town.⁷⁴

The memory of the martyrdom of Hadjin continues to be cherished today, as well, by the descendants of those who were born in Hadjin and by various chapters of the Compatriotic Union of Hadjin, who conduct an annual requiem mass and djidabour/madagh ceremonies.⁷⁵ There is also the wonderful memorial museum erected in Nor Hadjin in Armenia.

THE AGBU HADJIN ORPHANAGE

We discovered the AGBU Hadjin Orphanage Register in the AGBU Cairo archives. The register has more than 200 numbered pages. On page 2, Onnig Mahdesian has left the following explanatory note:

- *The Hadjin orphanage was launched in October 1919, after the arrival of the 66 orphans from Damascus⁷⁶ accompanied by the director Mr. Levon Papazian. The number of orphans has increased to 212 in Hadjin.*
- *The Blockade of Hadjin started in early 1920, and the heroic defense of the locals was shattered on October 15. The city was destroyed, and the population faced annihilation, with only a few lucky enough to escape. Among those were a few orphans who, after arriving in Dort Yol, were accepted in the orphanage.*

⁷⁴ Raymond Kévorkian, Vahé Tachjian (eds.), *The Armenian General Benevolent Union, One Hundred Years of History, Vol. 1: 1906-1940*, Cairo-Paris-New York, 2006, p. 190; Անդրանիկ Տազևեսան, «Ժողովրդագրական Քաղաածքներ Նոր Հաճնոյ Սուրբ Գէորգ Եկեղեցւոյ Պսակի, Մկրտութեան ու Մահուան Տոմարներէն (1930-2009)» [Antranik Dakessian, “Some Demographic Notes Based on the Wedding, Baptismal and Burial Registers of the Surp Kevork Church of Nor Hadjin (1930-2009)], *Proceedings of the Conference*, pp. 106, 184.

⁷⁵ The recipe of Hadjin djidabour/madagh is as follows according to old Hadjentsis: One kilo of boiled mutton or beef (taken from the neck) is shredded into very small pieces. The boiled water of some cow bones is mixed with one kilo of cracked wheat (gorgod, yarma). Less than 1 kilo of onion (minced into small pieces) is kneaded with the meat, put into a cauldron with the broth and cooked, while stirring all the time, for at least three hours. As the meal becomes thicker, add boiling water and continue stirring until you conclude that the cracked wheat is not absorbing any further water, and both the meat and wheat melt in your mouth. In the end you may add some salt and red/black pepper. After turning off, add a bit of boiled water, close the cauldron and cover it. Let the meal sit for some three hours. Before serving the meal, you may add a few spoonfuls of water to reduce its thickness and heat it while stirring. You may serve it with a slice of butter.

⁷⁶ According to some other data the number is 59 (“Hadjin Martyred,” p. 87).

Pages 1 to 181 are related to the AGBU Hadjin orphanage and orphans. On pages 3 to 108 the data of 212 orphans of Hadjin are registered. On the following pages the names of the orphans are listed in different categories. On pages 130 to 168 similar data of the orphans of Mersin orphanage (numbered 537 to 599) are given.

On each page of the register the following data of two orphans are handwritten: name and family name, age, father's and mother's names, date of entry to the orphanage, denomination, birthplace, exile destination, data on the parents and relatives, the name of the financial sponsor, the date of the orphan's departure from the orphanage and other circumstantial notes. A 3x4 cm. black and white picture of the orphan is attached next to these data.⁷⁷ The orphans are photographed in groups. Each group has at least three rows, and each row has at least three orphans standing next to each other; then each orphan's photo has been cropped.

Unlike the register this album gives the names of the orphans in alphabetical order, opens up the abbreviations, adds some minor explanations and corrects a number of location mistakes.

The following profile of the AGBU Hadjin orphanage and its orphan population is based on data collected from the register.

The Age of the Orphans on Their Entry into the Orphanage

The core of the orphans were those who were aged 10 to 15. These were 148 and constituted 70.43% of the orphan population.

Age of the Orphans on Their Entry into the Orphanage (January 5, 1918-December 20, 1919)											
Age	No.	%	Age	No.	%	Age	No.	%	Age	No.	%
3	1	0.47%	8	14	6.66%	12	37	17.6%	16	8	3.809%
5	3	1.42%	9	19	9.047%	13	29	13.8%	17	3	1.42%

⁷⁷ Some orphans have several pictures taken at different times. Not all data of the orphans are complete (some birthplaces, exile locations, photos, etc. are missing). Certain explanations given for the exile locations are incorrect like Zahlé (the Beqaa Valley), Qouneitra (close to the Golan Heights), Joufen (close to Amman). There are some misspellings as well.

6	7	3.33%	10	21	10%	14	25	11.9%		
7	7	3.33%	11	17	8.09%	15	19	9.047%		
<i>Total</i>										72 + 138 = 210

Date of the Acceptance of the Orphans and their Number

We could not pinpoint the starting date of the orphanage in Damascus. Based on the register data, its birth could have had an embryonic nature. The first registration date is January 5, 1918, when Damascus was still under Ottoman control. Throughout 1918 only during the months of September and October are new orphans accepted, while throughout 1919 orphans are accepted between January 3 and December 20.

Date of the Acceptance of the Orphans and their number								
Year	Date	No.	Date	No.	Date	No.	Date	No.
1918	5 January	3	5 October	1	10 September	1	11 November	2
1919	3 January	1	1 September	1	15 October	8	13 November	2
	5 January	14	2 September	1	17 October	1	14 November	1
	6 January	1	13 September	3	20 October	6	17 November	19
	10 January	2	15 September	9	24 October	1	24 November	19
	20 January	1	25 September	1	25 October	5	30 November	1
	5 February	4	2 October	2	28 October	7	8 December	1
	5 April	1	4 October	2	30 October	3	10 December	5
	15 June	1	5 October	3	3 November	9	11 December	16
	5 August	2	9 October	1	5 November	8	12 December	5
	10 August	1	10 October	8	8 November	1	17 December	2
	15 August	7	11 October	1	10 November	4	20 December	1
	20 August	2						

Birthplaces and Exile Destinations of the Orphans with Corresponding Numbers

Orphans' Birthplaces and Exile Destinations			
Birthplace	Exile Destination & Number	Birthplace	Exile Destination & Number
<i>Akshehir</i>	<i>Agra, Damascus (3)</i>	<i>Hadjin</i>	<i>Aziziyé(2), Amman (3), Aneze,⁷⁸ Adana, [H]Arasta (2), Kaynar, Damascus (7), Damascus (Tsil), Tafilé (4), Aleppo (10), Hama (4), Hauran (2), Homs (18), Meskéné, Mersin (2), Mosul (5), Nusaybin, Baghdad (2), Bab (2), Beirut (2), Biredjig (3), Hamam (2), Sare Keshla, Ourfa/Souroudj (3), Veran Shehir, Der Zor (5), Raqqa (11), Ras el Ain (6), not exiled (4), Kirkuk</i>
<i>Aziziyé</i>	<i>Kaynar, Gumush Koy (2), Hama, Ras el Ain</i>	<i>Yenidje Kale (Marash)</i>	<i>Hauran (5), Khabab, Souroudj, Daraa</i>
<i>Aintab</i>	<i>Ajloun, Kherbet Ghezali (Hauran), Hama, Hisn, Soph</i>	<i>Hromgla</i>	<i>Hauran</i>
<i>Adana</i>	<i>Damascus</i>	<i>Mersin</i>	<i>Mosul (2)</i>
<i>Cesaria</i>	<i>Aziziyé, Damascus, Sheykh Said/Hauran(3)</i>	<i>Kesab</i>	<i>Damascus, Khabab, Hauran (2), Nabak</i>
<i>Evereg</i>	<i>Damascus (2)</i>	<i>Shar</i>	<i>Aleppo</i>
<i>Garin</i>	<i>Merdin</i>	<i>Dort Yol</i>	<i>Hauran</i>
<i>Gogison</i>	<i>Der Zor</i>		
<i>Gurin</i>	<i>Damascus (2), Jezzin, Nebek, Sheykh Miskin/Buseyri/Hauran (4), Quneitra (Damascus)</i>	<i>Féké (Vahga)</i>	<i>Aleppo, Homs, Mosul, Raqqa (3)</i>

⁷⁸ An Arab tribe spread from the Syrian deserts to Saudi Arabia.

<i>Iskenderun</i>	<i>Hauran</i>	<i>Tarsus</i>	<i>Damascus</i>
<i>Karakoy</i>	<i>Hauran</i>	<i>Chanak Kale</i>	<i>Zabdani (Damascus)</i>
<i>Karaman (Konya)</i>	<i>Hauran</i>	<i>Nigde</i>	<i>Damascus</i>
<i>Kars Bazar</i>	<i>Homs</i>	<i>Kilis</i>	<i>Damascus</i>
<i>Khenus</i>	<i>Beirut</i>	<i>Rumlu</i>	<i>Mosul</i>
<i>Lapash</i>	<i>Hauran (Daraa)</i>	<i>Trabizon</i>	<i>Ourfa, Sare Keshla</i>
<i>Tash Oluk</i>	<i>Der Zor</i>	<i>Balekesir</i>	<i>Damascus</i>
<i>Tekirdagh</i>	<i>Damascus</i>	<i>Sis</i>	<i>Aleppo (2), Homs, Joufen, Hauran (2), Mosul, Daraa, Raqqa, not exiled</i>
<i>Tomarza</i>	<i>Aleppo, Hauran</i>	<i>Sipan Déré</i>	<i>Not exiled</i>
<i>Zara (Karaboghaz)</i>	<i>Not exiled</i>	<i>Chomaklu</i>	<i>Damascus, Maan, Shobek</i>

Brief Profile of the Orphans

According to the data of the register, both parents of 123 orphans had been killed, the fathers of 46 other orphans had been killed, and the mothers of 9 other orphans had been killed. The mother of 11 orphans had remarried, while 5 others had been kidnapped/Turkified. 6 fathers of the orphans were in the USA.

47 orphans had no relatives at all; another 48 had a sister or a brother; another 24 had paternal kin; another 13 had maternal kin. 10 orphans had no knowledge of their kin, and another 23 had disabled relatives. 5 of the orphans did not know their birthplace.

The Situation of the Orphan's Family

Parents deceased	Father deceased	Mother deceased	No kin	Had brother/sister	Had father's kin	Had mother's kin	Had disabled kin	Unaware
<i>46</i>	<i>9</i>	<i>123</i>	<i>47</i>	<i>24</i>	<i>48</i>	<i>13</i>	<i>23</i>	<i>10</i>

Financial Sponsors of the Orphans

The AGBU had been successful in mobilizing a significant number of well-to-do Armenians living abroad. Bearing the financial sponsorship of the orphans, these philanthropists supported the AGBU orphancaring mission. 141 of the AGBU Hadjin orphans had financial sponsors. 70 orphans were supported by individuals and 71 by societies, organizations and chapters. In order to be financially supportive each sponsor donated 20 British pounds annually or 60\$ (1200 Francs at the Nov.-Dec. 1920 rate). Due to increasing expenses the amount was doubled the next year.⁷⁹

List of Financial Sponsors			
Organizations	Orphanes	Organizations	Orphanes
<i>Cairo Armenian Goldsmiths</i>	12	<i>AGBU Philadelphia Women's OrphanCare Society</i>	5
<i>Armenain Christian Endeavor Youth Association, Parlier</i>	1	<i>New York Women's OrphanCare Auxiliary⁸¹</i>	20
<i>AGBU Bridgeport Women's Auxiliary Chapter</i>	3	<i>Worcester Armenian Women's Patrioltic Society⁸⁰</i>	6
<i>AGBU Woonsocket Chapter</i>	4	<i>Boston Armenian Women's Patriotic Society</i>	10
<i>AGBU Detroit Chapter</i>	3	<i>Detroit Women's OrphanCare Society</i>	2
<i>AGBU Connelsville Chapter</i>	2	<i>Women's OrphanCare Society, Kingsburg</i>	1
<i>AGBU Springfield Chapter</i>	2		
Individuals			
<i>Dr. Parnag Atamian, Worcester</i>	1	<i>Hagop Djerahian, Sanger</i>	1

⁷⁹ We could not get hold of the Sunday, Nov. 22, 1919 issue of *Gochnag Hayasdani*, which had published the list of American Armenian organizations and individuals sponsoring orphans.

⁸⁰ In 1919 it was chaired by Mrs. Zabel Resdigian.

⁸¹ Launched in 1918, it was considered to be the AGBU central orphancare committee in the USA. Its objective was to “become the mayrig of the Armenian orphans and send them bread immediately to survive”. Through its efforts some 350 orphans were being sponsored («Խմբագրականներ. Որբախնամ Գործը» [“Editorials: the OrphanCare Effort”], *Gochnag Hayasdani*, November 15, 1919, p. 1370).

<i>Mr. & Mrs. Manoug Altoundjian, Chicago</i>	2	<i>Minas Malkhasian</i>	1
<i>Hagopos Y. Arslanian, Parlier</i>	1	<i>Rosa Mesdjian, Chicago</i>	2
<i>Mrs. L. Amirian and Mrs. M. Gurdjian, Kingsburg</i>	1	<i>Misak Meserlian & Sons, Brussels</i> ⁸²	10
<i>Sempad Parechanian, Ridley</i>	1	<i>Mrs. Altoun Miagian, Lochen</i>	1
<i>A. Kevorkian, Boston</i>	6	<i>Rev. H. Mikayelian, Yette</i>	1
<i>Alexan Krikorian, Parlier</i>	1	<i>Mourad Mouradian, Brooklyn</i>	2
<i>Mr. & Mrs. Mesrob Tavitian, Parlier</i>	1	<i>Anna Hovhannessian, Yette</i>	1
<i>Haroutioun Tavitian, Ridley</i>	1	<i>Anahid Hovsepien, Ridley</i>	1
<i>Vahan P. Yacoubian, Philadelphia</i>	1	<i>Nazareth Shahbazian, Fowler</i>	2
<i>Mrs. M. Yeramian, Kingsburg</i>	2	<i>Sarkis Balakhian, Parlier</i>	1
<i>Samuel Ejderian, Parlier</i>	1	<i>Hagop Bezazian, Chicago</i>	3
<i>Yeghia Ekizian, Parlier</i>	1	<i>Bedros Boranian, Fowler</i>	3
<i>Hagop Tashjian, Sanger</i>	1	<i>Garabed Sobadjian, Fresno</i>	1
<i>Bedros Tovmassian, Selma</i>	3	<i>Mariam Serabian, Ridley</i>	1
<i>Markar Torossian, Kingsburg</i>	2	<i>Aslan Srimian, Selma</i>	3
<i>Neshan Tourshian, Kingsburg</i>	1	<i>Baghdasar Vartabedian, Rev. Y.Kh. Reshduni, Ghugas Tahmazian, Kasbar Tumanian, Kingsburg</i>	1
<i>Mriam M. Khalienian, Lochen</i>	1	<i>Arousiag Darak, Kingsburg</i>	1
<i>Toros Khengian, Parlier</i>	2	<i>Megerditch Der Atanasian, Marseille</i>	1
<i>Markar Taroumian, Kingsburg</i>	1	<i>Kevork Der Maghakian, Woonsocket</i>	1
<i>Mariam Gurunian, a minor, Chicago</i>	1		
<i>Total</i>		141	

⁸² Misak Meserlian & Sons donated 30,000 Francs annually for this purpose to the AGBU (*Mioutioun*, March-April 1919, p. 22).

Birthplaces of the Orphans in Alphabetical Order

Five of the orphans were born in Aziziyé, 5 in Aintab, 2 in Adana, 4 in Akshehir; 1 came from each of Karaman (Konya), Karakoy, Yenidjé Qale (Marash) and Karaboghaz (Zara), 2 from Evereg, one from each of Tash Oluk and Tekirdagh, 2 from Tomarza, one from each of Iskenderun, Lapash, Khenus, Garin and Kars Pazar, 5 from Cesaria, 8 from Gurin, 1 from Gogison, 116 from Hadjin, 1 from Hromgla, 8 from Marash, 2 from Mersin, one from each of Nigdé, Shar, and Chanak Kalé, 4 from Chomaklu, 1 from Balekésir, 11 from Sis, one from each of Darson, Sipan Déré and Dort Yol, 2 from Trabizon, 1 from Rumlu (a village of Hadjin), 5 from Kesab, 1 from Kilis, and 6 from Féké/Vahga.

Post Scriptum

The return of the decimated Hadjentsis to Hadjin, the one-year-long heroic efforts of reconstructing their home and birthplace, the investments made for the AGBU orphanage, the heroic defense of Hadjin... in a nutshell, the painful post-Genocide resurrection of Hadjin is one facet of the huge effort that the ruined and deserted Armenian nation made. It reflects the belief of the nation in its vision of resurrection and provides many inspiring reflections.

ՀԲԸ Միույթեան
ՀԱԾԸՆԻ ՈՐԲԵՐԸ

The AGBU
HADJIN ORPHANS

Անուն / Name

Աւետիս Ալթունեան
Avedis Altounian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

30 Նոյեմբեր 1919

November 30, 1919

Հայր / Father

Յակոբ

Hagop

Մայր / Mother

Մարթա

Marta

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաս Էլ Այն

Ras El Ayn

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Բաս Էլ Այն:

Father and mother perished in Ras El Ayn.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Երուանդ Ալտուշեան
Yervant Aldoushian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Համբարձում
Hampartsoum

Մայր / Mother

Զարդար
Zartar

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած է Բաս Ըլ Այն, մայրը Հաձրն է:
Father was killed in Ras El Ayn. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նի Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յակոբ Ածիլաձեան
Hagop Adziladzian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Սուլթան
Soultan

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Համա
Hama

Ծանոթ / Note

Հայրը՝ Համա, մայրը Հոմս մեռած են: Ունի քույր մը Հաձնոյ մէջ որ անկարող է:
Father perished in Hama. Mother perished in Homs. Has a disabled sister living in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Ֆիլատելֆիոյ Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութեան:
Provided by the AGBU Philadelphia Women's OrphanCare Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Նուարդ Աձէմեան
Nvart Adjemian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Աւագ
Avak

Մայր / Mother

Ալթուն
Altoun

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ամման
Amman

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արքորավայրը` Ամման: Ունի ամուսնացած քոյր մը:
Father and mother perished in Amman, while in exile. Has a married sister.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Մուրատ Մուրատեանի, Պրուքլին:
Provided by Mr. Mourad Mouradian, Brooklyn.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Արամ Այվազեան
Aram Ayzazian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Նազարեթ
Nazareth

Մայր / Mother

Խաթուն
Khatoun

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Այնթապ
Aintab

Աքսորավայր / Exiled to

Աձլուն
Ajloun

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Աձլուն:
Father and mother perished in Ajloun.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Տոքթ. Բարնակ Աղամեանի, Ուստր:
Provided by Dr. Panag Atamian, Worcester.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Նազարեթ Աշճեան
Nazareth Ashdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Հոկտեմբեր 1919
October 20, 1919

Հայր / Father

Օհաննէս
Ohannes

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ֆեթէ
Vahga

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանօթ / Note

Հայրը՝ թրքական զինուորութեան մէջ եւ մայրը Մուսուլ մեռած են: Ունի հօրեղբայր մը Ֆեթէի մէջ (նստիկան):

Father perished in the Turkish army, mother perished in Mosul. His paternal uncle is a policeman in Vahga.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Մարիամ Մ. Խալընեանի, Լորէն:
Provided by Mrs. Mariam M. Khalienian, Lochen.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Մարիամ Արսէնեան
Mariam Arsenian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919
October 15, 1919

Հայր / Father

Արթին
Artine

Մայր / Mother

Սուլթան
Soultan

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պիրեձիկ
Biredjig

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած է Ատանայի ջարդին, մայրը՝ անկար, Հաձրն է:
Father was killed during the Adana Massacres. Her disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ասլան Սրիմեանի, Սելմա:
Provided by Mr. Aslan Srimian, Selma.



Անուն / Name

Արամ Աւշարեան
Aram Avsharian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Խաթուն
Khatoun

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Տէր Զոր
Der Zor

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Համա, մայրը Հաձրն է:
Father perished in Hama. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Վունսաքէթի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Woonsocket Chapter.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Արմենակ Աշարեան
Armenag Avsharian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Խաթուն
Khatoun

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Տէր Զոր
Der Zor

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Համամ, մայրը Հաձրն է:
Father perished in Hamam. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Տերում Գաբելեան
Hetoum Kapelian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Գեորգ
Kevork

Մայր / Mother

Հրիսիմե
Hripsimé

Տարիք / Age

16

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Թաֆիլե
Tafilé

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Թաֆիլե: Ունի հորեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in Tafilé. His paternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



Անուն / Name

Դշխուն Գալայճեան
Tshkhoun Kalaydjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919
October 15, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Խաթուն
Khatoun

Տարիք / Age

8

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արքորավայրը, Հոմս:
Father and mother perished in exile in Homs.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Տիթրոյթի Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութեան:
Provided by the Detroit Women's Orphancare Society.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յարութին Գալայձեան

Harutioun Kalaydjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

2 Հոկտեմբեր 1919

October 2, 1919

Հայր / Father

Գալուստ

Kalousd

Մայր / Mother

Հանազանդ

Hnazant

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Չէ գաղթած

Not exiled

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաձրն: Ունի եղբայր մը որբանոցը եւ հորեղբայր մը Հաձրնոյ մէջ:
Father and mother died in Hadjin. Has a brother in the orphanage and a paternal uncle in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Վարդան Գալայձեան

Vartan Kalaydjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

25 Հոկտեմբեր 1919

October 25, 1919

Հայր / Father

Գալուստ

Kalousd

Մայր / Mother

Հնազանդ

Hnazant

Տարիք / Age

7

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Չէ գաղթած

Not exiled

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաձրն:

Father and mother died in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Մայրենի Գալլեան
Mayreni Kalléian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Պողոս
Boghos

Մայր / Mother

Հաճիքզ
Hadjikez

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ազիզիէ
Aziziyé

Աքսորավայր / Exiled to

Համա
Hama

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Վերթայմ Գամալաքեան
Vertaym Kamalakian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919

October 10, 1919

Հայր / Father

Յարութիւն
Haroutioun

Մայր / Mother

Աննա
Anna

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս
Sis

Աքսորավայր / Exiled to

Ճուֆէն [Ամման]
Joufén [Amman]

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Ճուֆէն: Ունի հօրեղբայր մը (ստիկան) Սիսի մէջ:
Father and mother perished in Joufén. Her paternal uncle (policeman) lives in Sis.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Կարապետ Սոպաձեանի, Ֆրեզնո:
Provided by Mr. Garabed Sobadjian, Fresno.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Արամ Գառնախարեան

Aram Karnakharian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919

November 3, 1919

Հայր / Father

Յակոբ

Hagop

Մայր / Mother

Կիլլի

Gullu

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մերսին

Mersin

Ծանոթ / Note

Հայրը Պոզանթի մեռած է, իսկ մայրը Հաձրն է:

Father perished in Bozanti. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Ալթուն Միաքեանի, Լոբէն:

Provided by Mrs. Altoun Miagian, Lochen.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Խաթուն Գառնախարեան
Khatoun Karnakharian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Դեկտեմբեր 1919
December 10, 1919

Հայր / Father

Յակոբ
Hagop

Մայր / Mother

Կիլիսի
Gullu

Տարիք / Age

8

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Համա
Hama

Ծանոթ / Note

**Հայրը մեռած է Դոզանթի, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձրն:
Father perished in Bozanti. Mother has remarried and lives in Hadjin.**

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

**Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Ուստրի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Worcester Armenian Women's Patriotic Society.**



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Կարապետ Գառնախարեան
Garabed Karnakharian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Հոկտեմբեր 1919
October 11, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Խաթուն
Khatoun

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը անյայտ են: Ունի եղբայր մը Ծիհանի մէջ:
Father and mother are unaccounted for. His brother lives in Djihan.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄԻուրթեան Քոնրըզվիլի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Connelsville Chapter.



Անուն / Name

Փանոս Գառնախարեան

Panos Karnakharian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919

October 15, 1919

Հայր / Father

Սարգիս

Sarkis

Մայր / Mother

Խաթուն

Khatoun

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Մերսին

Mersin

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ

Mosul

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը սպանուած են Բաս Էլ Այն: Ունի մօրեղբայր մը Ըիհանի մէջ:

Father and mother killed in Ras El Ayn. His maternal uncle lives in Djihan.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ա. Գէորգեանի, Պոստոն:

Provided by Mr. A. Kevorkian, Boston.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Թագուհի Գասպարեան
Takouhi Kasbarian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919

January 5, 1919

Հայր / Father

Գասպար
Kasbar

Մայր / Mother

Մարի
Mari

Տարիք / Age

7

Դասանանք / Confession

Անձ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Չոմաքլու
Chomaklu

Աքսորավայր / Exiled to

Անձ.
N.A.

Ծանոթ / Note

Հայրը անյայտացած թրքական զինուորության մէջ, մայրը մեռած է արսորավայրը որ անձանօթ է:

Father disappeared while serving in the Turkish army. Mother perished in exile.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է փոքրիկն Մարիամ Կիրիներանի, Շիքակօ:

Provided by Mariam Gurinian, a minor, Chicago.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

**Հնազանդ Գատայեան
Hnazant Kadaian**

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Օգոստոս 1919

August 15, 1919

Հայր / Father

**Վարդան
Vartan**

Մայր / Mother

**Վարդենի
Varténi**

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

**Լուսաորչական
Apostolic**

Ծննդավայր / Birthplace

**Կիրին
Gurin**

Աքսորավայր / Exiled to

**Քունեյթրա
Quneitra**

Ծանոթ / Note

**Հայրը անյայտ, մայրը Քունեյթրա մեռած է:
Father is unaccounted for. Mother perished in Quneitra.**

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

**Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.**

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յարութիւն Գատրեան
Haroutioun Kadeian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Հաճիմայր
Hajimayr

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Տէր Զօր: Ունի ամուսնացած քոյր մը Հաճնոյ մէջ:
Father and mother perished in Der Zor. Has a married sister in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Նազարէթ Շահպազեանի, Ֆաուլըր:
Provided by Mr. Nazareth Shahbazian, Fowler.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Աղասի Գարատաղեան
Aghasi Karadaghian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Դեկտեմբեր 1919
December 20, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Իղաբեր
Yughaber

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Քերքուք
Kirkuk

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Ատանայի ջարդին, մայրը Պաղտատ է:
Father perished in the Adana Massacres, mother lives in Baghdad.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Ազատուած եւ վերապրող փախստականներու հետ հասած է Տէօրթ Եղ եւ ընդունուած
«Քելէկեան» Որբանոցը:

Survived the Hadjin Massacre. Currently enrolled in the AGBU Kelegian orphanage in Dort Yol.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յարութիւն Գարատաղեան

Haroutioun Karadaghian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919

November 17, 1919

Հայր / Father

Գէորգ

Kevork

Մայր / Mother

Արաքսի

Araxi

Տարիք / Age

16

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա

Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հալէպ: Ունի եղբայր մը Ատանայի մէջ:

Father and mother perished in Aleppo. Has a brother in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:

Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Փանոս Գրթրֆեան

Panos Ketefian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Հայր / Father

Կարապետ

Garabed

Մայր / Mother

ԱՆՃ.

N.A.

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

ԱՆՃ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

ԱՆՃ.

N.A.

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Զարուհի Գրորքեան
Zarouhi Kedekian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919
November 3, 1919

Հայր / Father

Աբիկ
Apig

Մայր / Mother

Հաձիքրզ
Hadjikez

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքրորավայր / Exiled to

Բաքթա/Պաղտատ
Raqqa/Baghdad

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Պաղտատ, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձնոյ մէջ:
Father perished in Baghdad, mother has remarried in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Տիբորյոթի ՀԲԸՄիութեան Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Detroit Chapter.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Աւետիս Գրպրբեան

Avedis Kerbeyekian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Հայր / Father

Յարութիւն

Haroutioun

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

14

Դաւանանք / Confession

Անձ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Անձ.

N.A.

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Գարեգին Գրպրյրբեան
Karekin Kerbeyekian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Հայր / Father

Յարութիւն
Haroutioun

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Անձ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Անձ.
N.A.

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Եղիա Գրպրյրբեան
Yeghia Kerbeyekian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Մարտիրոս
Mardiros

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը Մեսքենե մեռած է, մայրը անկար՝ Հաձրն է:
Father perished in Meskené. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մարրլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէլ:
Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.

Ազատուած եւ վերապրողներուն հետ հասած է Տէօրթ Եոլ եւ ընդունուած «Քելէկեան» Որբանոցը:
Survived the Hadjin Massacre. Currently enrolled in the AGBU Kelegian orphanage in Dort Yol.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Վարդան Գրպըրբեան
Vartan Kerbeyekian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Գէորգ
Kevork

Մայր / Mother

Տիրուհի
Dirouhi

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հալեպ, իսկ մայրը՝ անկար, Հաձրն է:
Father perished in Aleppo. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Պրիճփորթի Տիկնանց Օժանդակ Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Bridgeport Women's Auxiliary Chapter.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Մարիամ Գրուկեան
Mariam Klougian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919
October 15, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Սուլթան
Soultan

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Դամասկոս: Ունի ամուսնացած մորաքույր մը:
Father and mother perished in Damascus. Has a married maternal aunt.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Սփրինկֆիլտի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Springfield Chapter.



Անուն / Name

Սիմոն Գոձաազեան
Simon Kodjavakian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Վարդավառ
Vartavar

Մայր / Mother

Նուրիցա
Nouritsa

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաս Ըլ Այն
Ras El Ayn

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Բաս Ըլ Այն: Ունի եղբայր մը Մուսուլի մէջ:
Father and mother perished in Ras El Ayn. Has a brother in Mosul.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Ռոզա Մեսձեանի, Շիքակօ:
Provided by Mrs. Rosa Mesdjian, Chicago.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սարգիս Գույումճեան
Sarkis Kouyoumdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Դեկտեմբեր 1919
December 10, 1919

Հայր / Father

Յակոբ
Hagop

Մայր / Mother

Խաթուն
Khatoun

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանօթ / Note

Հայրը Քաթմա, մայրը Մուսուլ մեռած է:
Father perished in Katma. Mother perished in Mosul.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսերլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէ:
Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սրբուհի Գույումձեան

Srpouhi Kouyoumdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Դեկտեմբեր 1919

December 10, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս

Hovhannes

Մայր / Mother

Անձ.

N.A.

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ազիզիէ

Aziziyé

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է, իսկ մայրը Կարս Պազար է:

Father has perished. Mother lives in Kars Bazar.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օճանդակ Մարմնին:

Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Զարուհի Գունտաքճեան

Zarouhi Koundakdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Փետրուար 1919

February 5, 1919

Հայր / Father

Յովակիմ

Hovagim

Մայր / Mother

Թուրվանտա

Tourvanda

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ենիձի Գալէ (Մարաշ)

Yenidjé Kalé (Marash)

Աքսորավայր / Exiled to

Սուրուձ

Souroudj

Ծանօթ / Note

Հայրը Հոմս, մայրը Պիրեձիկ մեռած են:

Father perished in Homs, mother perished in Biredjig.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսըրլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէլ:

Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.



Անուն / Name

Աստղիկ Գոփուշեան
Asdghig Kopoushian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919
October 15, 1919

Հայր / Father

Ստեփան
Sdepan

Մայր / Mother

Սրբուհի
Srpouhi

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պապ
Bab

Ծանոթ / Note

Հայրը Ատանայի ջարդին, մայրը՝ Տեր Զոր մեռած է: Ունի ամուսնացած քույրեր Հաձրնի մէջ:
Father perished during the Adana Massacres, mother died in Der Zor. Her married sisters live in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Նշան Չուլճեանի, Սենկըր:
Provided by Mr. Neshan Chouldjian, Sanger.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Գեորգ Գրաձեան

Kevork Kradjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

2 Հոկտեմբեր 1919

October 2, 1919

Հայր / Father

Ռուբէն

Roupen

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ

Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հալէպ:

Father and mother perished in Aleppo.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ասլան Սրիմեանի, Սելմա:

Provided by Mr. Aslan Srimian, Selma.



Անուն / Name

Յարութիւն Գրաձեան
Haroutioun Kradjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Հոկտեմբեր 1919
October 20, 1919

Հայր / Father

Ռուբէն
Roupen

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ուրֆա (Սուրուձ)
Urfa (Souroudj)

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած է, մայրը անկար՝ Մերսին է:
Father was killed. His disabled mother lives in Mersin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յակոբ Ծերահեանի, Սենկըր:
Provided by Mr. Hagop Djerahian, Sanger.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Մաքրուհի Գրիգորեան
Makrouhi Krikorian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Հոկտեմբեր 1919

October 5, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս

Hovhannes

Մայր / Mother

Աճ.

N.A.

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Այնթապ

Aintab

Աքսորավայր / Exiled to

Համա

Hama

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած, մայրը մեռած է Սելիմիյէ:

Father was killed, mother perished in Selimiyé.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսերլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէ:

Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.

ՀԲԸ Միութեան
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Աւետիս Դանիէլեան
Avedis Tanielian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Խաչեր
Khacher

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ֆեթ
Vahga

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Իտլիպ: Ունի եղբայր մը Ատանայի մէջ:
Father and mother perished in Idlib. His brother lives in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



Անուն / Name

Մկրտիչ Եղաձեան
Megerdich Yaghdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

12 Դեկտեմբեր 1919
December 12, 1919

Հայր / Father

Յակոբ
Hagop

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Թաշ Օլուք
Tash Olouk

Աքսորավայր / Exiled to

Տէր Զօր
Der Zor

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Տէր Զօր: Ունի հօրեղբայր մը, անկարող, հաճնոյ մէջ:
Father and mother perished in Der Zor. His disabled paternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Մարգար Թորոսեանի, Քինկզպուրկ:
Provided by Mr. Markar Torossian, Kingsburg.



Անուն / Name

Սարգիս Եանդուշեան
Sarkis Yanghoushian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919

December 11, 1919

Հայր / Father

Համբարձում
Hampartsum

Մայր / Mother

Անձ.
N.A.

Տարիք / Age

8

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Համա
Hama

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Մուսուլ: Ունի մեծմայր մը Հաճնոյ մէջ:
Father and mother perished in Mosul. His grandmother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Պետրոս Պորանեանի, Ֆաուլըր:
Provided by Mr. Bedros Boranian, Fowler.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Աւետիս Եթենէկեան
Avedis Yetenegian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

30 Հոկտեմբեր 1919
October 30, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հալէպ:
Father and mother perished in Aleppo.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ա. Գէորգեանի, Պոստոն:
Provided by Mr. A. Kevorkian, Boston.



1919 - 1920

Անուն / Name

Հայկանուշ Եղորթձեան
Hayganoush Yoghourtjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Փետրուար 1919
February 5, 1919

Հայր / Father

Մկրտիչ
Mgerditch

Մայր / Mother

Փերուզ
Pérouz

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Պալքթեսիր
Balekesir

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Դամասկոս:
Father and mother perished in Damascus.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Մինաս Մալխասեանի, Սենկըր:
Provided by Mr. Minas Malkhasian, Sanger.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Աւետիս Երէցեան
Avedis Yeretsian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919
November 3, 1919

Հայր / Father

Պողոս
Boghos

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս (Թսիլ)
Damascus (Tsil)

Ծանօթ / Note

Հայրը Ատանայի ջարդին եւ մայրը արքորավայրը՝ Թսիլ մեռած են: Ունի եղբայր մը Հաճնոյ մէջ:
Father perished in the Adana Massacres, mother perished in exile, in Tsil. His brother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Թորոս Խնկեանի, Փարլիըր:
Provided by Mr. Toros Khengian, Parlier.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Կարապետ Էրտեկեան
Garabed Erdegian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Խաչեր
Khacher

Մայր / Mother

Զարդար
Zartar

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Րումլու
Roumlou

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանոթ / Note

Հայրը Հալեպ, մայրը Դամասկոս մեռած են:
Father perished in Aleppo, mother perished in Damascus.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Թորոս Էփիզեան
Toros Ekizian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Սիսակ
Sisag

Մայր / Mother

Հայկանուշ
Hayganoush

Տարիք / Age

8

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Չոմաքլու
Chomaklu

Աքսորավայր / Exiled to

Շէօպէկ
Shobek

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը անյայտ են:

Father and mother are unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յարութիւն Սրիմեանի, Սելմա:
Provided by Mr. Haroutioun Srimian, Selma.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յակոբ Էքիզեան
Hagop Ekizian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Յարութիւն
Haroutioun

Մայր / Mother

Կիւլվարդ
Gulvart

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Չոմաքլու
Chomaklu

Աքսորավայր / Exiled to

Մասն
Maan

Ծանօթ / Note

Հայրը Ամերիկա է, մայրը մեռած է:
Father lives in the USA, mother has perished.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄԻուրթեան Սփրինկֆիլտի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Springfield Chapter.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յարութիւն Էօլմեսեկեան
Haroutioun Eolmesekian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Սուլթան
Soultan

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Կաթոլիկ
Catholic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Անձ.
N.A.

Ծանօթ / Note

Հայրը Ատանա, մայրը Հալէպ մեռած է: Ունի հօրեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:
Father perished in Adana. Mother perished in Aleppo. His paternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսրըլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէ:
Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Համբարձում Թագուորեան

Hampartsoum Takvorian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919

November 24, 1919

Հայր / Father

Հաձի

Hadji

Մայր / Mother

Եղիսաբէթ

Yeghisapet

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ

Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը չարատա, մայրը Հաձրն մեռած է: Ունի մօրեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:

Father perished in Harasta, mother perished in Hadjin. His maternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսրըլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէլ:

Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.



ՀԲԸ Միություն
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Մանուկ Թագուորեան

Manoug Takvorian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

28 Հոկտեմբեր 1919

October 28, 1919

Հայր / Father

Կարապետ

Garabed

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են: Ունի քույր մը Հաձրնոյ մէջ:

Father and mother have perished. His sister lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Ուստրի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:

Provided by the Worcester Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Երուանդ Թաթուլեան

Yervant Tatoulian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919

November 17, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր

Krikor

Մայր / Mother

Երանիկ

Yeranig

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

[Հա]Րաստա

[Ha]Rasda

Ծանոթ / Note

Հայրը [Հա]Րաստա մեռած է, անկար մայրը Հաձրն է:

Father perished in [Ha]Rasda. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Միսակ Թամամեան
Misak Tamamian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Խաչատուր
Khachadour

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Մերսին
Mersin

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը սպանուած են Ատանայի ջարդին:
Father and mother were killed in the Adana Massacres.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օճանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Կարապետ Թենպելեան
Garabed Tenbelian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Աւետիս
Avedis

Մայր / Mother

Մարգրիտ
Markerid

Տարիք / Age

16

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանոթ / Note

Հայրը սպանուած է Ատանայի ջարդին, մայրը Հաձրն է:
Father was killed in the Adana Massacres. His mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սամուէլ Թրրթրեան
Samuel Terterian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Օգոստոս 1919

August 15, 1919

Հայր / Father

Յակոբ

Hagop

Մայր / Mother

Ծաղիկ

Dzaghig

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Բողոքական

Protestant

Ծննդավայր / Birthplace

Քեսապ

Kesab

Աքսորավայր / Exiled to

Նեպէք

Nebek

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Նեպէք:

Father and mother perished in Nebek.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:

Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Միսաք Թիֆենքճեան

Misak Tufenkjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

4 Հոկտեմբեր 1919

October 4, 1919

Հայր / Father

Պետրոս

Bedros

Մայր / Mother

Աճ.

N.A.

Տարիք / Age

7

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Էւերէկ

Evereg

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Դամասկոս:

Father and mother perished in Damascus.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Պետրոս Պորանեանի Ֆաուլըր:

Provided by Mr. Bedros Boranian, Fowler.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յովսէփ Թորոսեան
Hovsep Torossian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Տիգրան
Dikran

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

15

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կոկիսոն
Gogison

Աքսորավայր / Exiled to

Տէր Զօր
Der Zor

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Էլմաս Թումայեան

Elmas Toumayan

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Դեկտեմբեր 1919

December 10, 1919

Հայր / Father

Աւագ

Avak

Մայր / Mother

Խաթուն

Khatoun

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ

Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հոմս, մայրը՝ անկար, Հաձրն է:

Father perished in Homs. Her disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Ուստրի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:

Provided by the Worcester Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Արամ Թուրսարգիսեան
Aram Toursarkissian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Ուստիանէ
Ousdiané

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

[Հ]Արաստա
[H]Arasda

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ Մայրը մեռած են [Հ]Արաստա: Ունի մօրաքույր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in [H]Arasda. His maternal aunt lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսերլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէլ:
Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.



Անուն / Name

Յակոբ Թուրսարգիսեան

Hagop Toursarkissian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919

November 24, 1919

Հայր / Father

Սահակ

Sahag

Մայր / Mother

Հեղինէ

Heghiné

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա

Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը՝ Պիրեձիկ, մայրը Բաքա մեռած է: Ունի եղբայր մը Հաձրն:

Father perished in Biredjig. Mother perished in Raqqa. His brother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:

Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Հռիփսիմէ Թոքաթեան
Hripsimé Tokatlian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Համբարձում
Hampartsoum

Մայր / Mother

Կիլենիա
Gulenia

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Նիկոն
Nigdé

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը՝ Դամասկոս, մայրը՝ Համիտիէ մեռած է: Ունի երեք եղբայրներ Համիտիէի մէջ:
Father perished in Damascus. Mother perished in Hamidiyé. Has three brothers living in Hamidiyé.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ա. Գէորգեանի, Պոստոն:
Provided by Mr. A. Kevorkian, Boston.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սիրանուշ ժամկոչեան
Siranoush Jamgochian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Փետրուար 1919

February 5, 1919

Հայր / Father

Յակոբ

Hagop

Մայր / Mother

Սրբուհի

Srpouhi

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կիրին

Gurin

Աքսորավայր / Exiled to

Նեպէք

Nebek

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած, մայրը մեռած է Նեպէք:

Father was killed. Mother perished in Nebek.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Պետրոս Թովմասեանի, Սելմա:

Provided by Mr. Bedros Tovmassian, Selma.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յարութիւն Իպիշեան
Haroutioun Ibishian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

25 Հոկտեմբեր 1919
October 25, 1919

Հայր / Father

Խաչիկ
Khachig

Մայր / Mother

Մանան
Manan

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Թոմարզա
Tomarza

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը զինուորութեան մէջ, մայրը Հալէպ մեռած է: Ունի մօրեղբայր մը Ատանայի մէջ:
Father perished in the army. Mother died in Aleppo. His maternal uncle lives in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յակոբ Լեպլեպէճեան
Hagop Leblebedjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Սեպտեմբեր 1918
September 10, 1918

Հայր / Father

Օհաննէս
Ohannes

Մայր / Mother

Օսաննա
Osanna

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Քեսապ
Kesab

Աքորտավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը Ամերիկա է, մայրը մեռած է:
Father is in the USA. Mother has perished.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յարութիւն Սրիմեանի, Սելմա:
Provided by Mr. Haroutioun Srimian, Selma.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

**Կարապետ Լեօբերեան
Garabed Leokerian**

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

**11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919**

Հայր / Father

**Յակոբ
Hagop**

Մայր / Mother

**Ալթուն
Altoun**

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

**Լուսաորչական
Apostolic**

Ծննդավայր / Birthplace

**Հաձրն
Hadjin**

Աքսորավայր / Exiled to

**Հալէպ
Aleppo**

Ծանօթ / Note

**Հայրը մեռած է Հաձրն, ուր կը գտնուի մայրը:
Father perished in Hadjin, where his mother lives.**

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

**Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսերլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէ:
Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.**

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Արեգնազ Խանձեան
Aréknaz Khandjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919
November 3, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Շահսենեմ
Shahsenem

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Համամ
Hamam

Ծանոթ / Note

Հայրը Դամասկոս մեռած է, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձնոյ մէջ: Ունի քոյր մը որբանոցը:
Father perished in Damascus. Her mother has remarried in Hadjin. Her sister lives in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸ Միութեան Ֆիլատելֆիոյ Տիկնանց Որբախնամ
Ընկերութեան:

Provided by the AGBU Philadelphia Women's Orphancare Society.



Անուն / Name

Վերթայմ Խանձեան
Vertaym Khandjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919
November 3, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Շահսենեմ
Shahsenem

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը Դամասկոս մեռած է, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձրնի մեջ: Ունի քույր մը որբանոցը:
Father perished in Damascus. Mother has remarried in Hadjin. Her sister lives in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Տիկնանց Օժանդակ Մասնաժողովին, Պրիճփորթ:
Provided by the AGBU Bridgeport Women's Auxiliary Chapter.



Անուն / Name

Հայկազուն Խաչիկեան

Haygazun Khachigian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Հոկտեմբեր 1919

October 5, 1919

Հայր / Father

Կարապետ

Garabed

Մայր / Mother

Քայիանէ

Kayané

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս

Sis

Աքորրավայր / Exiled to

Հոմս

Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հոմս: Ունի եղբայր մը Սիսի մէջ:

Father and mother perished in Homs. His brother lives in Sis.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Ուստրի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:

Provided by the Worcester Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Զարուհի Խրրչայեան
Zarouhi Kherchaian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919
October 10, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Սրբուհի
Srpouhi

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Չոմաքլու
Chomaklu

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը բանոց, մայրը Էւերէկ մեռած է: Ունի եղբայր մը անյայտ:
Father perished in prison. Mother perished in Evereg. Has a brother unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Էլմաս Խորանթեան
Elmas Khorantian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Աւագ
Avak

Մայր / Mother

Ալթուն
Altoun

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ամման
Amman

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Ամման՝ արտորավայրը: Ունի ամուսնացած քույր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished during exile in Amman. Has a married sister in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:
Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



Անուն / Name

Տիգրան Խորանթեան
Dikran Khorantian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919

November 24, 1919

Հայր / Father

Յակոբ

Hagop

Մայր / Mother

Սուլթան

Soultan

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքորտավայր / Exiled to

Թաֆիլե

Tafilé

Ծանոթ / Note

Հայրը մեռած է արքորավայրը, անկար մայրը Հաձրն է:

Father perished in exile. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսերլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէ:

Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

**Նազար Ծազեան
Nazar Dzakian**

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

**11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919**

Հայր / Father

**Իգնատիոս
Iknadios**

Մայր / Mother

**Ովսաննա
Ovsanna**

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

**Լուսաորդական
Apostolic**

Ծննդավայր / Birthplace

**Հաձրն
Hadjin**

Աքսորավայր / Exiled to

**Հոմս
Homs**

Ծանոթ / Note

**Հայրը մեռած է Հոմս, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձնոյ մէջ:
Father perished in Homs. Mother has remarried in Hadjin.**

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

**Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Պրիճփորթի Տիկնանց Օժանդակ Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Bridgeport Women's Auxiliary Chapter.**



Անուն / Name

Ահարոն Կակոսեան

Aharon Gagosian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

13 Նոյեմբեր 1919

November 13, 1919

Հայր / Father

Արթին

Artine

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ֆեթ

Vahga

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս

Homs

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հոմս:

Father and mother perished in Homs.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:

Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սերոբ Կակոսեան
Serop Gagosian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Թուրֆանտա
Tourfanda

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Դամասկոս: Ունի հորեղբայր մը Հաձընոյ մէջ:
Father and mother perished in Damascus. His paternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



1919 - 1920

Անուն / Name

Վարդան Կաքաւեան
Vartan Gakavian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

25 Հոկտեմբեր 1919
October 25, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Ովսաննա
Ovsanna

Տարիք / Age

8

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է [Հա]Րաստա, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձրնոյ մէջ:
Father perished in [Ha]Rasda. His mother has remarried in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սահակ Կենձեյեան
Sahag Gendjelian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

25 Սեպտեմբեր 1919
September 25, 1919

Հայր / Father

Մկրտիչ
Mgerdich

Մայր / Mother

Երանուհի
Yeranouhi

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը հաշմանդամ Հաձըն է, մայրը մեռած է:
His crippled father lives in Hadjin. His mother has died.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Պաղտասար Վարդապետեանի, Պատ. Ե.Խ. Ռշտունիի, Լուկաս Թահմազեանի եւ Գասպար Թումանեանի, Քինկզպուրկ:
Provided by Baghdasar Vartabedian, Rev. Y. Reshduni, Ghugas Tahmazian, and Kasbar Toumanian, Kingsburg.



Անուն / Name

Յովսէփ Կեպէնլեան

Hovsep Gebelian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Հայր / Father

Յովհաննէս Կեպէնլեան

Hovhannes Gebelian

Մայր / Mother

Եղիսաբէթ

Yeghisapet

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Շար

Shar

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ

Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են նախապէս:

Father and mother have perished earlier.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յակոբ Կեպրետէնեան

Hagop Gebredenian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Յունուար 1919

January 3, 1919

Հայր / Father

Մկրտիչ

Mgerdich

Մայր / Mother

Լուսաբեր

Lousaper

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Էւերէկ

Evereg

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը Ամերիկա է, մայրը մեռած է Դեհա (Դամասկոս):

Father is in the USA, mother perished in Teha, Damascus.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տէր եւ տիկին Մանուկ Ալթունձեանի, Շիքակօ:

Provided by Mr. & Mrs. Manoug Altoundjian, Chicago.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Առաքել Կետիկեան
Arakel Gedigian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Աննիկ
Annig

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հոմս: Ունի մօրեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in Homs. His maternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յաբէթ Կեօզիքիչիքեան
Hapet Geozukuchukian

Ռըբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Սերովբէ
Serovpé

Մայր / Mother

Իսկուհի
Isgouhi

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը Հալէպ, մայրը Րաս Ըլ Այն մեռած է: Ունի մօրաքույր մը Հաձնոյ մէջ:
Father perished in Aleppo, mother perished in Ras El Ayn. His maternal aunt lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սարգիս Կէօտելեկեան
Sarkis Geodelegian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

13 Նոյեմբեր 1919
November 13, 1919

Հայր / Father

Գէորգ
Kevork

Մայր / Mother

Երանիկ
Yeranig

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ուրֆա
Urfa

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Ուրֆա: Ունի եղբայր մը Ատանայի մէջ:
Father and mother perished in Urfa. His brother lives in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սարգիս Կեօտելեկեան
Sarkis Geodelegian

Ռիբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Նոյեմբեր 1919
November 11, 1919

Հայր / Father

Համբարձում
Hampartsoum

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Համամ
Hamam

Ծանոթ / Note

Հայրը անդամալոյժ` Հաձրն է, մայրը մեռած է:
His crippled father lives in Hadjin. His mother has died.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Նուարդ Կեօքճեան

Nvart Geukdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919

November 5, 1919

Հայր / Father

Պողոս

Boghos

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Սարը Քըշլա

Sare Keshla

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Համա, մայրը՝ անկար, Հաճրն է:

Father perished in Hama. Her disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տէր եւ տիկին Մեսրոպ Դաւիթեանի, Փարլիըր:

Provided by Mr. & Mrs. Mesrob Tavitian, Parlier.

ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Հայկազուն Կրտիկեան
Haygazun Gedigian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Արթին
Artine

Մայր / Mother

Ովսաննա
Ovsanna

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Բողոքական
Evangelical

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ամման
Amman

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արքորավայրը՝ Ամման: Ունի մեծմայր մը Հաձրնոյ մէջ:
Father and mother perished during exile in Amman. His grandmother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Նազարէթ Շահպազեանի, Ֆաուլըր:
Provided by Mr. Nazareth Shahbazian, Fowler.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Գեորգ Կիզիրեան
Kevork Gizirian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Հոկտեմբեր 1919
October 24, 1919

Հայր / Father

Մկրտիչ
Mgerdich

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պէյրուֆ
Beirut

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հալէպ: Ունի պզտիկ քոյր մը անչայտ:
Father and mother perished in Aleppo. Has a little sister unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Պետրոս Թովմասեանի, Սելմա:
Provided by Mr. Bedros Tovmasian, Selma.

Ազատուած եւ վերապրողներուն հետ հասած է Տէօրթ Եղ:
Survived the Hadjin Massacre.



Անուն / Name

Առաքել Կիլեքձեան
Arakel Gulegjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

25 Հոկտեմբեր 1919
October 25, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Մարի
Mari

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Բողոքական
Evangelical

Ծննդավայր / Birthplace

Սիփան Տերէ
Sipan Déré

Աքսորավայր / Exiled to

Չէ գաղթած
Not exiled

Ծանօթ / Note

Հայրը զինուորութեան մէջ մեռած, մայրը թրքացած է Սիփան Տերէի մէջ:
Father perished in the Turkish army, mother has been Turkified in Sipan Déré.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Ուստրի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Worcester Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Գուրգէն Կիլլիձեան

Kourken Gullujian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919

November 24, 1919

Հայր / Father

Սարգիս

Sarkis

Մայր / Mother

Դշխուն

Tshkhoun

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս

Sis

Աքսորավայր / Exiled to

Տերա

Dera'a

Ծանօթ / Note

Հայրը հալէպ, իսկ մայրը Դամասկոս մեռած է:

Father perished in Aleppo. Mother perished in Damascus.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Վահան Կիլիճեան
Vahan Gulludjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

25 Հոկտեմբեր 1919
October 25, 1919

Հայր / Father

Գասպար
Kasbar

Մայր / Mother

Մարթա
Marta

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս
Sis

Աքորրավայր / Exiled to

Հալեպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հալեպ, մայրը Սիս է:
Father perished in Aleppo. Mother lives in Sis.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Վունսաքէթի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Woonsocket Chapter.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Մանուկ Կիրեղեան
Manoug Gureghian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Պետրոս
Bedros

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

16

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանոթ / Note

Հայրը մեռած է Հոմս, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձըն:
Father perished in Homs. Mother has remarried in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յարութիւն Կոստանեան

Haroutioun Gosdanian

Ռիբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Օգոստոս 1919

August 15, 1919

Հայր / Father

Սիմոն

Simon

Մայր / Mother

Խատուն

Khatoun

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ

Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Տերա

Dera'a

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Տերա:

Father and mother perished in Dera'a.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Տիար Սարգիս Պալախեանի, Փարլիը:

Provided by Mr. Sarkis Balakhian, Parlier.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Կիրեղ Հանէսեան

Guregh Hanesian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Նոյեմբեր 1919

November 10, 1919

Հայր / Father

Մանուկ

Manoug

Մայր / Mother

Կիլլի

Gullu

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Չէ գաղթած

Not exiled

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հաձրն, ուր կը գտնուի մայրը անկարող:

Father perished in Hadjin. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ա. Գէորգեանի, Պոստոն:

Provided by Mr. A. Kevorkian, Boston.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սեդրակ Հանէսեան

Setrag Hanessian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Նոյեմբեր 1919

November 11, 1919

Հայր / Father

Վարդավառ

Vartavar

Մայր / Mother

Խաթուն

Khatoun

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս

Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հոմս, մայրը՝ Սիս: Ունի կոյր հօրեղբայր մը Հաճնոյ մէջ:

Father perished in Homs. Mother perished in Sis. His paternal uncle is blind and lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Անահիտ Յովսէփեանի, Բիտլի:

Provided by Mrs. Anahid Hovsepian, Ridley.



1919 - 1920

Անուն / Name

Անդրանիկ Տեղատ
Antranig Helghad

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Յունուար 1919
January 20, 1919

Հայր / Father

Տեղատ
Helghad

Մայր / Mother

Ազնի
Azniv

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Խնուս
Khenus

Աքսորավայր / Exiled to

Պէյրուֆ
Beirut

Ծանօթ / Note

Հայրը զինուորության մեջ, մայրը Խնուս մեռած է:
Father perished in the army. Mother died in Khenus.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Կարապետ Ղամպուրեան
Garabed Ghamburian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանոթ / Note

Հայրը մեռած է Ատանա, մայրը Հաձրն է:
Father perished in Adana. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Մարիամ Սրապեանի, Րիտլի:
Provided by Mrs. Mariam Srabian, Ridley.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Պողոս Ղեւոնդեան
Boghos Ghevontian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Հաճիպապ
Hadjibab

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

14

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պաղտատ
Baghdad

Ծանօթ / Note

Հայրը Քերքուք մեռած է, մայրը՝ անկարող, Հաճրն է:
Father perished in Kirkuk. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Ռոզա Մեսձեանի, Շիքակօ:
Provided by Mrs. Rosa Mesdjian, Chicago.



1919 - 1920

Անուն / Name

Վարդան Ճարատանեան

Vartan Djaradanian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Նոյեմբեր 1919

November 10, 1919

Հայր / Father

Աստուր

Asdour

Մայր / Mother

Եղիսաբէթ

Yeghisapet

Տարիք / Age

8

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա

Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հաձըն, մայրը Հաձըն է, անկարող:

Father perished in Hadjin. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկնայք Լ. Ամիրեանի եւ Մ. Կիւրձեանի, Քինկզպուրկ:

Provided by Mrs. L. Amirian and M. Gurdjian, Kingsburg.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Արմէնուհի Ծիկերձեան
Armenuhi Djigerdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919
October 15, 1919

Հայր / Father

Հաձի
Haji

Մայր / Mother

Շիֆոր
Shifor

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը Համա մեռած է, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձնոյ մէջ: Ունի քոյր մը որբանոցը:
Father perished in Hama. Mother has remarried in Hadjin. Her sister lives in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Քոնրըզվիլի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Connelsville Chapter.



Անուն / Name

Խատուն Ծիկերձեան
Khatoun Djigerdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919
October 15, 1919

Հայր / Father

Հաձի
Haji

Մայր / Mother

Շիֆոր
Shifor

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը Համա մեռած է, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձնոյ մէջ: Ունի քույր մը որբանոցին մէջ:
Father perished in Hama. Mother has remarried in Hadjin. Her sister lives in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յակոբ Պեզազեանի, Շիքակօ:
Provided by Mr. Hagop Bezazian, Chicago.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յովհաննէս Ժիկերձեան

Hovhaness Djigerdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

12 Դեկտեմբեր 1919

Decemeber 12, 1919

Հայր / Father

Ստեփան

Sarkis

Մայր / Mother

Գայիանէ

Kayané

Տարիք / Age

14

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Անեզէ

Anezé

Ծանօթ / Note

Հայրը Հալէպ, մայրը Անեզէ մեռած է: Ունի հօրեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:

Father perished in Aleppo. Mother perished in Anezé. His paternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:

Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Մանուկ Ճունտուրեան
Manoug Djoundourian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919

November 17, 1919

Հայր / Father

Խաչեր
Khacher

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

13

Դավանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանոթ / Note

Հայրը Բաքա մեռած է, մայրը՝ Հալեպ: Ունի մորեղբայր մը (ստտիկան) Հաձնոյ մէջ:
Father perished in Raqqa. Mother perished in Aleppo. His maternal uncle (policeman) lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



1919 - 1920

Անուն / Name

Միսակ Մալեան

Misak Malian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919

December 11, 1919

Հայր / Father

Սիմոն

Simon

Մայր / Mother

Սրբուհի

Srpouhi

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը Տէր Զօր մեռած է, մայրը՝ անկար, Հաճրն է:

Father perished in Der Zor. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սիրուհի Մավուլեան
Sirouhi Mavoulian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

8 Դեկտեմբեր 1919
December 8, 1919

Հայր / Father

Յակոբ
Hagop

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մեսրին
Mesrin

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են: Ունի հորեղբայր մը Սիս եւ մորաքույր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother have perished. Her paternal uncle lives in Sis and her maternal aunt lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Աննա Յովհաննէսեանի, Եղեմ:
Provided by Mrs. Anna Hovhannessian, Yetem.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սահակ Մեծերեցեան

Sahag Medzeretsian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919

November 3, 1919

Հայր / Father

Մարտիրոս

Mardiros

Մայր / Mother

Եղիսաբէթ

Yeghisapet

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաւրան: Ունի քույր մը Հաճրնոյ մէջ:

Father and mother perished in Hauran. His sister lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Դանիել Մեսձեան

Taniel Mesdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919

January 5, 1919

Հայր / Father

Մարտիրոս

Mardiros

Մայր / Mother

Հրիսիմէ

Hripsimé

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Աքշեիր

Akshehir

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Դամասկոս:

Father and mother perished in Damascus.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:

Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Ազատուհի Մերտինլեան
Azadouhi Merdinlian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

1 Սեպտեմբեր 1919
September 1, 1919

Հայր / Father

Արմենակ
Armenag

Մայր / Mother

Զարուհի
Zarouhi

Տարիք / Age

6

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կեսարիա
Cesaria

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը Ամերիկա է, մայրը մեռած է Հաւրան: Ունի քոյր մը որբանոցին մէջ:
Father is in the USA, mother perished in Hauran. Her sister lives in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Ստեփան Մերտինլեան

Stepan Merdinlian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919

September 15, 1919

Հայր / Father

Արմենակ

Stepan

Մայր / Mother

Զարուհի

Zarouhi

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կեսարիա

Cesaria

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը Ամերիկա է, մայրը մեռած է: Ունի երկու քույր որբանոցին մէջ:

Father is in the USA, mother has perished. Has two sisters in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:

Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



1919 - 1920

Անուն / Name

Փերուզ Մերտինլեան
Pérouz Merdinlian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Օգոստոս 1919
August 5, 1919

Հայր / Father

Արմենակ
Armenag

Մայր / Mother

Զարուհի
Zarouhi

Տարիք / Age

5

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կեսարիա
Cesaria

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը Ամերիկա է, մայրը մեռած է Հաւրան: Ունի քոյր մը որբանոցին մէջ:
Father is in the USA, mother perished in Hauran. Her sister lives in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:
Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Վարդավառ Միլիտոնեան
Vartavar Milidonian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Կիրակոս
Giragos

Մայր / Mother

Ազնի
Azniv

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Դամասկոս: Ունի տասնվեց տարեկան մորեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in Damascus. His sixteen-year-old maternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յակոբ Պեզազեանի, Շիքակօ:
Provided by Mr. Hagop Bezazian, Chicago.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Արաքսի Մինասեան
Araxi Minassian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919
October 10, 1919

Հայր / Father

Մկրտիչ
Mgerdich

Մայր / Mother

Եղիսաբէթ
Yeghisapet

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Բողոքական
Evangelical

Ծննդավայր / Birthplace

Կիսրին
Gurin

Աքսորավայր / Exiled to

Շէյխ Միսքին (Հաւրան)
Sheykh Miskin (Hauran)

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Շէյխ Միսքին: Ունի ամուսնացած քույր մը Ատանայի մէջ:
Father and mother perished in Sheykh Miskin. Has a married sister in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸ Միութեան Վունսաքէթի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Woonsocket Chapter.



Անուն / Name

Թորոս Մինասեան
Toros Minassian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

9 Հոկտեմբեր 1919
October 9, 1919

Հայր / Father

Մանուկ
Manoug

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

17

Դավանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կիրին
Gurin

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Տէյր Ապու Սէյիտ:
Father and mother perished in Deyr Abu Seyid.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Մարիամ Մինասեան
Mariam Minassian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919
October 10, 1919

Հայր / Father

Մինաս
Minas

Մայր / Mother

Նազը
Nazle

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Պապական
Catholic

Ծննդավայր / Birthplace

Լափաշ
Lapash

Աքսորավայր / Exiled to

Տերա
Dera'a

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաւրան: Ունի հօրեղբայր մը անյայտ:
Father and mother perished in Hauran. Her paternal uncle is unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սիրանուշ Սինասեան
Siranoush Minassian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Յունուար 1919
January 10, 1919

Հայր / Father

Գէորգ
Kevork

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Փարաման (Գոնիա)
Karaman (Konia)

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը իզրա, մայրը Հարս (?) մեռած են: Ունի անյայտ եղբայր մը:
Father perished in Izra'a. Mother perished in Hars [?]. Her brother is unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:
Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



Անուն / Name

Կարապետ Միքայելյան

Garabed Mikayelian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Նոյեմբեր 1919

November 10, 1919

Հայր / Father

Աստուր

Asdour

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

16

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ

Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հալէպ, մայրը Կարս Պազար է:

Father perished in Aleppo. Mother lives in Gars Bazar.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յակոբ Մխձեան
Hagop Mekhdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919
October 10, 1919

Հայր / Father

Թորոս
Toros

Մայր / Mother

Աննիցա
Annitsa

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կեսարիա
Cesaria

Աքսորավայր / Exiled to

Ազիզիէ
Aziziyé

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը անյայտ են:

Father and mother are unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ա. Գէորգեանի, Պոստոն:
Provided by Mr. A. Kevorkian, Boston.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Վերժին Մխձեան
Verjin Mekhdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Յակոբ
Hagop

Մայր / Mother

Ովսաննա
Ovsanna

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պաղտատ
Baghdad

Ծանօթ / Note

Հայրը Տիփսի, մայրը Ատանա մեռած է: Ունի հօրեղբայր մը Ատանայի մէջ:
Father perished in Dipsi, mother perished in Adana. Her paternal uncle lives in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Պետրոս Պորանեանի, Ֆաուլըր:
Provided by Mr. Bedros Boranian, Fowler.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Աւետիս Մշեան
Avedis Meshian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

30 Հոկտեմբեր 1919
October 30, 1919

Հայր / Father

Հաձի
Haji

Մայր / Mother

Կիլլի
Gullu

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պիրեձիկ
Biredjig

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած է Ատանայի ջարդին, մայրը մեռած է: Ունի մօրաքոյր մը Հաձնոյ մէջ անկարող:
Father was killed in the Adana Massacres, mother has perished. His disabled maternal aunt lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Տիբորյոթի Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութեան:
Provided by the Detroit Women's Orphanage Society.



Անուն / Name

Մանուկ Մշեան
Manoug Meshian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

28 Հոկտեմբեր 1919
October 28, 1919

Հայր / Father

Աւետիք
Avedik

Մայր / Mother

Արուսեակ
Arousiag

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պիրեձիկ
Biredjig

Ծանոթ / Note

Հայրը սպանուած է Ատանայի ջարդին, մայրը մեռած Հալէպ: Ունի մեծ մայր մը, անկարող՝
Հաճնոյ մէջ:

Father was killed in the Adana Massacres, mother perished in Aleppo. His disabled grandmother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Նազարէթ Մշեան
Nazareth Meshian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

30 Հոկտեմբեր 1919
October 30, 1919

Հայր / Father

Մինաս
Minas

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած է Ժիհան, մայրը Հաճրն է:
Father was killed in Djihan, mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Փիլիպոս Մշեան
Pilibbos Meshian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919
November 3, 1919

Հայր / Father

Ստեփան
Stepan

Մայր / Mother

Աննա
Anna

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մեսքենէ
Meskéné

Ծանօթ / Note

Հայրը զինուորական մէջ անյայտացած, մայրը առեւագուած է: Ունի հորաքոյր մը Հաճնոյ մէջ:
Father disappeared in the army, mother was kidnapped. His paternal aunt lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տեարք Միսաք Մսերլեան եւ Որդւոց, Պրիւքսէ:
Provided by Mr. Misak Meserlian and Sons, Brussels.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Երուանդ Մուրաֆեան

Yervant Moutafian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919

November 24, 1919

Հայր / Father

Մինաս

Minas

Մայր / Mother

Խաթուն

Khatoun

Տարիք / Age

9

Դավանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս

Homs

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Համա:

Father and mother perished in Hama.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



ՀԲԸ Միություն
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յովսէփ Մուրաֆեան
Hovsep Moutafian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919
November 3, 1919

Հայր / Father

Սիմոն
Simon

Մայր / Mother

Աննա
Anna

Տարիք / Age

10

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ուրֆա
Urfa

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Մումբայում: Ունի հօրեղբայր մը Հաձըն:
Father and mother perished in Mumbudj. His paternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փարվիլրի Երիտ. Զանից Ընկերութեան:
Provided by the Christian Endeavor Youth Association.



Անուն / Name

Մկրտիչ Մուձուքեան
Mgerditch Moudjoukian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Մանուկ
Manoug

Մայր / Mother

Սրբուհի
Srpouhi

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Վերանշեիր
Veranshehir

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արսորավայրը: Ունի մօրեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in exile. His Maternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յակօր Պեգազեանի, Շիքակօ:
Provided by Mr. Hagop Bezazian, Chicago.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Միսակ Նալպանտեան
Misak Nalbandian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

8 Նոյեմբեր 1919
November 8, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Սարա
Sara

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պապ
Bab

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Պապ, մայրը Հաձրն է, անկարող:
Father perished in Bab. Mother is disabled in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



Անուն / Name

Զարուհի Ուզունեան
Zarouhi Ouzounian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Անձ.

N.A.

Հայր / Father

Յակոբ
Hagop

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Անձ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Անձ.

N.A.

Ծանոթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Ռահել Ուզունեան
Rahel Ouzounian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Աւագ
Avak

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արտրավայրը: Ունի ամուսնացած մորաքույր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in exile. Her maternal aunt is married in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յարութիւն Սրիմեանի, Սելմա:
Provided by Mr. Haroutioun Srimian, Selma.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Մելքոն Ուստապօղոսեան

Melkon Ousdaboghosian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

6 Յունուար 1919

January 6, 1919

Հայր / Father

Պօղոս

Boghos

Մայր / Mother

Կիլենիա

Gulenia

Տարիք / Age

10

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Տարսոն

Tarsus

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Մ. Երամեանի, Քինկզպուրկ:

Provided by Mrs. M. Yeramian, Kingsburg.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սաթենիկ Չաղրճեան
Saténig Chalghedjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Ապրիլ 1919

April 5, 1919

Հայր / Father

Յակոբ

Hagop

Մայր / Mother

Շողակաթ

Shoghagat

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կարին

Garin

Աքսորավայր / Exiled to

Մերտին

Merdin

Ծանոթ / Note

Հայրը թրքական զինուոր` անյայտ, մայրը` առեւանգուած:

Father is a Turkish soldier unaccounted for, mother was kidnapped.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Թորոս Խնկեանի, Փարլիր:

Provided by Mr. Toros Khengian, Parlier.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յարութին Չնկտուրեան

Harutian Chengdourian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Հոկտեմբեր 1919

October 20, 1919

Հայր / Father

Հաձի

Hadji

Մայր / Mother

Աղուոր

Aghvor

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ազիզիէ

Aziziyé

Աքսորավայր / Exiled to

Կիւմիշ Բէօյ

Gumush Koy

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը անյայտ են:

Father and mother are unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Ֆիլատելֆիոյ Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութեան:

Provided by the AGBU Philadelphia Women's OrphanCare Society.



Անուն / Name

Վարդուհի Չնկտուրեան
Vartouhi Chengdourian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Հոկտեմբեր 1919
October 15, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Աղուոր
Aghvor

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ազիզիէ
Aziziyé

Աքսորավայր / Exiled to

Կիւմիշ Բէօյ
Gumush Koy

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արսորավայրը: Ունի մօրաքույր մը Հաճնոյ մէջ:
Father and mother perished in exile. Her maternal aunt lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ա. Գէորգեանի, Պոստոն:
Provided by Mr. A. Kevorkian, Boston.



Անուն / Name

Կարապետ Չոխախլեան
Garabed Chokhakhlian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

14 Նոյեմբեր 1919
November 14, 1919

Հայր / Father

Կիրեղ
Guregh

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

13

Դավանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ
Mosul

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Մուսուլ:
Father and mother perished in Mosul.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յակոբ Թաշճեանի, Սենկըր:
Provided by Mr. Hagop Tashjian, Senger.

Ազատուած եւ վերապրողներու հետ հասած է Տէօրթ Եոլ եւ ընդունուած «Քելէկեան» Որբանոցը:
Survived the Hadjin Massacre. Currently enrolled in the AGBU Kelegian orphanage in Dort Yol.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սարգիս Չոխախլեան
Sarkis Chokhakhlian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

28 Հոկտեմբեր 1919
October 28, 1919

Հայր / Father

Մինաս
Minas

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Պէյրուֆ
Beirut

Ծանոթ / Note

Հայրը Ատանայի ջարդին սպանուած, մայրը մեռած է:
Father has been killed in the Adana Massacres, mother has perished.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Մուրատ Մուրատեանի, Պրուքլին:
Provided by Mr. Mourad Mouradian, Brooklyn.

Ազատուած եւ վերապրողներուն հետ հասած է Տէօրֆ Եղ:
Survived the Hadjin Massacre.



Անուն / Name

Հռիփսիմէ Չպուքարեան

Hripsimé Chboukdarian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919

October 10, 1919

Հայր / Father

Ղազար

Ghazar

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

6

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս

Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հոմս: Ունի եղբայր մը եւ մօրեղբայր մը:

Father and mother perished in Homs. Has a brother and a maternal uncle.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Նշան Թուրշեանի, Քինկզպուրկ:

Provided by Mr. Neshan Tourshian, Kingsburg



Անուն / Name

**Մինաս Չոպանեան
Minas Chobanian**

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

**11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919**

Հայր / Father

**Հաձի
Hadji**

Մայր / Mother

**Արուսեակ
Arousiag**

Տարիք / Age

9

Դաանանք / Confession

**Լուսաորչական
Apostolic**

Ծննդավայր / Birthplace

**Սիս
Sis**

Աքսորավայր / Exiled to

**Չէ գաղթած
Not exiled**

Ծանօթ / Note

**Հայրը եւ մայրը մեռած են: Ունի հօրեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother have perished. His paternal uncle lives in Hadjin.**

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

**Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Սմբատ Բարեջանեանի, Րիտլի:
Provided by Mr. Sempad Parechanian, Ridley.**

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յարութիւն Չօպանեան

Haroutioun Chobanian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919

December 11, 1919

Հայր / Father

Հաճի

Hadji

Մայր / Mother

Սրբուհի

Srpouhi

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս

Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են քսորավայրը: Ունի անկար մեծմայր մը Հաճրն:

Father and mother perished in exile. His disabled grandmother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Ֆիլատելֆիոյ Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութեան:

Provided by the AGBU Philadelphia Women's OrphanCare Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Ովսաննա Պաթմանեան

Ovsanna Batmanian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919

November 17, 1919

Հայր / Father

Կարապետ

Garabed

Մայր / Mother

Կիլիզար

Gulizar

Տարիք / Age

13

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ազիզիէ

Aziziyé

Աքսորավայր / Exiled to

Րաս Էլ Այն

Ras El Ayn

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են:

Father and mother have perished.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Քինկզպուրկի Որբախնամ Տիկնանց Ընկերութեան:

Provided by the Kingsburg Women's Orphancare Society.

ՀԲԸ Միութեան
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Վարդան Պարմանեան
Vartan Batmanian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

3 Նոյեմբեր 1919

November 3, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Կիլիզար
Guluzar

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ազիզիէ
Aziziyé

Աքսորավայր / Exiled to

Գայնար
Qaynar

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Գայնար: Ունի քույր մը որբանոցը:
Father and mother perished in Qaynar. His sister lives in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Եղիա Էքիզեանի, Փարիզը:
Provided by Mr. Yeghia Ekizian, Parlier.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Նուրիցա Պահատրեան
Nouirtsa Bahaderian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Դեկտեմբեր 1919

December 10, 1919

Հայր / Father

Համբարձում
Hampartsoum

Մայր / Mother

Խոնարի
Khonar

Տարիք / Age

13

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արքայազատուցումի միջոցով: Ունի ամուսնացած եղբայր մը:
Father and mother perished in exile. Has a married brother.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Ուստրի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Worcester Armenian Women's Patriotic Society.

ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Արշամ Պաղուկեան
Arsham Baghugian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

28 Հոկտեմբեր 1919
October 28, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հալէպ: Ունի ամուսնացած քույր մը Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in Aleppo. Has a married sister in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Հնազանդ Պաղտատեան
Hnazant Baghdadian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Թորոս
Toros

Մայր / Mother

Անուշ
Anoush

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կիրին
Gurin

Աքսորավայր / Exiled to

Ճեզզին
Jezzin

Ծանոթ / Note

Հայրը Կիրին, մայրը Ճեզզին մեռած են: Ունի երեք եղբայր անյայտ:

Father perished in Gurin, and mother perished in Jezzin. Has three brothers unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Փանոս Պապիկեան
Panos Babigian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Դեկտեմբեր 1919
December 17, 1919

Հայր / Father

Արթին
Artin

Մայր / Mother

Կէօզէլ
Geozel

Տարիք / Age

8

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կարս Պազար
Gars Bazar

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Համա:
Father and mother perished in Hama.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յարութիւն Դաւիթեանի, Րիտլի:
Provided by Mr. Haroutioun Tavitian, Ridley.

ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Գրիգոր Պերպերեան
Krikor Berberian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Սիմոն
Simon

Մայր / Mother

Եղիսաբէթ
Yeghisapet

Տարիք / Age

10

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Տէր Զօր, մայրը՝ անկար, Հաճըն է: Ունի եղբայր մը որբանոցը:
Father perished in Der Zor. His disabled mother lives in Hadjin. Has a brother in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Սամուէլ Էժտերեանի, Փարլիըր:
Provided by Mr. Samuel Ejderian, Parlier.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Տիրան Պերպերեան
Diran Berberian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
Decemeber 11, 1919

Հայր / Father

Սիմոն
Simon

Մայր / Mother

Եղիսաբեթ
Yeghisapet

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Տէր Զօր, մայրը՝ անկար, Հաձրն է: Ունի եղբայր մը որբանոցը:
Father perished in Der Zor. His disabled mother lives in Hadjin. Has a brother in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տէր եւ տիկին Մանուկ Ալթունձեանի, Շիքակօ:
Provided by Mr. & Mrs. Manoug Altoundjian, Chicago.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

ԱՆՆԻԳԱ ՊԻԼՈՐԵԱՆ
Anitsa Billorian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Հոկտեմբեր 1918
October 5, 1918

Հայր / Father

Հաձի
Hadji

Մայր / Mother

Սաթենիկ
Satenig

Տարիք / Age

8

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Աքշեիր
Akshehir

Աքսորավայր / Exiled to

Աքրա
Aqra

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Աքրա: Ունի եղբայրներ որբանոցին մէջ:
Father and mother perished in Aqra. Her brothers live in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:
Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Կիլպենկ Պիլլորեան
Gulbeng Billorian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Հաձի
Hadji

Մայր / Mother

Սաթենիկ
Satenig

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Աքշեիր
Akshehir

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Ագրա: Ունի երկու եղբայր որբանոցին մէջ:
Father and mother perished in Agra. His two brothers live in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յարութին Դիլլորեան
Haroutioun Billorian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Հաձի
Haji

Մայր / Mother

Սաթենիկ
Satenig

Տարիք / Age

10

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Աքշեիր
Akshehir

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Աքրա: Ունի եղբայր մը եւ քույր մը որբանոցը:
Father and mother have perished in Agra. Has a brother and a sister in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յարութին Սրիմեանի, Սելմա:
Provided by Mr. Haroutioun Srimian, Selma.



1919 - 1920

Անուն / Name

Գրիգոր Պիքիրեան
Krikor Bikirian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

9

Դավանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանոթ / Note

Հայրը մեռած է Հոմս, մայրը Հաճրն է:
Father perished in Homs, mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Սկրտիչ Տէր Աթանասեանի, Մարսէլ:
Provided by Mr. Mgerdich Der Atanasian, Marseille.



1919 - 1920

Անուն / Name

Մինաս Պոյաձեան
Minas Boyadjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Եփրեմ
Yeprem

Մայր / Mother

Երանիկ
Yeranig

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Չէ գաղթած
Not exiled

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած է Ատանայի ջարդին, մայրը՝ անկարող, Հաձրն է:
Father killed in the Adana Massacres. His disabled mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Լուսնթագ Պչաքձեան
Lousentak Bchakjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919
September 15, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս
Hovhannes

Մայր / Mother

Մաննուշ
Mannoush

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Կաթոլիկ
Catholic

Ծննդավայր / Birthplace

Այնթապ
Aintab

Աքսորավայր / Exiled to

Խրպէթ Դեզալի (Հաւրան)
Kherbet Ghezali (Hauran)

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը անյայտացած են տարագրութեան մէջ:
Father and mother have disappeared in exile.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Թագուհի Պողոսեան

Takouhy Boghossian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Յունիս 1919

June 15, 1919

Հայր / Father

Աւետիս

Avedis

Մայր / Mother

Դշխուն

Tshkhoun

Տարիք / Age

15

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Իսկենտէրուն

Alexandretta

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

**Հայրը Միսմիյէ, մայրը Հաւրան մեռած: Ունի հօրեղբօրորդիներ Իսկենտէրունի մէջ:
Father perished in Mismiyé, mother perished in Hauran. Her paternal cousins live in Alexandretta.**

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

**Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.**



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Անդրանիկ Սաչեան
Antranig Sachian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Արթին
Artine

Մայր / Mother

Այկիլ
Aygul

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Բաքբա, մայրը Հաձրն է:
Father died in Raqqa. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Գարեգին Սաչեան
Karekin Sachian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Յարութին
Haroutioun

Մայր / Mother

Հրիսիմէ
Hripsimé

Տարիք / Age

15

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Նիսիպին
Nusaybin

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը սպանուած են Նիսիպին: Ունի ամուսնացած քոյր մը Հաձրն:
Father and mother perished in Nusaybin. Has a married sister in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Մինաս Սաչեան
Minas Sachian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Թորոս
Toros

Մայր / Mother

Տիրուհի
Dirouhi

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Րաս Ըլ Այն
Ras El Ayn

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Րաս Ըլ Այն: Ունի եղբայր մը Հաձրն:
Father and mother perished in Ras El Ayn. Has a brother in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄԻուրթեան Վունսաքէթի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Woonsocket Chapter.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Վարդավառ Սաչեան
Vartavar Sachian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919
November 24, 1919

Հայր / Father

Մելիտոն
Melidon

Մայր / Mother

Ագապի
Akabi

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Թաֆիլէ
Tafilé

Ծանօթ / Note

Հայրը Թաֆիլէ, մայրը Հաձրն մեռած են: Ունի հորեղբայր մը Հաձնոյ մէջ:
Father perished in Tafilé. Mother died in Hadjin. His paternal uncle lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յարութիւն Սրիմեանի, Սելմա:
Provided by Mr. Haroutioun Srimian, Selma.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Միսաք Սարրկիլեան

Misak Saregulian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Հոկտեմբեր 1919

October 5, 1919

Հայր / Father

Սարգիս

Sarkis

Մայր / Mother

Իսկուհի

Isguhi

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս

Sis

Աքսորավայր / Exiled to

Մուսուլ

Mosul

Ծանոթ / Note

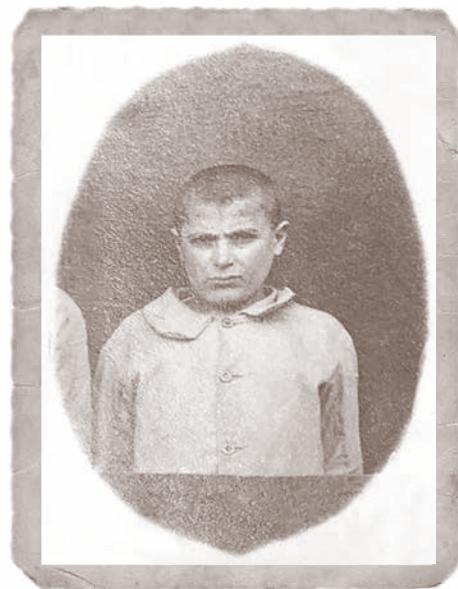
Հայրը եւ մայրը մեռած են Մուսուլ: Ունի եղբայր մը Սիսի մէջ:

Father and mother perished in Mosul. Has a brother in Sis.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:

Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Աւետիք Սրղընեան

Avedik Seghvenian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

12 Դեկտեմբեր 1919

December 12, 1919

Հայր / Father

Սերովբէ

Serovpé

Մայր / Mother

Արծաթ

Ardzat

Տարիք / Age

17

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաւրան: Ունի եղբայր մը Հաձնոյ մէջ:

Father and mother perished in Hauran. Has a brother in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



1919 - 1920

Անուն / Name

Միսաք Վայձեան

Misak Vayjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

12 Դեկտեմբեր 1919

December 12, 1919

Հայր / Father

Մինաս

Minas

Մայր / Mother

Հնազանդ

Hnazant

Տարիք / Age

17

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Համա

Hama

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Համա: Ունի քույր մը Ամերիկեան Որբանոցը:

Father and mother perished in Hama. Has a sister in the American Orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Ազատուած եւ վերապրողներուն հետ հասած է Տէօրթ Եղ:

Survived the Hadjin Massacre.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Արուսեակ Տաղէտեան
Arousiak Dakessian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Դեկտեմբեր 1919

December 17, 1919

Հայր / Father

Սարգիս
Sarkis

Մայր / Mother

Սարա
Sara

Տարիք / Age

14

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ազիզիէ
Aziziyé

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են քսորավայրը:

Father and mother perished in exile.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:

Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Գրիգոր Տագէսեան
Krikor Dakessian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Դեկտեմբեր 1919
December 10, 1919

Հայր / Father

Համբարձում
Hampartsoum

Մայր / Mother

Ովսաննա
Ovsanna

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Թաֆիլէ
Tafilé

Ծանօթ / Note

Հայրը մեռած է Հաձրն, ուր կը գտնուի մայրը:
Father perished in Hadjin. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Կիլիզար Տաղտաղանեան
Gulizar Daghdaghanian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Գէորգ
Kevork

Մայր / Mother

Խատուն
Khatoun

Տարիք / Age

11

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Գայնար
Kaynar

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արսորավայրը՝ Գայնար:
Father and mother perished during exile, in Kaynar.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ալեքսան Գրիգորեանի, Փարլիըր:
Provided by Mr. Alexan Krikortian, Parlier.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Քիզանդ Տեմիրձեան

Puzant Demirjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919

January 5, 1919

Հայր / Father

Մարգար

Markar

Մայր / Mother

Հրիսիմէ

Hripsimé

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Չանաք Քալէ

Chanak Kalé

Աքսորավայր / Exiled to

Զապտանի

Zabdani

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Զապտանի:

Father and mother perished in Zabdani.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Ասլան Սրիմեանի, Սելմա:

Provided by Mr. Aslan Srimian, Selma.



Անուն / Name

Թագուհի Տեմիրձեան
Takouhi Demirdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1918
January 5, 1918

Հայր / Father

Դանիել
Taniel

Մայր / Mother

Սուլթան
Soultan

Տարիք / Age

7

Դասանանք / Confession

Անձ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս
Sis

Աքսորավայր / Exiled to

Ճուֆեն [Ամման]
Joufén [Amman]

Ծանոթ / Note

Հայրը անյայտացած թրքական զինուորության մեջ, մայրը մեռած է Ճուֆեն, արքորավայրը:
Father disappeared while serving in the Turkish army. Mother died during exile in Joufén.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Վահան Փ. Եագուպեանի, Ֆիլատելֆիա:
Provided by Mr. Vahan Yacoubian, Philadelphia.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Գասպար Տէյիրմենձեան

Kasbar Deyirmendjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

28 Հոկտեմբեր 1919

October 28, 1919

Հայր / Father

Համբարձում

Hampartsoum

Մայր / Mother

Բրաբիոն

Prapion

Տարիք / Age

16

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաս Էլ Այն

Ras El Ayn

Ծանօթ / Note

Հայրը Բաս Էլ Այն, մայրը Ատանա մեռած է: Ունի քոյր մը անկարող, Ատանայի մէջ:

Father perished in Ras El Ayn. Mother died in Adana. Has a disabled sister living in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



Անուն / Name

Պողոս Տէր Մելքոնեան

Boghos Der Melkonian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919

November 17, 1919

Հայր / Father

Մելքոն

Melkon

Մայր / Mother

Շուշան

Shoushan

Տարիք / Age

16

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Տէր Զօր

Der Zor

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը սպանուած են Տէր Զօր: Ունի մեծ եղբայր մը Հաճնոյ մէջ:

Father and mother were killed in Der Zor. Has an elder brother living in Hadjin

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Անդրանիկ Տէր Յովհաննէսեան
Antranig Der Hovhannessian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Նոյեմբեր 1919
November 5, 1919

Հայր / Father

Խաչեր
Khacher

Մայր / Mother

Զարդար
Zartar

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Տէր Զօր
Der Zor

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հալէպ:
Father and mother perished in Aleppo.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Արամ Տէր Պարսումեան
Aram Der Barsoumian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Կիրակոս
Giragos

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Չէ գաղթած
Not exiled

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաճրն: Ունի հորեղբայր մը Ատանայի մէջ:
Father and mother perished in Hadjin. Has a paternal uncle living in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



Անուն / Name

Եղիա Տէօվլէթեան
Yeghia Deuvletian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

4 Հոկտեմբեր 1919
October 4, 1919

Հայր / Father

Կարապետ
Garabed

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Փարաքէօյ
Karakoey

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաւրան: Ունի հօրեղբայր մը, անկարող, Հաձնոյ մէջ:
Father and mother perished in Hauran. Has a disabled paternal uncle living in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Ազատուած է վերապրողներուն հետ հասած է Տէօրթ Եղ:
Survived the Hadjin Massacre.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Արփինէ Տիգրանեան
Arpiné Dikranian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919

November 17, 1919

Հայր / Father

Տիգրան
Dikran

Մայր / Mother

Խատուն
Khatoun

Տարիք / Age

6

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս
Sis

Աքսորավայր / Exiled to

Հալէպ
Aleppo

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են քսորավայրը:
Father and mother perished in exile.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պատ. Յ. Միքայէլեանի, Եղեմ:
Provided by Rev. H. Mikayelian, Yetem.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սիրական Տիգրանեան
Siragan Dikranian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Տիգրան
Dikran

Մայր / Mother

Խատուն
Khatoun

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Սիս
Sis

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը Բաքա մեռած են:
Father and mother perished in Raqqa.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Մարգար Թորումեանի, Քինկպուրկ:
Provided by Mr. Markar Toroumian, Kingsburg.



1919 - 1920

Անուն / Name

Էօժենի Տիմիրայաքեան

Eugeni Dimirayakian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919

January 5, 1919

Հայր / Father

Սեդրակ

Setrag

Մայր / Mother

Ֆիլոր

Filor

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կեսարիա

Cesaria

Աքսորավայր / Exiled to

Շէյխ Սայիտ (Հաւրան)

Sheykh Sai'd (Hauran)

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Շէյխ Սայիտ.

Father and mother perished in Sheykh Sai'd.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիկին Արուսեակ Տարաքի, Քինկզպուրկ:

Provided by Mrs. Arousiag Darak, Kingsburg.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Հայկանուշ Տիրանեան
Hayganoush Diranian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919
September 15, 1919

Հայր / Father

ԱՆՃ.

N.A.

Մայր / Mother

ԱՆՃ.

N.A.

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ
Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են քսորավայրը:
Father and mother perished in exile.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



Անուն / Name

Յարութիւն Տումանեան
Haroutioun Doumanian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Հայր / Father

Փանոս

Panos

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Աճձ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Աճձ.

N.A.

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Համբարձում Տրդատեան
Hampartsoum Drtadian

Ռդբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Հայր / Father

Վարդավառ
Vartavar

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Անձ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Անձ.
N.A.

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Կարապետ Քելեշ-Թորոսեան
Garabed Kelesh-Torossian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

28 Հոկտեմբեր 1919
October 28, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Թագուհի
Takouhi

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանոթ / Note

Հայրը Ատանայի ջարդին սպանուած, մայրը առեւանգուած է: Ունի եղբայր մը որբանոցը:
Father was killed in the Adana Massacres, mother was kidnapped. Has a brother living in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄԻուրթեան Տիբրույթի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Detroit Chapter.



Անուն / Name

Յակոբ Քելեշ-Թորոսեան

Hagop Kelesh-Torossian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

28 Հոկտեմբեր 1919

October 28, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր

Krikor

Մայր / Mother

Թագուհի

Takouhi

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա

Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը Ատանայի ջարդին սպանուած, մայրը առեւանգուած է: Ունի եղբայր մը որբանոցը:

Father was killed in the Adana Massacres, mother was kidnapped. Has a brother living in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Նուպար Քեշիշեան
Noubar Keshishian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Հոկտեմբեր 1919
October 20, 1919

Հայր / Father

Սիմոն
Simon

Մայր / Mother

Ալթուն
Altoun

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ֆեթ
Vahga

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Բաքա: Ունի եղբայր մը որբանոցը:
Father and mother perished in Raqqa. Has a brother living in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:
Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սամուէլ Քեշիշեան
Samuel Keshishian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Հոկտեմբեր 1919
October 17, 1919

Հայր / Father

Սիմոն
Simon

Մայր / Mother

Խատուն
Khatoun

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ֆեթ
Vahga

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Բաքա: Ունի հօրեղբայր մը Ֆեթի մէջ:
Father and mother perished in Raqqa. Has a paternal uncle living in Vahga.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:
Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Գրիգոր Քեսալձեան
Krikor Kesaldjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

24 Նոյեմբեր 1919

November 24, 1919

Հայր / Father

Մարտիրոս
Mardiros

Մայր / Mother

Հռիփսիմէ
Hripsimé

Տարիք / Age

16

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Տէր Զոր
Der Zor

Ծանօթ / Note

**Հայրը սպանուած է Ատանայի ջարդին, մայրը կրկին ամուսնացած է Հաձըն:
Father was killed in the Adana Massacres. Mother has remarried and lives in Hadjin.**

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Գրիգոր Քեսաէնեան
Krikor Kesdenian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Դեկտեմբեր 1919
December 11, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս
Hovhannes

Մայր / Mother

Սարա
Sara

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Լուսաորդական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ատանա
Adana

Աքսորավայր / Exiled to

Անձ.
N.A.

Ծանօթ / Note

Հայրը սպանուած է Ատանայի ջարդին, մայրը Հաձրն է:
Father killed in the Adana Massacres. Mother lives in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Տիբրոյթի Մասնաժողովին:
Provided by the AGBU Detroit Chapter.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Հայրապետ Քէսեան
Hayrabed Kesian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

12 Դեկտեմբեր 1919
December 12, 1919

Հայր / Father

Մանուկ
Manoug

Մայր / Mother

Տիրուհի
Dirouhi

Տարիք / Age

14

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Րաս Էլ Այն
Ras El Ayn

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Րաս Էլ Այն: Ունի հորեղբայր մը Հաձրնոյ մէջ:
Father and mother perished in Ras El Ayn. Has a paternal uncle living in Hadjin.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Նիւ Եորքի Որբախնամ Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին:
Provided by the New York Women's Orphancare Auxiliary.



Անուն / Name

Հմայեակ Քեւսեան
Hmayag Keuseian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Նոյեմբեր 1919
November 10, 1919

Հայր / Father

Դանիէլ
Taniel

Մայր / Mother

Սուլթան
Soultan

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

(Ջարա) Գարապողազ
Zara, Karaboghaz

Աքսորավայր / Exiled to

Չէ գաղթած
Not exiled

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Գահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:
Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սարգիս Քիթապճեան
Sarkis Kitabjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919
November 17, 1919

Հայր / Father

Մանուկ
Manoug

Մայր / Mother

Ֆիլոր
Filor

Տարիք / Age

12

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ֆեիէ
Vahga

Աքսորավայր / Exiled to

Բաքա
Raqqa

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հալէպ:
Father and mother perished in Aleppo.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Յակօբոս Ե. Արսլանեանի, Փարլիըր:
Provided by Mr. Hagopos Y. Arslanian, Parlier.

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Անդրանիկ Քիլահձեան
Antranig Kulahdjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919
October 10, 1919

Հայր / Father

Յարութիւն
Haroutioun

Մայր / Mother

Երանուհի
Yeranouhi

Տարիք / Age

13

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաճրն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Հոմս
Homs

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հոմս: Ունի հօրեղբայր մը Հաճնոյ մէջ:
Father and mother perished in Homs. Has a paternal uncle living in Hadjin

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է տիար Գէորգ Տէր Մաղաբեանի, Վունսաքէթ:
Provided by Mr. Kevork Der Maghakian, Woonsocket.



ՀԲԸ Միության
ՀԱՃՐՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Իսկենտեր Քիւփէլեան
Iskender Kupelian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Օգոստոս 1919

August 15, 1919

Հայր / Father

Պեպէք
Bebek

Մայր / Mother

Մարիամ
Mariam

Տարիք / Age

9

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Տէօրթ Եղ
Dort Yol

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Տերա:
Father and mother perished in Dera'a.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է ՀԲԸՄիութեան Ֆիլատելֆիոյ Տիկնանց Որբախնամ Ընկերութեան:
Provided by the AGBU Philadelphia Women's OrphanCare Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅՑ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Յակոբ Օտունձեան

Hagop Odoundjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

25 Օգոստոս 1919

August 25, 1919

Հայր / Father

Յարութիւն

Haroutioun

Մայր / Mother

Թուրֆանտա

Tourfanda

Տարիք / Age

12

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հրոմկլա

Hromgla

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաւրան:

Father and mother perished in Hauran.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Ազնի Օւակօղլեան
Azniv Ovagoghlian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919
January 5, 1919

Հայր / Father

Պետրոս
Bedros

Մայր / Mother

Եղիսաբէթ
Yeghisapet

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Տրապիզոն
Trabizon

Աքսորավայր / Exiled to

Ուրֆա
Urfa

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Շատաւ [?]: Ունի հօրեղբայրներ եւ մօրեղբայրներ անյայտ:
Father and mother perished in Shadav [?]. Her paternal and maternal uncles are unaccounted for.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Պոստոնի Հայուհեաց Ազգանուէր Ընկերութեան:
Provided by the Boston Armenian Women's Patriotic Society.



ՀԲԸ Միութեան
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Համբարձում Ֆարաձեան

Hampartsoum Faradjian

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Հոկտեմբեր 1919

October 20, 1919

Հայր / Father

Տիգրան

Dikran

Մայր / Mother

Մարգրիտ

Markrid

Տարիք / Age

12

Դավանանք / Confession

Լուսաորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Բաս Ըլ Այն

Ras El Ayn

Ծանոթ / Note

Հայրը Ատանա, մայրը Բաս Ըլ Այն մեռած են: Ունի հորեղբայր մը Ատանայի մէջ:

Father perished in Adana, mother perished in Ras El Ayn. Has a paternal uncle living in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

Իբր պաշտպանեալ յանձնուած է Փահիրէի Հայ Ոսկերիչ Արհեստաւորներուն:

Provided by the Cairo Armenian Goldsmiths.



1919 - 1920

Անուն / Name

Աբրահամ
Abraham

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

Հայր / Father

Դավիթ
Tavit

Մայր / Mother

Ալթուն
Altoun

Տարիք / Age

14

Դասանանք / Confession

ԱՆձ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն
Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

ԱՆձ.
N.A.

Ծանոթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Ազնի

Azniv

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Օգոստոս 1919

August 20, 1919

Հայր / Father

Մանուկ

Manoug

Մայր / Mother

Հրիսիմէ

Hripsimé

Տարիք / Age

6

Դավանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ

Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Ազնի

Azniv

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

17 Նոյեմբեր 1919

November 17, 1919

Հայր / Father

Պետրոս

Bedros

Մայր / Mother

Սուլթան

Soultan

Տարիք / Age

8

Դավանանք / Confession

Լուսավորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Հաձըն

Hadjin

Աքսորավայր / Exiled to

Ատանա

Adana

Ծանոթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են արքորավայրը, Ատանա:

Father and mother perished in exile in Adana.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Անուշ

Anoush

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919

September 15, 1919

Հայր / Father

Մանուկ

Manoug

Մայր / Mother

Նուրիցա

Nouritsa

Տարիք / Age

7

Դասանանք / Confession

Բողոքական

Evangelical

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ

Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Անուշ

Anoush

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1918

January 5, 1918

Հայր / Father

Հմայեակ

Hmayag

Մայր / Mother

Աճձ.

N.A.

Տարիք / Age

7

Դասանունք / Confession

Աճձ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ

Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Աճձ.

N.A.

Ծանոթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Անտոն

Andon

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Օգոստոս 1919

August 15, 1919

Հայր / Father

Անձ.

N.A.

Մայր / Mother

Անձ.

N.A.

Տարիք / Age

8

Դավանանք / Confession

Լուսավորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Անձ.

N.A.

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Աշխէն
Ashkhen

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

13 Սեպտեմբեր 1919

September 13, 1919

Հայր / Father

ԱՆՃ.

N.A.

Մայր / Mother

ԱՆՃ.

N.A.

Տարիք / Age

6

Դաւանանք / Confession

ԱՆՃ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Կիրին

Gurin

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Զապել
Zabél

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919
September 15, 1919

Հայր / Father

ԱՆՃ.
N.A.

Մայր / Mother

ԱՆՃ.
N.A.

Տարիք / Age

6

Դավանանք / Confession

ԱՆՃ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ
Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

**Կարապետ
Garabed**

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

20 Հոկտեմբեր 1919

October 20, 1919

Հայր / Father

**Եղիա
Yeghia**

Մայր / Mother

**Կիլիկի
Gullu**

Տարիք / Age

9

Դասանանք / Confession

**Լուսավորչական
Apostolic**

Ծննդավայր / Birthplace

**Թոմարզա
Tomarza**

Աքսորավայր / Exiled to

**Հաւրան
Hauran**

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաւրան:

Father and mother perished in Hauran.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Հնազանդ

Hnazant

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919

September 15, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս

Hovhannes

Մայր / Mother

Հայկուհի

Haygouhi

Տարիք / Age

11

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Կիրին

Gurin

Աքսորավայր / Exiled to

Պուսէյրի

Bouseyra

Ծանօթ / Note

Հայրը թրքական զինուորութեան մէջ, մայրը արտորավայրը մեռած է:

Father perished while serving in the Turkish army, mother perished in exile.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Մարի
Mari

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919

September 15, 1919

Հայր / Father

ԱՆԾ.
N.A.

Մայր / Mother

ԱՆԾ.
N.A.

Տարիք / Age

8

Դավանանք / Confession

ԱՆԾ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

ԱՆԾ.
N.A.

Աքսորավայր / Exiled to

ԱՆԾ.
N.A.

Ծանոթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Յովսէփ

Hovsep

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Օգոստոս 1919

August 15, 1919

Հայր / Father

Աճձ.

N.A.

Մայր / Mother

Աճձ.

N.A.

Տարիք / Age

8

Դավանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Քեսապ

Kesab

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Ներսէս

Nerses

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Օգոստոս 1919

August 10, 1919

Հայր / Father

Օհան

Ohan

Մայր / Mother

Լուսիա

Lusya

Տարիք / Age

13

Դավանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Այնթապ

Aintab

Աքսորավայր / Exiled to

Հիւսն

Husn

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հիւսն:

Father and mother perished in Husn.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Նուարդ

Nvart

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Յունուար 1919

January 10, 1919

Հայր / Father

ԱՆԸ.

N.A.

Մայր / Mother

ԱՆԸ.

N.A.

Տարիք / Age

5

Դավանանք / Confession

ԱՆԸ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

ԱՆԸ.

N.A.

Աքսորավայր / Exiled to

ԱՆԸ.

N.A.

Ծանոթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միություն
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Շաքէ
Shaké

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

13 Սեպտեմբեր 1919

September 13, 1919

Հայր / Father

ԱՆՃ.

N.A.

Մայր / Mother

ԱՆՃ.

N.A.

Տարիք / Age

5

Դաւանանք / Confession

ԱՆՃ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

ԱՆՃ.

N.A.

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Ռահել

Rahel

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1919

January 5, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս

Hovhannes

Մայր / Mother

Մարիամ

Mariam

Տարիք / Age

12

Դասանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Քիլիս

Kilis

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս

Damascus

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Սաթենիկ

Satenig

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

11 Նոյեմբեր 1919

November 11, 1919

Հայր / Father

Աճձ.

N.A.

Մայր / Mother

Էլմոն

Elmon

Տարիք / Age

15

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Տրապիզոն

Trabizon

Աքսորավայր / Exiled to

Սարը Քըշլա

Sare Keshla

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են:

Father and mother have perished.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սամուէլ
Samuel

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Օգոստոս 1919

August 5, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս
Hovhannes

Մայր / Mother

Ֆիլոր
Filor

Տարիք / Age

8

Դասանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ
Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Խապապ (Հաւրան)
Khabab (Hauran)

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սանդուխտ
Santoukhd

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919
September 15, 1919

Հայր / Father

Պետրոս
Bedros

Մայր / Mother

Մարի
Mari

Տարիք / Age

9

Դավանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Մարաշ
Marash

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սարա

Sara

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Սեպտեմբեր 1919

September 15, 1919

Հայր / Father

Յովհաննէս

Hovhannes

Մայր / Mother

Անձ.

N.A.

Տարիք / Age

10

Դասանանք / Confession

Լուսաորդական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Քեսապ

Kessab

Աքսորավայր / Exiled to

Խապապ

Khabab

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Միսմիյէ:

Father and mother perished in Mismiyé.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միություն
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սիրանուշ
Siranoush

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

10 Հոկտեմբեր 1919

October 10, 1919

Հայր / Father

Գրիգոր
Krikor

Մայր / Mother

Ովսաննա
Ovsanna

Տարիք / Age

13

Դավանանք / Confession

Լուսավորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Այնթապ
Aintab

Աքսորավայր / Exiled to

Սոֆ
Sof

Ծանոթ / Note

Հայրը Դամասկոս, մայրը Սոֆ մեռած է:

Father perished in Damascus, mother perished in Sof.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱՃԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՑԸ

The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Սիրանուշ
Siranoush

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Փետրուար 1919

February 5, 1919

Հայր / Father

Աճձ.
N.A.

Մայր / Mother

Թագուհի
Takouhi

Տարիք / Age

7

Դասանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Թեքիրտաղ
Tekirdagh

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

[Տոմարին մէջ նոյն նկարը գործածուած է էջ 278ի և 279ի որբերուն համար]:

[The register has the same picture for the orphans on pages 278 and 279].



Անուն / Name

Սիրանուշ
Siranoush

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

5 Յունուար 1918

January 5, 1918

Հայր / Father

Խաչիկ
Khachig

Մայր / Mother

ԱՆԺ.
N.A.

Տարիք / Age

8

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական
Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Ատանա
Adana

Աքսորավայր / Exiled to

Դամասկոս
Damascus

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

[Տոմարին մէջ նույն նկարը գործածուած է էջ 278ի եւ 279ի որբերուն համար]:

[The register has the same picture for the orphans on pages 278 and 279].



Անուն / Name

Վահագն

Vahakn

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

2 Սեպտեմբեր 1919

September 2, 1919

Հայր / Father

ԱՆԾ.

N.A.

Մայր / Mother

ԱՆԾ.

N.A.

Տարիք / Age

3

Դավանանք / Confession

ԱՆԾ.

N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

ԱՆԾ.

N.A.

Աքսորավայր / Exiled to

Զահլէ

Zahlé

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship



ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920

Անուն / Name

Օհաննէս

Ohannes

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

15 Օգոստոս 1919

August 15, 1919

Հայր / Father

ԱՆԸ.

N.A.

Մայր / Mother

ԱՆԸ.

N.A.

Տարիք / Age

13

Դաւանանք / Confession

Լուսաւորչական

Apostolic

Ծննդավայր / Birthplace

Քեսապ

Kesab

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան

Hauran

Ծանօթ / Note

Հայրը եւ մայրը մեռած են Հաւրան: Ունի քույր մը որբանոցը:

Father and mother perished in Hauran. Has a sister living in the orphanage.

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Անուն / Name

Ֆիլոր
Filor

Որբանոց մուտքի թուական / Date of entry to the orphanage

13 Սեպտեմբեր 1919

September 13, 1919

Հայր / Father

ԱՆԾ.
N.A.

Մայր / Mother

ԱՆԾ.
N.A.

Տարիք / Age

6

Դավանանք / Confession

ԱՆԾ.
N.A.

Ծննդավայր / Birthplace

Կիրին
Gurin

Աքսորավայր / Exiled to

Հաւրան
Hauran

Ծանօթ / Note

Պաշտպանի յանձնում / Financial sponsorship

ՀԲԸ Միության
ՀԱԾԸՆԻ
ՈՐԲԱՆՈՅԸ
The AGBU
HADJIN
ORPHANAGE
1919 - 1920



Այբբենական Ցանկ ՀԲԸՄ Հաճրնի Որբանոցայիններուն

Աւերիս Այթունեան
Երուանդ Այրուշեան
Յակոբ Ածիլածեան
Նուարդ Աճէմեան
Արամ Այվազեան
Նազարէթ Աշնեան
Մարիամ Արսէնեան
Արամ Աւշարեան
Արմենակ Աւշարեան
Հեթում Գաբէլեան
Դշիուն Գալայճեան
Յարութին Գալայճեան
Վարդան Գալայճեան
Մայրենի Գալլէեան
Վերքայմ Գամալաքեան
Արամ Գառնախարեան
Խարթուն Գառնախարեան
Կարապետ Գառնախարեան
Փանոս Գառնախարեան
Թագուի Գասպարեան
Հնազանդ Գաւրայեան
Յարութին Գաւրեան
Աղասի Գարապաղեան

Յարութին Գարապաղեան
Փանոս Գրքքֆեան
Չարուի Գրգրքեան
Աւերիս Գրպըրքեան
Գարեգին Գրպըրքեան
Եղիա Գրպըրքեան
Վարդան Գրպըրքեան
Մարիամ Գլուկեան
Միմոն Գոճաւագեան
Սարգիս Գոյումճեան
Չարուի Գունրաքճեան
Սրբուի Գոյումճեան
Ասրղիկ Գոփուշեան
Գէորգ Գրաճեան
Յարութին Գրաճեան
Մաքրուի Գրիգորեան
Աւերիս Դանիէլեան
Սկրպիչ Եաղճեան
Սարգիս Եանդուշեան
Աւերիս Եթենէկեան
Հայկանուշ Եողորքճեան
Աւերիս Երէցեան
Կարապետ Էրպեկեան

Թորոս Էրիզեան
Յակոբ Էրիզեան
Յարութին Էօլմեսէքեան
Համբարշում Թագուորեան
Մանուկ Թագուորեան
Երուանդ Թաթուկեան
Միսաք Թամամեան
Կարապետ Թենպէլիեան
Սամուէլ Թրրքրեան
Միսաք Թիֆենքճեան
Յովսէփ Թորոսեան
Էլմաս Թումայեան
Արամ Թուրասարգիսեան
Յակոբ Թուրասարգիսեան
Հռիփսիմէ Թոքաքլեան
Միրանուշ Ժամկոչեան
Յարութին Իպիշեան
Յակոբ Լեպլեպէճեան
Կարապետ Լէօքլեան
Արեգնազ Խանճեան
Վերքայմ Խանճեան
Հայկազուն Խաչիկեան
Չարուի Խրըչայեան

Էլմաս Խորանթեան
Տիգրան Խորանթեան
Նազար Ծագեան
Ահարոն Կակոսեան
Սերոբ Կակոսեան
Վարդան Կաքաւեան
Սահակ Կենճէլեան
Յովսէփ Կեպէնլեան
Յակոբ Կեպրեպէնեան
Առաքել Կեպրիկեան
Յաբէթ Կեօզիւրիչիւքեան
Սարգիս Կէօրեղէկեան
Սարգիս Կէօրեղէկեան
Նուարդ Կէօքնեան
Հայկազուն Կրպիկեան
Գէորգ Կիզիրեան
Առաքել Կիւլէքնեան
Գուրգէն Կիւլլիւնեան
Վահան Կիւլլիւնեան
Մանուկ Կիւրեղեան
Յարութիւն Կոստանեան
Կիւրեղ Հանէսեան
Սեդրակ Հանէսեան
Անդրանիկ Հելդայր

Կարապետ Ղամպուրեան
Պողոս Ղեւոնդեան
Վարդան Ծարապանեան
Արմէնուհի Ծիկէրճեան
Խարուն Ծիկէրճեան
Յովհաննէս Ծիկէրճեան
Մանուկ Ծունպուրեան
Միսաք Մալեան
Սիրուհի Մաւուլեան
Սահակ Մեծերէցեան
Դանիէլ Մեսնեան
Ազապուհի Մերարիւնլեան
Սրեպիան Մերարիւնլեան
Փերուզ Մերարիւնլեան
Վարդապառ Միլիպոնեան
Արաքսի Մինասեան
Թորոս Մինասեան
Մարիամ Մինասեան
Սիրանուշ Մինասեան
Կարապետ Միքայէլեան
Յակոբ Միսնեան
Վերժին Միսնեան
Աւերիս Մշեան
Մանուկ Մշեան

Նազարէթ Մշեան
Փիլիպոս Մշեան
Երուանդ Մութաֆեան
Յովսէփ Մութաֆեան
Սկրպիչ Մունուքեան
Միսաք Նալպանլեան
Չարուհի Ուզունեան
Ռահէլ Ուզունեան
Սելքոն Ոստապօղոսեան
Սաքենիկ Չալղրճեան
Յարութիւն Չնկպուրեան
Վարդուհի Չնկպուրեան
Կարապետ Չոխախլեան
Սարգիս Չոխախլեան
Հռիփսիմէ Չպոքպարեան
Մինաս Չօպանեան
Յարութիւն Չօպանեան
Ովսաննա Պաքմանեան
Վարդան Պաքմանեան
Նուրիցա Պահարբրեան
Արշամ Պաղուկեան
Հնազանդ Պաղպարեան
Փանոս Պապիկեան
Գրիգոր Պէրպէրեան

Տիրան Պերպերեան
Աննիցա Պիլլորեան
Կիլիպենկ Պիլլորեան
Յարութիւն Պիլլորեան
Գրիգոր Պիքիբեան
Մինաս Պոյաճեան
Լուսնթագ Պչարճեան
Թագուհի Պօղոսեան
Անդրանիկ Սաչեան
Գարեգին Սաչեան
Մինաս Սաչեան
Վարդապետ Սաչեան
Միսաք Սարկիսիւեան
Աւերիք Սրդրնեան
Միսաք Վայճեան
Արուսեակ Տազէսեան
Գրիգոր Տազէսեան
Կիլիզար Տադրաղանեան
Բիզանդ Տեմիրճեան
Թագուհի Տեմիրճեան
Գասպար Տէյիրնենճեան
Պօղոս Տէր Մելքոնեան
Անդրանիկ Տէր Յովհաննէսեան
Արամ Տէր Պարսումեան

Եղիա Տօլլէթեան
Արսիհնէ Տիգրանեան
Սիրակեան Տիգրանեան
Էօժենի Տիմիրայաքեան
Հայկանուշ Տիրանեան
Յարութիւն Տումանեան
Համբարձում Տրդարեան
Կարապետ Քելէշ-Թորոսեան
Յակոբ Քելէշ-Թորոսեան
Նուպար Քելշիշեան
Սամուէլ Քելշիշեան
Գրիգոր Քեսպէնեան
Գրիգոր Քեսպէնեան
Հայրապետ Քէսեան
Հնայեակ Քէօսէեան
Սարգիս Քիթապճեան
Անդրանիկ Քիւլահճեան
Իսկենյրէր Քիւլիէլեան
Յակոբ Օպրունճեան
Ազնիւ Օւսկօղլեան
Համբարձում Գարսճեան
Արրահամ
Ազնիւ
Ազնիւ

Անուշ
Անուշ
Աշխէն
Անպոն
Չապէլ
Կարապետ
Հնազանդ
Մարի
Յովսէփ
Ներսէս
Նուարդ
Շաքէ
Ռահէլ
Սաքենիկ
Սամուէլ
Սանդուխտ
Սարա
Սիրանուշ
Սիրանուշ
Սիրանուշ
Վահագն
Օհաննէս
Ֆիլոր

Alphabetical List of the AGBU Hadjin Orphans

Nvart Adjemian
Hagop Adziladzian
Yervant Aldoushian
Avedis Altounian
Mariam Arsenian
Nazareth Ashdjian
Aram Avsharian
Armenag Avsharian
Aram Ayyazian
Panos Babigian
Hnazant Baghdadian
Arsham Baghougian
Nouirtsa Bahaderian
Ovsanna Batmanian
Vartan Batmanian
Lusentak Bchakjian
Diran Berberian
Krikor Berberian
Krikor Bikirian
Anitsa Billorian
Gulbeng Billorian
Haroutioun Billorian
Takouhi Boghossian
Minas Boyadjian
Saténig Chalghedjian
Hripsimé Chboukdarian

Haroutioun Chengdourian
Vartouhi Chengdourian
Haroutioun Chobanian
Minas Chobanian
Garabed Chokhakhlian
Sarkis Chokhakhlian
Gulizar Daghdaghanian
Arousiag Dakessian
Krikor Dakessian
Puzant Demirdjian
Takouhi Demirdjian
Aram Der Barsoumian
Antranig Der Hovhanessian
Boghos Der Melkonian
Kasbar Deyirmendjian
Yeghia Deuvletian
Arpiné Dikranian
Siragan Dikranian
Eojeni Dimirayakian
Hayganoush Diranian
Vartan Djaradanian
Armenouhi Djigerdjian
Hovhanes Djigerdjian
Khatoun Djigerdjian
Manoug Djoundourian
Haroutioun Doumanian

Hampartsoum Drtadian
Nazar Dzakian
Garabed Erdegian
Hagop Ekizian
Toros Ekizian
Haroutioun Eolmesekian
Hampartsoum Faradjian
Aharon Gagosian
Serop Gagosian
Vartan Gakavian
Hovsep Gebenlian
Hagop Gebredanian
Arakel Gedigian
Haygazoun Gedigian
Sahag Gendjelian
Sarkis Geodelegian
Sarkis Geodelegian
Hapet Geozukuchukian
Nvart Geukdjian
Garabed Ghambourian
Boghos Ghevontian
Kevork Gizirian
Haroutioun Gosdanian
Arakel Gulegjian
Kourken Gulludjian
Vahan Gulludjian

Manoug Gureghian
Guregh Hanessian
Setrag Hanessian
Antranig Helghad
Haroutioun Ibishian
Siranoush Jamgochian
Hnazant Kadaian
Haroutioun Kadeian
Haroutioun Kalaydjian
Tshkhoun Kalaydjian
Vartan Kalaydjian
Mayreni Kalléian
Vertaym Kamalakian
Hetoum Kapelian
Aghasi Karadaghian
Haroutioun Karadaghian
Aram Karnakharian
Garabed Karnakharian
Khatoun Karnakharian
Panos Karnakharian
Takouhi Kasbarian
Zarouhi Kedekian
Garabed Kelesh-Torossian
Hagop Kelesh-Torossian
Avedis Kerbeyekian
Karekin Kerbeyekian

*Yeghia Kerbeyekian
Vartan Kerbeyekian
Krikor Kesaldjian
Krikor Kesdenian
Noubar Keshishian
Samuel Keshishian
Hayrabad Kesian
Panos Ketefian
Hmayag Keuseian
Haygazoun Khachigian
Areknaz Khandjian
Vertaym Khandjian
Zarouhi Kherchaian
Dikran Khorantian
Elmas Khorantian
Sarkis Kitabjian
Mariam Klougian
Simon Kodjavakian
Asdghig Kopoushian
Zarouhi Koundakdjian
Sarkis Kouyoumdjian
Srpouhi Kouyoumdjian
Haroutioun Kradjian
Kevork Kradjian
Makrouhi Krikorian
Antranig Kulahdjian
Iskender Kupelian
Hagop Leblebedjian*

*Garabed Leokerian
Misak Malian
Srpouhi Mavoulian
Sahag Medzeretsian
Hagop Mekhdjian
Verjin Mekhdjian
Azadouhi Merdinlian
Pérouz Merdinlian
Stepan Merdinlian
Taniel Mesdjian
Avedis Meshian
Manoug Meshian
Nazareth Meshian
Pilibbos Meshian
Garabed Mikayelian
Vartavar Milidonian
Araxi Minassian
Mariam Minassian
Siranoush Minassian
Toros Minassian
Mgerdich Moudjoukian
Hovsep Moutafian
Yervant Moutafian
Misak Nalbandian
Hagop Odoundjian
Melkon Ousdaboghossian
Rahel Ouzounian
Zarouhi Ouzounian*

*Azniv Ovagoghlian
Antranig Sachian
Karekin Sachian
Minas Sachian
Vartavar Sachian
Misak Saregulian
Avedik Seghvenian
Hampartsoum Takvorian
Manoug Takvorian
Misak Tamamian
Avedis Tanielian
Yervant Tatoulian
Garabed Tenbelian
Samuel Terterian
Hripsimé Tokatlian
Hovsep Torossian
Elmas Toumayian
Aram Toursarkissian
Hagop Toursarkissian
Misak Tufenkjian
Misak Vayjian
Mgerdich Yaghdjian
Sarkis Yanghoushian
Avedis Yeretsian
Avedis Yetenegian
Hayganoush Yoghourtjian
Abraham
Andon*

*Anoush
Anoush
Ashkhen
Azniv
Azniv
Filor
Garabed
Hnazant
Hovsep
Mari
Nerses
Nvart
Ohannes
Rahel
Samuel
Santoukhd
Sara
Saténig
Shaké
Siranoush
Siranoush
Siranoush
Vahakn
Zabél*

Number of copies: 1200

*Word processed by Rita-Maria Kazandjian
Maps modified by George Samanlian
Photo Correction by Krikor Kesdenian
Pagemaking & Design by Houry Kesdenian
Produced by Design Kesdenian*